

UMCS
UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Załącznik nr 2
do uchwały nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa
Profil praktyczny
Raport samooceny

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Praca socjalna

1. Poziom/y studiów: **studia II stopnia**
2. Forma/y studiów: **stacjonarne i niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹
Dyscyplina: Pedagogika – 100%

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny: **nie dotyczy**

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Lp.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK **NIE**

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu²
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych²
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu²
- nauczyciel prowadzący zajęcia²
- nauczyciel psycholog
- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

W roku akademickim 2022/2023 na kierunku praca socjalna, na studiach drugiego stopnia równolegle realizowane są dwa programy studiów:

- 1) obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2021/2022 (obecny II rok);
- 2) obowiązujący studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2022/2023 (obecny I rok).

Podstawę analiz w niniejszym Raporcie stanowi program studiów obowiązujący od roku akademickiego 2022/2023.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Nazwa kierunku: PRACA SOCJALNA

Profil – PRAKTYCZNY

Poziom studiów: STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

Dziedzina: NAUKI SPOŁECZNE, dyscyplina naukowa: PEDAGOGIKA

Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji – POZIOM SIÓDMY

Symbole efektów kierunkowych	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do uniwersalnych charakterystyk PRK	Odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia PRK dla właściwego poziomu
1	2	3	4
	WIEDZA: ABSOLWENT ZNA I ROZUMIE	Kod składnika opisu	Kod składnika opisu
K_W01	zaawansowaną terminologię odnoszącą się do teorii i praktyki pracy socjalnej i pomocy społecznej.	P7U_W	P7S_WG
K_W02	w zaawansowany i pogłębiony sposób wiedzę, obejmującą wybrane obszary z zakresu dyscyplin nauk społecznych, właściwych dla pracy socjalnej, zorientowaną na zastosowania praktyczne.	P7U_W	P7S_WG
K_W03	w pogłębionym stopniu wiedzę o człowieku, jego rozwoju i edukacji, w szczególności jako podmiocie aktywności społecznej.	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W04	w pogłębiony sposób, wiedzę z zakresu pracy socjalnej i jej wiedzy szczegółowej oraz głównych tendencji rozwojowych pomocy społecznej.	P7U_W	P7S_WG
K_W05	w zaawansowanym stopniu wiedzę o sposobach prowadzenia badań społecznych.	P7U_W	P7S_WG
K_W06	zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującej wiedzę z dyscyplin nauk społecznych, oraz dziedzin właściwych dla pracy socjalnej.	P7U_W	P7S_WK
K_W07	w pogłębiony sposób zasady funkcjonowania różnorodnych instytucji i organizacji z zakresu pomocy społecznej i pracy socjalnej oraz etyczne, ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania ich funkcjonowania (w tym pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego).	P7U_W	P7S_WK

K_W08	w pogłębiony i ugruntowany sposób, główne dylematy współczesnej cywilizacji, szczególnie w odniesieniu do typów i form pracy socjalnej.	P7U_W	P7S_WK
	UMIEJĘTNOŚCI: ABSOLWENT POTRAFI	Kod składnika opisu	Kod składnik opisu
K_U01	w sposób pogłębiony i ugruntowany analizować i interpretować zjawiska społeczne, oraz zarówno typowe jak i nietypowe problemy społeczne, odnosząc się do teorii i praktyki pracy socjalnej.	P7U_U	P7S_UW
K_U02	analizować, prognozować i modelować praktyczne skutki konkretnych zjawisk i procesów społecznych z wykorzystaniem wiedzy, metod i narzędzi właściwych dla pracy socjalnej i zaproponować rozwiązanie różnorodnych problemów społecznych.	P7U_U	P7S_UW
K_U03	formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami wdrożeniowymi; samodzielnie planować, realizować i kierować realizacją projektów pomocowych i socjalnych różnego typu.	P7U_U	P7S_UW
K_U04	wykorzystać zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne i posługiwać się różnorodnymi źródłami wiedzy, w celu wyszukiwania, analizowania, oceniania i tworzenia zaawansowanych form informacji, przydatnych w funkcjonowaniu profesjonalnym pracownika socjalnego.	P7U_U	P7S_UW
K_U05	porozumiewać się ze specjalistami i ekspertami z różnych obszarów zajmujących się działalnością pomocową w języku polskim i języku obcym, wykorzystując różne kanały i techniki komunikacyjne, a także prowadzić pogłębioną debatę.	P7U_U	P7S_UK
K_U06	posługiwać się językiem obcym, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w tym językiem specjalistycznym dla pracy socjalnej i pomocy społecznej.	P7U_U	P7S_UK
K_U07	posiada pogłębione umiejętności organizacyjne pracy samodzielnej i w grupie, pozwalające na planowanie, kierowanie i realizowanie różnych zadań z zakresu pomocy społecznej i pracy socjalnej, w tym posiada umiejętności związane z kierowaniem zespołem lub grupą.	P7U_U	P7S_UO
K_U08	samodzielnie zdobywać i rozwijać wiedzę oraz pogłębiać umiejętności profesjonalne związane z pomocą społeczną i pracą socjalną oraz wykorzystywać wiedzę i doświadczenie nabyte podczas praktyki zawodowej, a także inspirować innych w tym zakresie.	P7U_U	P7S_UU

	KOMPETENCJE SPOŁECZNE: ABSOLWENT JEST GOTÓW DO	Kod składnika opisu	Kod składnik opisu
K_K01	pogłębionej, obiektywnej i krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, a także ma świadomość znaczenia posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych związanych z pomocą społeczną i pracą socjalną oraz znaczenie komunikowania się i korzystania z opinii ekspertów.	P7U_K	P7S_KK
K_K02	wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności pomocowej na rzecz środowiska społecznego	P7U_K	P7S_KO
K_K03	podejmowania działalności pomocowej w różnorodnych zakresach, wykorzystując przedsiębiorczy sposób myślenia i działania	P7U_K	P7S_KO
K_K04	odpowiedzialnego i profesjonalnego pełnienia ról zawodowych w zmieniającej się rzeczywistości społecznej z uwzględnieniem etosu zawodu i etyki zawodowej i działania na rzecz społeczności zawodowej.	P7U_K	P7S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy / stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Andrzej Różański	dr hab., prof. uczelni / Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii
Agnieszka Lewicka-Zelent	dr hab., prof. uczelni / Prodziekan ds. jakości kształcenia
Beata Daniluk	dr / Prodziekan ds. studenckich
Anna Kanios	prof. dr hab./ koordynator kierunku Praca socjalna
Marta Czechowska-Bieluga	dr hab., prof. uczelni / członek Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna
Joanna Wierzejska	dr hab. / członek Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna
Ewa Sarzyńska-Mazurek	dr hab., prof. uczelni / członek Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna
Anna Lada	dr / członek Zespołu ds. Syllabusów
Renata Krawczyk	dr / członek Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna
Patrycja Zielińska	dr / członek Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna
Agata Świdzińska	dr / członek Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna
Grzegorz Sanecki	dr / członek Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna

Spis treści:

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	5
Prezentacja uczelni	7
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	17
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	31
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	35
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	47
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	56
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	62
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	74
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	82
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	85
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	92
Część III. Załączniki	95
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	95
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	101

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie to największa uczelnia publiczna po wschodniej stronie Wisły, która funkcjonuje od blisko 80 lat. UMCS prowadzi kształcenie na 12 Wydziałach w Lublinie oraz Wydziale Zamiejscowym w Puławach, ponad 80 kierunkach studiów oraz blisko 300 specjalnościach, a liczba absolwentów przekroczyła już 250 tysięcy. Od blisko 40 lat UMCS patronuje Uniwersytetowi III Wieku, a od 10 lat w Uczelni działa Uniwersytet Dziecięcy.

Potencjał naukowo-badawczy UMCS rozwijany jest w nowoczesnych laboratoriach i pracowniach m.in. w Centrum Analityczno-Programowym dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku ECOTECH-COMPLEX. W 2017 roku UMCS otrzymał Logo HR Excellence in Research przyznawane przez Komisję Europejską. Uczelnia zdobyła także wiele znaczących tytułów i wyróżnień, m.in.: „Uczelnia Liderów”, „Aurea Praxis”, „Dobra Uczelnia – Dobra Praca”, „Ambasador Województwa Lubelskiego”, „Najbardziej innowacyjna i kreatywna uczelnia w Polsce w tworzeniu perspektyw zawodowych”. UMCS należy do najbardziej umiędzynarodowionych uniwersytetów w Polsce. Znaczący odsetek studentów stanowią cudzoziemcy reprezentujący blisko 45 krajów świata. Uczelnia dysponuje zlokalizowanym w centrum miasta kampusem, na który składają się budynki dydaktyczne, kluby, obiekty sportowe, kulturalne, stołówka akademicka oraz dziewięć akademików, z ponad 2500 miejscami o wysokim standardzie i dostosowanymi do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Studenckie życie kulturalne toczy się wokół Akademickiego Centrum Kultury Chatka Żaka i Inkubatora Medialno-Artystycznego. Funkcjonują tam nowatorskie media uniwersyteckie: Akademickie Radio Centrum oraz Telewizja Akademicka TV UMCS.

Wydział Pedagogiki i Psychologii, na którym prowadzony jest kierunek Praca socjalna, jest bardzo silny naukowo i dydaktycznie. Realizowane programy kształcenia są systematycznie modyfikowane i aktualizowane. Stanowią podstawę skutecznego konkurowania polskich i zagranicznych absolwentów na rynku pracy. Profesjonalne kształcenie pracowników socjalnych przy współpracy z innymi instytucjami UMCS, instytucjami zewnętrznymi, pracodawcami i owocnej współpracy międzynarodowej jest koherentne z misją i strategią rozwoju uczelni. Prowadzone badania naukowe w dużej mierze są zgodne z prowadzeniem kierunku studiów praca socjalna. Program studiów odpowiada na potrzeby interesariuszy. Uwzględnia aktualne zmiany, m.in.: proces deinstytucjonalizacji pomocy społecznej, wprowadzanie Centrów Usług Społecznych. Unikalne kształcenie na wysokim poziomie na studiach I i II stopnia, studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz wykwalifikowana i kompetentna kadra akademicka to mocne strony kształcenia na kierunku Praca socjalna.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Kierunek Praca socjalna jest przyporządkowany do dyscypliny Pedagogika. Koncepcja kształcenia na kierunku jest realizowana i stale monitorowana w ścisłym nawiązaniu do **misji i głównych celów strategicznych UMCS**, opisanych w [Strategii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie na lata 2019- 2025](#), przyjętej decyzją Senatu w 2019 roku. W związku z tym, że studia II stopnia mają profil praktyczny, ważny jest tu związek z obszarem określonym jako „Zwiększenie roli UMCS w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego Lublina i regionu lubelskiego” poprzez „udział Uczelni w procesie aktywizacji instytucji społeczeństwa obywatelskiego”, „wspieranie mechanizmów podnoszących skuteczność działań opartych na zasadach dialogu społecznego”, „wzmocnienie prestiżu i marki Uniwersytetu jako partnera w środowisku społeczno-gospodarczym oraz pogłębienie współpracy z nim”. W myśl założeń misji UMCS, głównym jej celem jest „dążenie do uzyskania statusu uczelni badawczej”, która będzie nadal „współdecydowała o rozwoju życia społecznego i gospodarczego w regionie i w kraju”. Cel ten możliwy jest do zrealizowania poprzez „wzmocnienie aktywności badawczej we wszystkich reprezentowanych na uczelni dyscyplinach naukowych” oraz poprzez „zwiększającą się rolę współpracy między nauką i otoczeniem społeczno-gospodarczym”. Zgodnie ze strategią kładziony jest nacisk na podnoszenie jakości kształcenia oraz zwiększanie umiędzynarodowienia badań naukowych oraz podnoszenie ich jakości. Kształcenie na kierunku Praca socjalna przyczynia się do wzmocnienia funkcji UMCS w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Związek koncepcji kształcenia na kierunku Praca socjalna z misją UMCS wyraża się przede wszystkim w wysokiej jakości kształceniu kadry pedagogicznej – profesjonalistów różnych specjalności, a także poprzez dbałość o zwiększanie jej potencjału naukowego, przede wszystkim przez prowadzenie badań podstawowych i aplikacyjnych oraz realizowanie międzynarodowej współpracy naukowej. Koncepcja kształcenia na kierunku Praca socjalna realizuje cele nakreślone w przyjętej strategii UMCS poprzez: utrzymanie wysokiego poziomu aktywności dydaktycznej poprzez stałą modyfikację oferty programowej, skierowanej do szerokiej grupy odbiorców w kraju i za granicą tworząc atrakcyjną ofertę studiów. Kształcenie na ocenianym kierunku realizuje misję UMCS poprzez systematyczne podnoszenie innowacyjności procesu kształcenia oraz dostosowanie go do potrzeb studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Program kształcenia w pełni uwzględnia cele strategiczne w obszarze dostosowania modelu kształcenia do obecnych i prognozowanych potrzeb rynku pracy oraz otoczenia społeczno-gospodarczego.

Kształcenie do zawodu pracownika socjalnego w UMCS ma bogatą, ponad trzydziestoletnią tradycję i od początku odbywało się w ramach oferty edukacyjnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii (dalej: Wydział). Warto zaznaczyć, że kształcenie na kierunku od początku uwzględniało bieżące potrzeby współczesności, wymagania rynku pracy i potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, dostosowując do nich program kształcenia i dobór odpowiednich metod, zgodnie z wytycznymi prawnymi. Od roku akademickiego 1991/1992 w obrębie kierunku Pedagogika funkcjonowała specjalność pedagogika kulturalno-socjalna, w roku akademickim 1994/95 nastąpiła zmiana nazwy specjalności na pedagogikę pracy socjalnej. W roku 2004/2005, ze względu na zmiany ustawowe wprowadzono nazwę specjalności praca socjalna. Wówczas regulacje prawne dopuszczały uruchomienie pracy socjalnej jedynie w ramach specjalności studiów wyższych licencjackich. W roku akademickim 2008/2009 w UMCS powołano nowy kierunek studiów - Praca socjalna - na poziomie pierwszego stopnia, zaś w roku 2012/2013 - na poziomie drugiego stopnia. Na uruchomienie studiów na kierunku Praca socjalna pozwalał między innymi odpowiedni stan kadrowy, doświadczenia naukowo-badawcze pracowników, jasność celów kształcenia w zawodzie pracownika socjalnego,

a także potrzeby interesariuszy zewnętrznych oraz zapotrzebowanie na absolwentów w zawodzie pracownika socjalnego w lubelskim obszarze pomocy społecznej.

Kierunek Praca socjalna sprzyja rozwojowi potencjału UMCS. Dotychczasowe doświadczenie, wieloletnia tradycja, bogata oferta dydaktyczna, a także stale doskonaląca się kadra badawczo-dydaktyczna, która współpracuje z licznymi instytucjami z obszaru pomocy społecznej w Lublinie i regionie lubelskim, stanowi mocny fundament kształcenia pracowników socjalnych. Wpisuje się tym samym, w misję UMCS jako uczelni realizującej kształcenie na wysokim poziomie, która promuje model absolwenta wyposażonego w wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne dla dalszego rozwoju zawodowego.

Wyrazem dostosowania się do Strategii UMCS jest [Strategia Rozwoju Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS na lata 2021-2025](#), która wyznacza kierunki działań również w obszarze kształcenia na kierunku Praca socjalna. Misja Wydziału określona została jako „Wszechstronne wspieranie rozwoju naukowego pracowników oraz potencjału dydaktycznego Wydziału w celu zaspokojenia potrzeb społecznych w zakresie współczesnej pedagogiki i psychologii”. **Celem głównym kształcenia na kierunku Praca socjalna** jest wzbudzanie i rozwijanie u studentów aktywności poznawczej oraz przygotowanie ich do pełnienia ról zawodowych w obszarze pomocy społecznej. Kształcenie na studiach II stopnia umożliwia zdobycie kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, zgodnie z obowiązującymi [przepisami prawnymi](#). Koncepcja kształcenia na kierunku Praca socjalna jest stale weryfikowana i udoskonalona. Zgodna jest z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy. W ramach Wydziału funkcjonuje [Zespół Programowy dla kierunku Praca socjalna](#), który dba o wysoki standard jakości kształcenia. W jego skład wchodzi pracownicy Katedry Pedagogiki Społecznej oraz Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki, sprawujący merytoryczną i organizacyjną opiekę nad kierunkiem, przedstawiciele samorządu studentów, interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Koncepcja kształcenia ewoluowała pod wpływem zmian prawnych, wymogów rynku pracy oraz sugestii, potrzeb interesariuszy wewnętrznych i prognoz otoczenia społeczno-gospodarczego. W zakresie podnoszenia jakości kształcenia, kształtowania i realizowania programów studiów na kierunku Praca socjalna jest prowadzona stała **współpraca z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi**. Studenci jako interesariusze wewnętrzni wyrażają swoje opinie, oceny i postulaty bezpośrednio, m.in. biorą udział w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, czy jako członkowie Zespołów Programowych dla kierunku Praca socjalna, współdecydują o powoływaniu, zawieszaniu i likwidowaniu specjalności i kierunku studiów. Ponadto Rada Wydziałowa Samorządu Studentów WPiP opiniuje powoływanie nowych kierunków studiów i specjalności. Proces kształcenia jest regularnie monitorowany przez studentów oceniających poszczególne przedmioty w anonimowej ankiecie ([USOSWeb](#)). [Wyniki ankiet studenckich](#) są dostępne w zestawieniach zbiorczych na stronie Wydziału, natomiast nauczyciele akademicy zapoznają się z oceną swoich zajęć w systemie [USOSweb](#) w zakładce „Pracownik”. Opinie studentów są uwzględniane także w ocenach okresowych pracowników.

Z kolei współpraca z **interesariuszami zewnętrznymi** ma na celu ciągłe monitorowanie potrzeb potencjalnych pracodawców oraz absolwentów i pozwala dostosowywać program kształcenia do zapotrzebowania rynku pracy, a tym samym wychodzi naprzeciw oczekiwaniom kandydatów na studia. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych są także członkami Zespołu Programowego dla ocenianego kierunku, gdzie zgłaszają swoje wnioski dotyczące programu kształcenia, oferty edukacyjnej. Poza tym współpraca z interesariuszami zewnętrznymi daje możliwość wymiany doświadczeń, realizowania wolontariatu studenckiego i praktyk zawodowych, organizowania warsztatów, imprez okolicznościowych organizowanych przez studentów dla podopiecznych oraz spotkań dydaktyczno-merytorycznych studentów z pracownikami placówek. Dodatkowo pracownicy Wydziału dzięki badaniom prowadzonym we wskazanych placówkach upowszechniają wiedzę

naukową. Współpraca formalna i nieformalna ze strategicznymi instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, np. z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie czy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie, stanowi więc istotną rolę w tworzeniu, udoskonalaniu i aktualizowaniu programu studiów, ale także w uatrakcyjnieniu zajęć dydaktycznych. Systematyczne spotkania służą nawiązywaniu oraz zacieśnianiu współpracy na różnych polach, w tym dydaktycznym. Interesariusze zewnętrzni są ciałem wspierająco-doradczym i często uczestniczą w organizacji praktyk zawodowych.

Zmiany w sektorze pomocy społecznej oraz szeroka debata na ten temat z partnerami gospodarczymi, analiza potrzeb rynku pracy, aktów prawnych oraz opinie wyrażane przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych skłoniły do wprowadzenia od roku akademickiego 2022/2023 zmian w ofercie dydaktycznej, w postaci oferty specjalności: 1. Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej, 2. Zarządzanie usługami społecznymi. W ich ramach wprowadzono takie przedmioty jak: Modele i proces interwencji kryzysowej, Instytucje wsparcia dla osób w kryzysie, Metodyka terapii środowiska rodzinnego, Kryzys utraty i żałoby, Praca z osobą i rodziną w sytuacji przemocy, Zadania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Metodyczne aspekty zarządzania usługami społecznymi, Planowanie inicjatyw społecznych, Strategie zrównoważonego rozwoju w środowisku lokalnym.

Dokonywane analizy i konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi wpływają również na dobór placówek, w których studenci realizują praktyki. Praktycy i interesariusze zewnętrzni są również zapraszani do współdziałania w konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych, seminariach, czy w innych ważnych wydarzeniach organizowanych przez Katedrę Pedagogiki Społecznej i Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej, np. Dni Pracownika Socjalnego. Dzięki temu studenci mają dodatkową okazję do poznania doświadczeń praktyków w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz rozwiązań stosowanych w różnych obszarach pracy socjalnej. Interesariusze zewnętrzni są ciałem wspierająco-doradczym, a systematyczne spotkania służą nawiązywaniu oraz zacieśnianiu współpracy na różnych polach. Studenci mają także szansę nawiązania kontaktów z przyszłymi praktykodawcami i pracodawcami. Istotnym elementem kształcenia praktycznego jest również to, że część zajęć, np. ćwiczenia z metodyki pracy socjalnej, pracy socjalnej z osobami z zaburzeniami psychicznymi, prowadzonych jest przez praktyków, mających bogate doświadczenie zawodowe w pracy socjalnej, np. dr Hanna Kachaniuk, mgr Magdalena Kaleniec, dr Anna Mazur, mgr Anna Kłos, mgr Małgorzata Mądry. Podkreślić należy również to, że niektórzy nauczyciele akademicy, wchodzący w skład kadry dydaktycznej na kierunku Praca socjalna II stopnia, łączą pracę badawczą i dydaktyczną z działalnością praktyczną w obszarze pomocowym, np. prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni, dr Renata Krawczyk, dr Agata Świdzińska. Dzięki doświadczeniu kadry dydaktycznej i współpracy z praktykami, koncepcja kształcenia, treści programowe oraz efekty uczenia się dla studiów drugiego stopnia poza tym, że są zgodne z obowiązującymi [regulacjami prawnymi](#) i wymogami kwalifikacyjnymi dla zawodu, to bazują na aktualnym stanie wiedzy oraz dorobku naukowym i praktycznym kadry dydaktycznej. Konsekwencją tak pojętej współpracy i kolejną mocną stroną oferty dydaktycznej jest to, że przedmioty realizowane na kierunku Praca socjalna II stopnia odbywają się w atrakcyjnej dla studentów formie, np. odwiedzanie i hospitowanie placówek pomocy społecznej, zapraszanie na zajęcia przedstawicieli różnych organizacji społecznych, czy zajęcia warsztatowe. Pozwala to studentom na głębsze poznanie i doświadczanie specyfiki pracy socjalnej. Przedmioty, w których szczególnie nacisk kładzie się na zdobywanie umiejętności praktycznych, oznaczone są w planie studiów symbolem (P), są to np. metodyka pracy socjalnej, tworzenie i zarządzanie projektem socjalnym, działalność pożytku publicznego i wolontariat. Podkreślić należy również, że Katedra Pedagogiki Społecznej dysponuje symulatorem starości Gert, dzięki któremu, poprzez symulację zmian występujących podczas starzenia się, studenci mogą doświadczyć ograniczeń występujących

wraz z wiekiem. Symulator ten wykorzystywany jest m.in. w trakcie zajęć prowadzonych przez prof. dr hab. Annę Kanios oraz w trakcie wydarzeń organizowanych przez Koło Studentów Pracy Socjalnej.

Jak zaznaczono wyżej, praktycy biorą czynny udział w doskonaleniu programu studiów i kształceniu studentów, jednak istotne jest również to, że współpraca z otoczeniem zewnętrznym przebiega dwukierunkowo. Oznacza to, że pracownicy Katedry Pedagogiki Społecznej, dzieląc się swoimi badaniami naukowymi i doświadczeniem, wspierają lokalne otoczenie społeczno-gospodarcze, będąc np. członkami czy konsultantami strategicznych instytucji i zespołów w regionie i wykonując na ich zlecenie opinie i ekspertyzy. Np. prof. dr hab. Anna Kanios jest członkiem Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej, członkiem Zespołu ds. opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji, konsultantką Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021-2030 oraz Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2021-2025, zaś dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni jest członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa Polityków Społecznych (O/Lublin) oraz European Sociological Association (sekcja socjologii rodziny).

W ramach przyjętej koncepcji kształcenia realizowany jest także cel operacyjny, określony w dokumentach strategicznych jako umiędzynarodowienie kształcenia oraz umacnianie promocji oferty dydaktycznej UMCS na międzynarodowym i regionalnym rynku edukacyjnym. Cel ten w koncepcji kształcenia na kierunku Praca socjalna II stopnia realizowany jest między innymi poprzez wspieranie mobilności międzynarodowej – zarówno pracowników, jak i studentów, prowadzoną działalność badawczo-naukową, przyjmowanie na studia studentów zagranicznych, udział pracowników i studentów w lokalnych międzynarodowych konferencjach oraz projektach edukacyjnych. Egzemplifikacją tego mogą być poniższe działania: Organizacja Sympozjum Międzynarodowego pt. *Globalne kwestie społeczne i sposoby ich rozwiązywania* - 26.01.2021 r., pod patronatem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Program Kirklanda. Anna Kanios, Marta Czechowska-Bieluga; Aktywny udział dr hab. M. Czechowskiej-Bielugi w 15th International Scientific Conference: SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Latvia, May 28th -29th, 2021, ERDF cofounded project "Funding of international projects in research and innovation at Rezekne Academy of Technologies" No. 1.1.1.5/18/I/012; aktywne uczestnictwo studentek w Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. *Kategoria zamiany w obszarze współczesnej pracy socjalnej* (27-28.09.2022r.); roczny staż mgr Natalii Shurlakowej, Rosja, Omski Uniwersytet Państwowy, termin stażu – 1.10.2020-15.06.2021r.; wizyta studyjna w szkole wyższej Ludwig Fresenius Schulen Hannover (Niemcy) w dniach 22-23.X.2020 r. - prof. dr hab. Anna Kanios, mgr Łukasz Kwiatkowski; wizyta studyjna w Uniwersytecie Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy – 09.2021 r.- prof. dr hab. Anna Kanios, mgr Łukasz Kwiatkowski;

Koncepcja kształcenia na kierunku Praca socjalna II stopnia jest też zgodna z kierunkami rozwoju miasta Lublin, gdzie polityka senioralna wskazywana jest jako jeden z priorytetów rozwojowych Lublina do roku 2030. Kształcenie studentów na kierunku Praca socjalna uwzględnia powyższe strategie i współuczestniczy w ich realizacji poprzez np. realizację projektu *Rola Centrów Usług Społecznych w organizowaniu usług społecznych odpowiadających potrzebom seniorów w wieku 65 lat i więcej na terenie województwa lubelskiego* (lata: 2022-2023). Głównym celem badań jest określenie roli, potrzeb i możliwości Centrów Usług Społecznych (CUS) w diagnozowaniu i organizowaniu usług skierowanych do osób starszych (w wieku 65 lat i więcej) na terenie województwa lubelskiego. Jednostką finansującą jest Województwo lubelskie z siedzibą w Lublinie, zaś kierownikiem grantu prof. dr hab. Anna Kanios.

Dzięki przygotowaniu odpowiednich zasobów kadrowych, w tym wykwalifikowanych specjalistów w zakresie pracy socjalnej, oceniany kierunek wpisuje się w nurt rozwoju regionu i miasta. Także aktywność studentów w działaniach podejmowanych na rzecz lokalnych instytucji z obszaru pomocy

społecznej oraz ścisła współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie poszerzania i dostosowywania oferty dydaktycznej do potrzeb lokalnego rynku pracy są tego dowodem.

Koncepcja kształcenia na kierunku Praca socjalna II stopnia jest zgodna z podejmowanymi przez wykładowców badaniami naukowymi. Badania te osadzone są w dyscyplinie Pedagogika i jej subdyscyplinach. Wyniki i treści tychże prac naukowo-badawczych przekładają się na tematykę realizowaną na zajęciach ze studentami oraz na seminariach. Podczas realizacji programu studiów nauczyciele akademicy odwołują się do opracowań naukowych z badań własnych. Tematyka prac dyplomowych, magisterskich jest związana z problematyką badawczą podejmowaną przez promotorów. Znacząca część prac opiera się na badaniach empirycznych. Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia prowadzą dynamiczną działalność badawczą i mają między innymi znaczący wkład w badanie takich problemów jak: przemiany w obszarze pracy socjalnej i pomocy społecznej, praca socjalna z osobami zagrożonymi wykluczeniem/wykluczonymi społecznie, funkcjonowanie osób starszych, funkcjonowanie osób profesjonalnie pomagających, kompetencje zawodowe i międzykulturowe, opieka i wychowanie dziecka w rodzinie i placówce opiekuńczo-wychowawczej, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, dylematy i wyzwania współczesnych rodzin, profilaktyka społeczna, kształcenie zawodowe młodych dorosłych oraz funkcjonowanie pracowników w różnych rolach zawodowych na krajowym i międzynarodowym rynku pracy, rozwój zasobów osobowych – szanse i zagrożenia wynikające ze zjawisk patologicznych w środowisku pracy, praca jako wartość i obszar kształtowania kreatywnych i innowacyjnych postaw zawodowych, praca w zawodach trudnych i niebezpiecznych.

W 2022 roku Instytut Pedagogiki UMCS, w którym zatrudniona jest większość nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na Pracy socjalnej II stopnia, uzyskał kategorię naukową B+ w ocenie parametrycznej jednostek naukowych. Wyniki oceny są dużym sukcesem wszystkich pracowników zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową UMCS. Do najważniejszych **osiągnięć wykładowców** w ostatnich 5 latach należą:

a) liczne opracowania i publikacje naukowe (ogółem: 436), w tym 388 artykułów naukowych oraz 48 redakcji, monografii i rozdziałów w monografiach. Wśród nich znajdują się prace 100-140 pkt wg. wykazu MNiSW. Publikacjami ważnymi dla kierunku, opublikowanymi przez nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia, są m.in.:

- Czepil M., Karpenko O., *Mykola Shlemkevych (1894–1966): anthropological principles of human research*, Educational Philosophy and Theory, Wiley, 2021
- Kanios, A., *Beliefs of Secondary School Youth and Higher Education Students About Elderly Persons: A Comparative Survey*, Child Adolesc Soc Work J., 2021. <https://doi.org/10.1007/s10560-020-00727-8>
- Kanios A., Bocheńska-Brandt A., Engelke-Herrmannsfeldt A., *The role of the family in the recovery process of people with mental disorders – Polish-German comparative studies*, Family Forum, 2022, <https://doi.org/10.25167/FF/4840>
- Kanios A., Weissbrot-Koziarska A., Bocheńska-Brandt A., Kwiatkowski Ł., *Aksjologiczne uwarunkowania postaw studentów kierunków pomocowych wobec osób starszych na przykładzie Polski i Niemiec – perspektywa międzykulturowa*, Edukacja Międzykulturowa, 2022, Nr 2(17)
- Czechowska-Bieluga, M., Lewicka-Zelent A., Brudek P., *Loneliness and Fear of COVID-19 in Polish Adults. The Mediating Role of Generalized Mood*, Journal of Modern Science, 2022, 2 (49), s. 233-252. DOI: 10.13166/jms/155808
- Kanios A., Weissbrot-Koziarska A., Bocheńska-Brandt A., Kwiatkowski Ł., *Aksjologiczne uwarunkowania postaw studentów kierunków pomocowych wobec osób starszych na przykładzie Polski i Niemiec – perspektywa międzykulturowa*, Edukacja Międzykulturowa, 2022, Nr 2(17)

- Czechowska-Bieluga, M., *Stygmatyzacja byłych skazanych w narracjach pracowników socjalnych*, Resocjalizacja Polska, 1(23). 2022 <https://doi.org/10.22432/rp.443>
- b) Monografie**, np.:
- Kanios A., i inni, *Standard mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie*, Radom, Wyd. ITE, 2022
  - Kanios A., Bocheńska-Brandt A., Białach M., Kwiatkowski Ł., (2021) *Sytuacja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi w Polsce i w Niemczech. Wybrane konteksty*, Lublin, Wyd. UMCS, 2021
- c) organizowanie lub współorganizowanie na Wydziale konferencji, seminariów, forów** oraz innych wydarzeń zarówno o charakterze naukowym, jak i praktycznym, m.in. [International Research Day, Contemporary global educational challenges – opportunities and threats, SYMPOSIUM, 15 czerwca 2021 roku](#); [IX Polsko- Ukraińskie/ Ukraińsko-Polskie Forum Naukowe „Drogi i bezdroża edukacji w okresie pandemii covid- 19”, 11-12 maja 2022](#); Międzynarodowe Webinarium Naukowo-dydaktyczne nt. Globalne kwestie społeczne i sposoby ich rozwiązywania, 26.01.21r. Organizator – Katedra Pedagogiki Społecznej UMCS. Organizacja sympozjum pod patronatem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Program Kirklanda. (<https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2021/0120/112213-globalne-kwestie-spooleczne-i-sposoby-ich-rozwiazywania.pdf>).
- d) realizacja projektu *Liderzy Kooperacji*** - projekt badawczo-wdrożeniowy realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. Instytucją nadzorczą jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (lata 2018-2021). Konsultantem naukowym była w nim prof. dr hab. Anna Kanios.
- e) uzyskanie przez zespoły badawcze dwóch grantów** na prowadzenie prac przedwdrożeniowych w ramach „**Inkubatora Innowacyjności 4.0**”. Celem pierwszego grantu jest identyfikacja markerów zaburzeń rozwojowych u dzieci w wieku od 6 do 10 roku życia i opracowanie aplikacji, umożliwiającej prowadzenie diagnostyki przesiewowej tych uczniów z wykorzystaniem urządzeń do biofeedbacku. Natomiast drugi grant ma na celu weryfikację i podniesienie gotowości technologicznej pakietu aplikacji *Ster na STEAM*, rozumianego jako program wspierania rozwoju myślenia przestrzennego dzieci. Zestaw gier i zabaw *Ster na STEAM*, zostanie opracowany informatycznie, tak by miał zastosowanie jako pakiet aplikacji do podłogi interaktywnej.
- f) udział pracowników w 7 projektach badawczych** w roli kierowników, członków zespołów, ekspertów merytorycznych, autorów raportów czy konsultantów. Np. *International cooperation for a better social contract* - międzynarodowy projekt badawczo-rozwojowy finansowany w ramach projektu POWER pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową”. Projekt realizowany przy współpracy zagranicznego partnera w Niemczech. Współautor i kluczowy ekspert merytoryczny – prof. dr hab. Anna Kanios.
- g) pozyskanie środków finansowych na projekty edukacyjne.** W latach 2018-2022 realizowano 9 takich projektów. Przykładem jest projekt [Uniwersalność+](#), który zakładał współpracę z innymi Wydziałami UMCS. Na kierunku Praca socjalna w ramach tego projektu wprowadzono moduły zajęć dla studentów w zakresie projektowania uniwersalnego, które na stałe wejdą do planu studiów od roku akademickiego 2023/2024. Realizowane były również projekty edukacyjne w ramach współpracy międzynarodowej między innymi z Norwegią, Islandią, Hiszpanią i Włochami. Były to projekty finansowane ze środków m.in. Erasmus+, NCBiR, Mechanizmu Finansowego EOG oraz ze środków własnych.

Program kształcenia na kierunku Praca socjalna II stopnia zapewnia wysokiej jakości kształcenie specjalistów. Realizacji tego celu służą m.in. następujące działania: monitorowanie oraz coroczna aktualizacja koncepcji rozwoju kierunku, monitorowanie programu studiów oraz procesu jego

realizacji, poszerzanie i uelastycznianie oferty dydaktycznej poprzez zacieśnianie współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, umiędzynarodowienie kształcenia, stosowanie metod i technik kształcenia na odległość oraz innych rozwiązań cyfrowych i systemów wdrożonych na UMCS (np. Wirtualny Kampus, System Obsługi Praktyk), aktywność studentów w kołach naukowych, organizacjach studenckich oraz pracach zespołów, komisji, kolegów i rad; monitorowanie losów absolwentów kierunku w celu dostosowania programu studiów do potrzeb rynku pracy oraz podejmowania działań dotyczących zmian w ofercie edukacyjnej.

Kształcenie na kierunku Praca socjalna II stopnia ma na celu przygotowanie specjalistów w zakresie: działań profilaktycznych, udzielania pomocy oraz wsparcia dzieciom i młodzieży doświadczającym kryzysów, z symptomami uzależnienia, wspierania rodzin w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz promowania działań zmierzających do efektywnego funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej, organizacji i realizacji pomocy dla osób potrzebujących, usług opiekuńczych dedykowanych różnym grupom społecznym.

Sylwetka absolwenta odnosi się do posiadanych przez studenta: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, pożądaných na rynku pracy, a także potencjalnych miejsc zatrudnienia Absolwentów. Absolwent studiów II stopnia kierunku Praca socjalna, który zdobywa kwalifikacje do wykonywania zawodu, posiada pogłębioną wiedzę z zakresu nauk społecznych w zakresie niezbędnym do realizacji zadań pracownika socjalnego. Potrafi analizować, prognozować i modelować praktyczne skutki konkretnych zjawisk i procesów społecznych z wykorzystaniem wiedzy, metod i narzędzi właściwych dla pracy socjalnej i zaproponować rozwiązanie różnorodnych problemów społecznych. Posiada umiejętności dokonywania diagnozy sytuacji będących przyczyną trudnego położenia jednostek, grup i społeczności lokalnych oraz potrafi samodzielnie konstruować projekty działań społecznych, w tym finansowanych ze środków UE. W związku z tym, jest przygotowany do pełnienia ról zawodowych i może podjąć pracę np. w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, tj. regionalnych ośrodkach polityki społecznej, powiatowych centrach pomocy rodzinie, domach pomocy społecznej, ośrodkach wsparcia i interwencji kryzysowej, w środowiskowych domach samopomocy i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ale także tworzonych przez siebie instytucjach i organizacjach wspierających osoby wykluczone społecznie oraz w instytucjach rynku pracy oraz w organizacjach pozarządowych.

Warto dodać, że stopnie awansu zawodowego w zawodzie pracownika socjalnego uzależnione są od poziomu studiów wyższych, stażu pracy i posiadanego stopnia specjalizacji zawodowej nadanego przez Centralną Komisję ds. Stopni Specjalizacji Zawodowej Pracowników Socjalnych.

Aktualna **oferta dydaktyczna** studiów zawiera dwuletnie studia II stopnia, realizowane w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Studia II stopnia są studiami o profilu praktycznym. Kierunek przyporządkowany jest do dziedziny nauk społecznych, dyscypliny naukowej Pedagogika. Efekty kierunkowe przypisane są do 7 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK) i odzwierciedlają stopniowe zwiększanie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów. O przyjęcie mogą ubiegać się kandydaci, którzy ukończyli studia wyższe w zakresie nauk humanistycznych lub społecznych. Nauka trwa 4 semestry. Obecnie, studenci mają do wyboru dwie specjalności: 1. Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej, 2. Zarządzanie usługami społecznymi.

Program kształcenia na studiach ma strukturę blokową, na którą składają się: blok modułów (przedmiotów) obowiązkowych (A), oraz blok modułów (przedmiotów) wybieralnych/fakultatywnych (B). Bloki te są obowiązkowe dla studentów, przy czym blok A jest wspólny dla wszystkich studentów kierunku, natomiast blok B traktowany jest jako zajęcia do wyboru.

Program studiów jest ściśle dostosowany do wymogów przepisów prawa, gwarantując absolwentom, po ukończeniu pełnego (2-letniego) cyklu kształcenia, uzyskanie pełnych kwalifikacji zawodowych do zajmowania stanowiska pracownika socjalnego. Oferta edukacyjna na kierunku Praca

socjalna II stopnia uwzględnia potrzeby związane z przemianami społeczno-kulturowymi i zapotrzebowaniem rynku pracy.

Efekty uczenia się odnoszące się do kształcenia pracowników socjalnych są osiąganę w toku realizacji kursów przedmiotowych, przewidzianych planem studiów oraz podczas praktyk zawodowych w Jednostkach Organizacji Pomocy Społecznej (dalej: JOPS) lub innych instytucjach pomocy, opieki i wsparcia. W toku studiów realizowane są wszystkie efekty kierunkowe, co znajduje odzwierciedlenie w macyrycy efektów. Odniesienie efektów kierunkowych do szczegółowych efektów uczenia się jest widoczne w sylabusach przedmiotowych.

Tabela 1. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się oraz ich związek z koncepcją kształcenia poziomem i profilem studiów.

Lp.	Wybrane kierunkowe efekty uczenia się	Związek z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów
Studia Praca socjalna II stopnia / Absolwent:		
1.	zna i rozumie w zaawansowany i pogłębiony sposób wiedzę, obejmującą wybrane obszary z zakresu dyscyplin nauk społecznych, właściwych dla pracy socjalnej, zorientowaną na zastosowania praktyczne (K_W02)	Wiedza ta na studiach II stopnia jest niezbędna do stworzenia solidnych podstaw teoretycznych i praktycznych, pozwalających na zrozumienie specyfiki przedmiotowej i metodologicznej pracy socjalnej i jej powiązań z innymi naukami
2.	zna i rozumie w pogłębiony sposób zasady funkcjonowania różnorodnych instytucji i organizacji z zakresu pomocy społecznej i pracy socjalnej oraz etyczne, ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania ich funkcjonowania (w tym pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego) (K_W07)	Wiedza o zakresie działań i specyfice różnorodnych instytucji z obszaru pracy socjalnej i pomocy społecznej oraz innych współpracujących organizacji w realizowaniu zadań pomocy społecznej, jest niezbędna do prawidłowego wykonywania obowiązków zawodowych
3.	absolwent potrafi analizować, prognozować i modelować praktyczne skutki konkretnych zjawisk i procesów społecznych z wykorzystaniem wiedzy, metod i narzędzi właściwych dla pracy socjalnej i zaproponować rozwiązanie różnorodnych problemów społecznych (K_U02),	Umiejętności analizowania i interpretowania zjawisk i procesów społecznych w kontekście współczesnej wiedzy są niezbędne do sprawnego działania w obszarze praktyki pracy socjalnej i skutecznego udzielania wsparcia i pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej
4.	absolwent potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami wdrożeniowymi; samodzielnie planować, realizować i kierować realizacją projektów pomocowych i socjalnych różnego typu (K_U03),	Umiejętności te pozwalają na łączenie wiedzy teoretycznej z praktyką. Istotne są zarówno ze względu na praktyczny wymiar kształcenia, polegający na przygotowywaniu studentów do pełnienia różnych ról zawodowych jak i ze względu na rozwijanie umiejętności badawczych.
5.	samodzielnie zdobywać i rozwijać wiedzę oraz pogłębiać umiejętności profesjonalne związane z pomocą społeczną i pracą	Dla procesu profesjonalizacji zawodu pracownika socjalnego kluczowe znaczenie ma stworzenie możliwości nabywania nowych

	socjalną oraz wykorzystywać wiedzę i doświadczenie nabyte podczas praktyki zawodowej, a także inspirować innych w tym zakresie (K_U08).	kwalifikacji i kompetencji w trakcie pracy zawodowej m.in. poprzez kursy, szkolenia, co wpisuje się w ideę uczenia się przez całe życie. Kompetencje te podkreślają znaczenie refleksyjności i konieczności samodoskonalenia pracownika socjalnego w trosce o siebie i o innych w wymiarze całościowym z podkreśleniem wymiaru etycznego wykonywanego zawodu
6.	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, inspirowania i organizowania działalności pomocowej na rzecz środowiska społecznego (K_K02),	
7.	Jest gotów do odpowiedzialnego i profesjonalnego pełnienia ról zawodowych w zmieniającej się rzeczywistości społecznej z uwzględnieniem etosu zawodu i etyki zawodowej i działania na rzecz społeczności zawodowej (K_K04).	

Cechy wyróżniające kierunek Praca socjalna II stopnia na UMCS

Warto podkreślić, że oferta kształcenia w zakresie Pracy socjalnej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS, zawiera zarówno studia I stopnia (profil ogólnoakademicki), jak i II stopnia (profil praktyczny), co wyróżnia ją na mapie polskich uczelni. W skali kraju, kierunek ten jest bardziej dostępny na studiach licencjackich, zaś na studiach magisterskich oferowany jest w znikomym stopniu. Konkurencyjna w Lublinie oferta (KUL) oferuje studia I stopnia oraz studia II stopnia, w połączeniu z ekonomią społeczną. Jednak wymiar obowiązujących tam praktyk sugeruje, iż kierunek nie daje uprawnień do wykonywania zawodu pracownika socjalnego - wynosi on jedynie 90 godz. na studiach I stopnia oraz 60 godz. – na studiach II stopnia. Poza tym, kierunek Praca socjalna jest także oferowany przez Wyższą Szkołę Nauk Społecznych oraz Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, jednak jedynie na I stopniu kształcenia.

W skali kraju, kierunek Praca socjalna na dwóch poziomach kształcenia oferowany jest wyłącznie na: Uniwersytecie Gdańskim, Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie; Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie, Uniwersytecie Rzeszowskim, Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, Uniwersytecie w Białymstoku, Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Uniwersytecie Łódzkim, Wrocławskim, Szczecińskim i Zielonogórskim. Pozostałe jednostki oferują tylko kształcenie na studiach I stopnia, bądź nie mają go w ogóle w swojej ofercie. Jak dotąd żaden Uniwersytet nie proponował komercyjnego nauczania zdalnego na omawianym kierunku, a taką ofertę proponuje UMCS.

Wyróżniającą cechą w skali kraju jest również to, że Katedra Pedagogiki Społecznej od roku akademickiego 2022/2023 prowadzi również studia podyplomowe [Metodyka i metodologia pracy socjalnej](#) (kierownik studiów prof. dr hab. Anna Kanios), które adresowane są do absolwentów studiów wyższych (I i II) kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie. Umożliwiają one nabycie kwalifikacji do wykonywania zawodu pracownika socjalnego i umiejętności niezbędnych dla prawidłowego wykonywania zadań w obrębie tego zawodu. Są one zgodne z aktualnymi [wymogami prawnymi MRiPS](#) i stanowią odpowiedź na zmieniające się potrzeby rynku pracy.

UMCS, na podstawie [Zarządzenia Nr 30/2020](#) prowadzi aktualnie monitoring losów zawodowych absolwentów do 5 lat po ukończeniu studiów. Ogólnopolski system monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (ELA) dostarcza źródeł do analiz Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia, nie rzadziej niż co dwa lata. Na przykład, na podstawie badań przeprowadzonych

w 2018 r. okazało się, że 91,8% absolwentów studiów licencjackich podjęło kontynuację na studiach magisterskich. Informacje uzyskane z analiz, są również brane pod uwagę podczas przeglądu i ewaluacji realizowanych programów studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści programowe na kierunku Praca socjalna II stopnia uwzględniają aktualny stan wiedzy i badań realizowanych współcześnie w dyscyplinie Pedagogika, do której jest przyporządkowany kierunek. Wynikają z działalności naukowej prowadzonej na Wydziale. Treści programowe zawierają również odpowiedni ładunek wiedzy praktycznej niezbędnej do doskonalenia umiejętności i kompetencji oraz przygotowania do działania w środowisku społecznym.

Na pierwszym roku studiów II stopnia na kierunku Praca socjalna, treści programowe realizowane na zajęciach obowiązkowych, odnoszą się do szczegółowych zagadnień z zakresu pracy socjalnej i oparte są na wiedzy pozyskanej na studiach licencjackich. Kompleksowość, różnorodność i aktualność treści programowych pozwalają studentom zdobyć aktualną wiedzę w dyscyplinie i zrozumieć potrzebę uczenia się przez całe życie, a także określić priorytety w realizacji zadań oraz brać odpowiedzialność za stosowanie różnorodnych metod wykorzystywanych w pracy socjalnej. Studenci studiów II stopnia, realizujący zajęcia według planu od roku akademickiego 2022/2023, zgodnie z programem studiów, zaczynają indywidualizować ścieżkę kształcenia od drugiego semestru. Wybierają jedną z **następujących specjalności**:

- Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej,
- Zarządzanie usługami społecznymi.

W programie studiów II stopnia na kierunku Praca socjalna, realizowanym od roku 2020/2021, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, znajdują się wymienione poniżej grupy przedmiotów:

- w związku z praktycznym profilem kształcenia, wśród przedmiotów realizowane są te, **związane z prowadzonym w ramach kierunku Praca socjalna II stopnia przygotowaniem praktycznym**: wprowadzenie do zagadnień zróżnicowania kulturowego, działalność pożytku publicznego i wolontariat, ekonomia społeczna, promocja zatrudnienia i instytucje rynku pracy, animacja czasu wolnego, metody i formy pracy w środowisku wielokulturowym, prawne aspekty funkcjonowania III sektora w Polsce, poradnictwo zawodowe, tworzenie i zarządzanie projektem socjalnym, geriatryka i opieka paliatywna, metodyka pracy socjalnej, praca z rodziną z dysfunkcjami, metodyka pracy z osobami skazanymi, kompetencje społeczne pracownika socjalnego, prawo rodzinne i opiekuńcze, asystentura rodzin, zarządzanie w pomocy społecznej, praca socjalna z osobami i zaburzeniami psychicznymi, prawo zabezpieczenia społecznego,

organizacja usług społecznych w gminie i powiecie, superwizja w pomocy społecznej, alternatywne formy wsparcia społecznego, profilaktyka stresu i wypalenia zawodowego;

- przedmioty dające podstawy wiedzy **w zakresie nauk społecznych, w tym podstawy wiedzy z zakresu pracy socjalnej** (blok modułów/przedmiotów obowiązkowych): kierunki filozoficzne, psychologia społeczna, socjologia rozwoju i zmian społecznych, współczesne kierunki rozwoju polityki społecznej, aksjologia pracy socjalnej, współczesne teorie i modele pracy socjalnej, komunikacja interpersonalna w pracy socjalnej, migracje wobec europejskiego rynku pracy, andragogika, metody statystycznej analizy danych;
- **przedmioty wybieralne** (blok modułów/przedmiotów fakultatywnych): seminarium dyplomowe, język obcy z elementami języka specjalistycznego, przedmioty fakultatywne, wykład ogólnouniwersytecki, praktyka zawodowa.

W programie studiów II stopnia na kierunku Praca socjalna, realizowanego od roku 2022/2023 zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych, znajdują się następujące grupy przedmiotów:

- w związku z **praktycznym** profilem kształcenia wśród przedmiotów realizowane są te, **związane z prowadzonym w ramach kierunku Praca socjalna II stopnia przygotowaniem praktycznym:** działalność pożytku publicznego i wolontariat, rodzaje usług społecznych, promocja zatrudnienia i instytucje rynku pracy, poradnictwo zawodowe, tworzenie i zarządzanie projektem socjalnym, zarządzanie w pomocy społecznej, geriatryka i opieka paliatywna, mediacje i negocjacje w pomocy społecznej, metodyka pracy socjalnej, metody i formy pracy w środowisku wielokulturowym, animacja czasu wolnego, asystentura rodzin, praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi, superwizja w pomocy społecznej, alternatywne formy wsparcia społecznego, profilaktyka stresu i wypalenia zawodowego, metodyka pracy z osobami skazanymi;
- przedmioty dające podstawy wiedzy **w zakresie nauk społecznych, w tym podstawy wiedzy z zakresu pracy socjalnej** (blok modułów/przedmiotów obowiązkowych): edukacja ustawiczna dorosłych, psychologia społeczna, socjologia rozwoju i zmian społecznych, współczesne kierunki rozwoju polityki społecznej, współczesne teorie i modele pracy socjalnej, komunikacja interpersonalna w pracy socjalnej, migracje wobec europejskiego rynku pracy, prawne aspekty funkcjonowania III sektora w Polsce, metody statystycznej analizy danych, prawo zabezpieczenia społecznego, prawo rodzinne i opiekuńcze;
- przedmioty **humanistyczne:** antropologia kulturowa, wprowadzenie do zagadnień różnicowania kulturowego.

Równoległe, następuje **rozwijanie, rozszerzanie i pogłębianie głównie treści specyficznych dla wybranych specjalności** - kształtowanie adekwatnych do nich umiejętności i kompetencji społecznych. Odbywa się to w ramach następujących grup zajęć:

- **przedmioty wybieralne** (blok modułów/przedmiotów fakultatywnych): seminarium dyplomowe, język obcy z elementami języka specjalistycznego, przedmioty fakultatywne, wykład ogólnouniwersytecki, praktyka zawodowa;
- **przedmioty specjalnościowe** (realizowane są od II semestru):
  - **specjalność: Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej**
    - przedmioty specjalnościowe: modele i proces interwencji kryzysowej, instytucje wsparcia dla osób w kryzysie;
    - przedmioty specjalnościowe z grupy przedmiotów praktycznych: kryzysy życiowe, metodyka terapii środowiska rodzinnego, zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży, kompetencje interwenta kryzysowego, metodyka wspierania samorozwoju, kryzys utraty i żałoby, praca z osobą i rodziną w sytuacji przemocy;

o **specjalność: Zarządzanie usługami społecznymi:**

- przedmioty specjalnościowe: zadania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, instytucje wsparcia społecznego;
- przedmioty specjalnościowe z grupy przedmiotów praktycznych: teorie i metody organizacji, metodyczne aspekty zarządzania usługami społecznymi, planowanie inicjatyw społecznych, kompetencje menadżerskie, strategie zrównoważonego rozwoju w środowisku lokalnym, społeczna odpowiedzialność w biznesie, komunikacja marketingowa.

Układ przedmiotów w programie studiów jest zgodny z zasadą stopniowego pogłębiania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych; dotyczy to również proponowanych specjalności. W pierwszym semestrze realizowane są przedmioty dające pogłębioną - w stosunku do I stopnia studiów - ogólną wiedzę teoretyczną z zakresu nauk społecznych oraz podstawy wiedzy z zakresu pracy socjalnej. Obie specjalności realizowane od roku 2022/2023 nasycone są treściami z zakresu pracy socjalnej.

Czas trwania kształcenia na kierunku Praca socjalna, studia stacjonarne II stopnia, zgodnie z planem studiów realizowanym od roku akademickiego 2020/2021 pozwala na realizację wszystkich treści programowych i efektów uczenia się przewidzianych dla tego kierunku studiów. W czasie czterech semestrów studiów stacjonarnych II stopnia student uzyskuje 120 pkt. ECTS; realizuje ogółem 1500 godzin, w tym na przedmioty obowiązkowe przypada 855 godzin (68 pkt. ECTS), przedmioty wybieralne (język obcy z elementami języka specjalistycznego, przedmioty fakultatywne, wykład uniwersytecki, praktyka zawodowa, seminarium dyplomowe, przedmioty specjalnościowe) realizowane są w wymiarze 645 godzin (52 pkt. ECTS). Praktyka zawodowa realizowana jest w wymiarze 360 godzin, którym odpowiada 27 pkt. ECTS. Na wykład ogólnouniwersytecki przypada 30 godzin i 2 pkt. ECTS.

Czas trwania kształcenia na kierunku Praca socjalna, studia niestacjonarne II stopnia, zgodnie z planem studiów realizowanym od roku akademickiego 2020/2021 pozwala na realizację wszystkich treści programowych i efektów uczenia się przewidzianych dla tego kierunku studiów. W czasie czterech semestrów studiów stacjonarnych drugiego stopnia student uzyskuje 120 pkt. ECTS; realizuje ogółem 1080 godzin, w tym na przedmioty obowiązkowe przypada 513 godzin (68 pkt. ECTS), przedmioty wybieralne (język obcy z elementami języka specjalistycznego, przedmioty fakultatywne, wykład uniwersytecki, praktyka zawodowa, seminarium dyplomowe, przedmioty specjalnościowe) realizowane są w wymiarze 567 godzin (52 pkt. ECTS). Praktyka zawodowa realizowana jest w wymiarze 360 godzin, którym odpowiada 27 pkt. ECTS. Na wykład ogólnouniwersytecki przypada 30 godzin i 2 pkt. ECTS.

Czas trwania kształcenia na kierunku Praca socjalna, studia stacjonarne II stopnia, zgodnie z planem studiów realizowanym od roku akademickiego 2022/2023 pozwala na realizację wszystkich treści programowych i efektów uczenia się przewidzianych dla tego kierunku studiów. W czasie czterech semestrów studiów stacjonarnych drugiego stopnia student uzyskuje 120 pkt. ECTS; na dwóch specjalnościach realizowanych na studiach drugiego stopnia – interwencja kryzysowa w pracy socjalnej, zarządzanie usługami społecznymi - student realizuje ogółem 1500 godzin, w tym na przedmioty obowiązkowe przypada 750 godzin (61 pkt. ECTS), przedmioty wybieralne (język obcy z elementami języka specjalistycznego, przedmioty fakultatywne, wykład uniwersytecki, praktyka zawodowa, seminarium dyplomowe, przedmioty specjalnościowe) realizowane są w wymiarze 750 godzin (59 pkt. ECTS). Praktyka zawodowa realizowana jest w wymiarze 360 godzin, którym odpowiada 27 pkt. ECTS. Na wykład ogólnouniwersytecki przypada 15 godzin i 1 pkt. ECTS.

Czas trwania kształcenia na kierunku Praca socjalna, studia niestacjonarne II stopnia, zgodnie z planem studiów realizowanym od roku akademickiego 2022/2023 pozwala na realizację wszystkich treści programowych i efektów uczenia się przewidzianych dla tego kierunku studiów. W czasie czterech semestrów studiów stacjonarnych drugiego stopnia student uzyskuje 120 pkt. ECTS; na dwóch specjalnościach realizowanych na studiach drugiego stopnia – interwencja kryzysowa w pracy socjalnej, zarządzanie usługami społecznymi - student realizuje ogółem 1074 godzin, w tym na przedmioty obowiązkowe przypada 450 godzin (61 pkt. ECTS), przedmioty wybieralne (język obcy z elementami języka specjalistycznego, przedmioty fakultatywne, wykład uniwersytecki, praktyka zawodowa, seminarium dyplomowe, przedmioty specjalnościowe) realizowane są w wymiarze 624 godzin (59 pkt. ECTS). Praktyka zawodowa realizowana jest w wymiarze 360 godzin, którym odpowiada 27 pkt. ECTS. Na wykład ogólnouniwersytecki przypada 15 godzin i 1 pkt. ECTS.

Kierunkowe efekty uczenia się oraz szczegółowe efekty uczenia się są realizowane na poszczególnych przedmiotach.

Przykładowe powiązania pomiędzy szczegółowymi (przedmiotowymi) a kierunkowymi efektami uczenia się dla przedmiotów z cyklu realizowanego od roku 2020/2021:

Przedmioty obowiązkowe, np.:

działalność pożytku publicznego i wolontariat – student: definiuje i charakteryzuje specyfikę działalności pożytku publicznego w Polsce (efekty kierunkowe – symbolika ta sama w kolejnych przykładach: K_W01, K_W02, K_W04, K_W07); określa w sposób pogłębiony prawne, etyczne, społeczne oraz organizacyjne aspekty wolontariatu (K_W07, K_W08); klasyfikuje różnorodne formy organizacji pozarządowych oraz charakteryzuje specyfikę funkcjonujących organizacji pozarządowych (K_W07, K_W08); opisuje modele wolontariatu funkcjonujące w instytucjach i organizacjach pozarządowych (K_U01, K_U02); planuje i organizuje pracę wolontariacką w aspekcie prawnym i etycznym (K_U03, K_U04, K_U05, K_U07); pracuje zespołowo podczas opracowania działania pomocowego (K_K02, K_K03); potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy w oparciu o zasady wolontariatu (K_K02, K_K03, K_K04); potrafi myśleć w kategoriach społeczeństwa obywatelskiego (K_K04).

Przedmioty wybieralne, np.:

seminarium dyplomowe – student: charakteryzuje proces projektowania i prowadzenia badań społecznych, a w szczególności formułuje założenia badawcze, problemy i hipotezy robocze oraz trafnie dobiera metody, techniki i narzędzia badawcze dla przeprowadzenia procesu badawczego (K_W01, K_W03, K_W05), wskazuje na możliwości interpretacji wyników uzyskanych na podstawie przeglądu literatury przedmiotu (K_W02, K_W05, K_W07); formułuje wnioski na podstawie dokonanego przeglądu badań, tworzy syntezę i odnosi je do praktyki pracy socjalnej (K_U01, K_U02); formułuje wypowiedzi poprawnie pod względem merytorycznym i językowym. Prezentuje wyniki własnych badań z zakresu pracy socjalnej i podejmuje na ten temat dyskusję (K_U01, K_U07); szacuje możliwości zastosowania badań diagnostycznych w różnych obszarach pracy pracownika socjalnego (K_U03, K_U08); wykazuje aktywną postawę wobec ciągłego dokształcania się zawodowego, dokonuje samooceny własnych kompetencji badawczych i doskonali umiejętności projektowania badań i ich realizowania (K_K01, K_K03); wykazuje odpowiedzialność za etyczny wymiar badań naukowych i przestrzega zasad etycznych w podejmowanych próbach badawczych (K_K04);

praktyka zawodowa ciągła metodyczna – student: w pogłębionym zakresie wymienia formy działalności placówek pomocowych (w tym cele, kierunki i zadania placówki; treści, formy i metody pracy w placówce), charakteryzuje stosowane metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania i przetwarzania danych stosowane w instytucji (K_W01, K_W02, K_W07, K_W08); charakteryzuje

organizację pracy w placówce (w tym: statut, regulamin, przepisy BHP i inne przepisy prawne obowiązujące w placówce, program działania i plany pracy z podopiecznymi, kadrę etatową, osoby współpracujące z placówką, zasady finansowania) (K_W03, K_W04, K_W06); wymienia i stosuje zasady etyczne oraz procedury towarzyszące pracy socjalnej (K_W01, K_W06, K_W08); stosuje i ocenia przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań stojących przed pracownikami socjalnymi (bądź innymi pracownikami placówki) (K_U01, K_U02, K_U07); uczestniczy w działaniach podejmowanych przez placówkę (w tym prewencyjnych) na rzecz rozwiązywania problemów osób korzystających ze wsparcia placówki; prezentuje własne poglądy, pomysły, wątpliwości i sugestie, popierając je argumentacją w kontekście określonych problemów społecznych (K_U01, K_U02, K_U03, K_U05); poszukuje i planuje rozwiązania w obliczu konkretnych problemów; charakteryzuje środowisko lokalne placówki i możliwości jego wykorzystania (K_U04, K_U05, K_U07); trafnie określa priorytety działań socjalnych i sprawnie określa sposoby ich realizacji (K_K01, K_K02, K_K04); wykazuje się wrażliwością na problemy beneficjentów pomocy społecznej i rozwiązuje je z uwzględnieniem zasad etyki pracownika socjalnego (K_K03, K_K04).

Przykładowe powiązania pomiędzy szczegółowymi (przedmiotowymi) a kierunkowymi efektami uczenia się dla przedmiotów z cyklu realizowanego od roku 2022/2023:

Przedmioty obowiązkowe, np.:

rodzaje usług społecznych – student: wymienia, charakteryzuje i klasyfikuje usługi społeczne (efekty kierunkowe – symbolika ta sama w kolejnych przykładach: K_W01, K_W04); rozpoznaje profile odbiorców usług społecznych (K_W01, K_W03, K_W04); wymienia i charakteryzuje zasoby ośrodków pomocy społecznej z perspektywy ich potencjału w realizacji usług społecznych (K_W01, K_W07); wymienia argumenty na rzecz rozwoju usług społecznych (K_U01); diagnozuje potrzeby człowieka i potrafi dostosować do nich usługi społeczne (K_U02, K_U03); wykazuje się kreatywnością na rzecz rozwoju usług społecznych (K_K02, K_K02, K_K04);

Przedmioty wybieralne, np.:

seminarium dyplomowe – student: charakteryzuje proces projektowania i prowadzenia badań społecznych, a w szczególności formułuje założenia badawcze, problemy i hipotezy robocze oraz trafnie dobiera metody, techniki i narzędzia badawcze dla przeprowadzenia procesu badawczego (K_W01, K_W03, K_W05); wskazuje na możliwości interpretacji wyników uzyskanych na podstawie przeglądu literatury przedmiotu (K_W02, K_W05, K_W07); formułuje wnioski na podstawie dokonanego przeglądu badań, tworzy syntezy i odnosi je do praktyki pracy socjalnej (K_U01, K_U02); formułuje wypowiedzi poprawnie pod względem merytorycznym i językowym. Prezentuje wyniki własnych badań z zakresu pracy socjalnej i podejmuje na ten temat dyskusję (K_U01, K_U07); szacuje możliwości zastosowania badań diagnostycznych w różnych obszarach pracy pracownika socjalnego (K_U03, K_U08); wykazuje aktywną postawę wobec ciągłego dokształcania się zawodowego, dokonuje samooceny własnych kompetencji badawczych i doskonali umiejętności projektowania badań i ich realizowania (K_K01, K_K03); wykazuje odpowiedzialność za etyczny wymiar badań naukowych i przestrzega zasad etycznych w podejmowanych próbach badawczych (K_K04);

praktyka zawodowa ciągła – student: prezentuje pogłębiony zakres informacji na temat funkcjonowania systemu pomocy społecznej oraz celów organizacji i funkcjonowania tworzących go instytucji (K_W01, K_W02, K_W03, K_W07, K_W08); opisuje niezbędne warunki do zachowania bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach pomocy społecznej (K_W02, K_W03, K_W06); wymienia i charakteryzuje metody i narzędzia diagnozujące przyczyny trudnego położenia jednostek i grup społecznych oraz obowiązujące przy ich stosowaniu zasady etyki zawodowej pracownika socjalnego (K_W01, K_W02, K_W04); posługuje się pogłębionymi umiejętnościami

wykorzystywanymi do opisu, analizy i oceny zjawisk społecznych oraz do konstruowania innowacyjnych działań pomocowych i ich ewaluacji (K_U01, K_U02, K_U03, K_U04); stosuje przepisy prawa odnoszące się do działalności JOPS, w tym do organizacji konkretnych stanowisk pracy, przestrzega procedur postępowania administracyjnego w pomocy społecznej, w tym w ramach współpracy z innymi organizacjami, instytucjami i specjalistami (K_U02, K_U04, K_U05); krytycznie konfrontuje posiadaną wiedzę teoretyczną dotyczącą pracy socjalnej z jej praktyką w instytucjach JOPS (K_U02, K_U03, K_U08); współdziała i współpracuje w grupie, przyjmując w niej odpowiednie do istniejących priorytetów role, sprzyjające realizacji zadań pracy socjalnej (K_K03, K_K04); wykazuje się wrażliwością i empatią w stosunku do beneficjentów pomocy społecznej, dostrzega potrzebę skutecznego rozwiązywania ich problemów zgodnie z zasadami etyki pracownika socjalnego (K_K02, K_K03, K_K04) (brak odniesienia - 'hiperłącza' - do sylabusu, ponieważ przedmiot będzie realizowany w roku akademickim 2023/2024).

Przedmioty specjalnościowe, np.:

- na specjalności: interwencja kryzysowa w pracy socjalnej:

kryzys utraty i żałoby – student: wymienia i definiuje podstawowe koncepcje żałoby (K_W02); charakteryzuje czynniki wpływające na proces radzenia sobie z utratą (K_W02, K_W03); wymienia i opisuje konsekwencje zaburzeń procesu żałoby (K_W03, K_W04); potrafi zidentyfikować adaptacyjne i dezadaptacyjne sposoby radzenia z utratą (K_U01, K_U02, K_U05); potrafi zorganizować i zaplanować oddziaływania terapeutyczne dla osób w kryzysie przy współpracy niezbędnych osób i instytucji (K_U01, K_U02, K_U05); rozwija swoją wiedzę niezbędną w procesie pomagania w kryzysie (K_K03, K_K04); wyjaśnia i rozumie prawo przeżywania do utraty (K_K03, K_K04) (brak odniesienia - 'hiperłącza' - do sylabusu, ponieważ przedmiot będzie realizowany w roku akademickim 2023/2024);

- na specjalności: koordynator usług społecznych:

społeczna odpowiedzialność w biznesie – student: wymienia relacje społeczne i kulturowe w zakresie wzajemnego oddziaływania człowieka, grup społecznych i środowiska technologicznego, otoczenia biznesu (K_W02); charakteryzuje ideę Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (K_W02, K_W03); wymienia sposoby rozwijania przedsiębiorczości oraz jej ekonomiczne, polityczne i przede wszystkim społeczno-kulturowe konteksty (K_W03, K_W04); potrafi interpretować zjawiska i procesy społeczne, polityczne, ekonomiczne, technologiczne i kulturowe (K_U01, K_U02, K_U05); potrafi zorganizować i zaplanować działania na rzecz interesu publicznego, w szczególności na styku technologii i społeczeństwa (K_U01, K_U02, K_U05); rozwija swoją wiedzę niezbędną w pracy zawodowej (K_K03, K_K04); poddaje się krytycznej ocenie w aspekcie wiedzy i odpowiedzialności za realizację zadań (K_K03, K_K04) (brak odniesienia - 'hiperłącza' - do sylabusu, ponieważ przedmiot będzie realizowany w roku akademickim 2023/2024).

Sekwencja zajęć lub grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach, mają na celu zapewnienie absolwentom osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów uczenia się i szczegółowych efektów uczenia się. Sekwencja zajęć w programie studiów w ramach zajęć obowiązkowych i następnie w ramach danej specjalności, uwzględnia zasadę stopniowego pogłębiania wiedzy, umiejętności i kompetencji. W pierwszym semestrze przeważają zajęcia dające bardziej szczegółową niż na I stopniu, ale ogólną wiedzę teoretyczną w ramach dziedziny nauk społecznych, następnie wprowadzane są zajęcia zawierające treści kształcenia dające specjalistyczną wiedzę z zakresu pracy socjalnej.

Dobór form i metod pracy umożliwia realizację kierunkowych efektów uczenia się. Formy zajęć, zgodnie z profilem praktycznym studiów na kierunku Praca socjalna II stopnia, mają na celu wyposażenie studentów w wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do pracy zawodowej

w środowisku. Zajęcia prowadzone są w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, seminariów i praktyk.

W planach studiów znajdują się **zajęcia, związane z prowadzonym w ramach kierunku przygotowaniem praktycznym.**

W planach studiów II stopnia obowiązujących od roku akademickiego 2020/2021 jest 26 przedmiotów przyporządkowanych zajęciom związanym z prowadzonym w ramach kierunku Praca socjalna przygotowaniem praktycznym; w tym praktyczne przedmioty fakultatywne i praktyki, realizowanych na studiach stacjonarnych w łącznym wymiarze 1005 godzin (78 pkt. ECTS), a na studiach niestacjonarnych w łącznym wymiarze 747 godzin (78 pkt. ECTS).

W planach studiów II stopnia obowiązujących od roku akademickiego 2022/2023 zarówno na specjalności interwencja kryzysowa w pracy socjalnej, jak i zarządzanie usługami społecznymi jest 27 przedmiotów przyporządkowanych zajęciom związanym z prowadzonym w ramach kierunku Praca socjalna przygotowaniem praktycznym; w tym praktyczne przedmioty fakultatywne i praktyki, realizowanych na studiach stacjonarnych w łącznym wymiarze 945 godzin (73 pkt. ECTS), a na studiach niestacjonarnych w łącznym wymiarze 711 godziny (73 pkt. ECTS).

Absolwenci studiów uzyskują przygotowanie do pracy w instytucjach pomocy społecznej, dlatego wyposażeni są też w niezbędne umiejętności i kompetencje społeczne. Wykłady, lektoraty językowe (realizowane w formie konwersatoriów do 20 osób), seminaria dyplomowe oraz praktyki zawodowe sprzyjają przygotowaniu absolwentów do pracy zawodowej pracownika socjalnego.

Proporcje między zajęciami aktywizującymi i podającymi sprzyjają osiągnięciu kierunkowych efektów uczenia się oraz szczegółowych efektów uczenia się. Umożliwiają więc realizowanie praktycznego profilu kształcenia. Proporcje pomiędzy poszczególnymi formami zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia na kierunku Praca socjalna, zgodnie z planem studiów obowiązującym od roku akademickiego 2020/2021, zostały zestawione w poniższych tabelach.

Tabela 2. Proporcje pomiędzy formami zajęć – studia stacjonarne II stopnia (cykl od 2020/2021).

Semestr	Liczba godzin z praktyką	WY	CA	Lektoraty KW	Seminaria SM	Praktyka	Zajęcia kształtujące kompetencje praktyczne (% liczby godzin)
1	375	105	210	30	30		24,8%
2	405	75	210	30	30	60	74,1%
3	375	30	75		30	240	84%
4	345	75	180		30	60	86,9%
Razem	1500	285	675	60	120	360	67%

Tabela 3. Proporcje pomiędzy formami zajęć – studia niestacjonarne II stopnia (cykl od 2020/2021).

Semestr	Liczba godzin z praktyką	WY	CA	Lektoraty KW	Seminaria SM	Praktyka	Zajęcia kształtujące kompetencje praktyczne (% liczby godzin)
1	237	63	126	30	18		22,8%
2	275	51	126	30	18	60	74,2%
3	321	18	45		18	240	88,8%
4	237	51	108		18	60	86,1%
Razem	1080	183	405	60	72	360	69,2%

Rozkład zajęć w poszczególnych semestrach, od roku akademickiego 2020/2021 (studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia) obrazują poniższe zestawienia.

Tabela 4. Rozkład zajęć w semestrach – studia stacjonarne II stopnia (cykl od 2020/2021).

Semestr	Liczba godzin (bez praktyki)	Liczba tygodni	Średnia liczba godzin tygodniowo	Średnia liczba godzin dziennie
1	375	15	25	5
2	405	15	27	5
3	375	15	25	5
4	345	15	23	5

Tabela 5. Rozkład zajęć w semestrach – studia niestacjonarne II stopnia (cykl od 2020/2021).

Semestr	Liczba godzin (bez praktyki)	Liczba tygodni	Średnia liczba godzin tygodniowo	Średnia liczba godzin dziennie
1	237	15	16	8
2	215	15	14	7
3	81	15	5	2,5
4	177	15	12	6

Proporcje pomiędzy poszczególnymi formami zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia na kierunku Praca socjalna (na dwóch specjalnościach – interwencja kryzysowa w pracy socjalnej i zarządzanie usługami społecznymi), zgodnie z planem studiów II stopnia, obowiązującym od roku akademickiego 2022/2023, zostały zestawione w poniższych tabelach.

Tabela 6. Proporcje pomiędzy formami zajęć – studia stacjonarne II stopnia (cykl od 2022/2023).

Semestr	Liczba godzin z praktyką	WY	CA	Lektoraty KW	Seminaria SM	Praktyka	Zajęcia kształtujące kompetencje praktyczne (% liczby godzin)
1	375	90	225	30	30		16%
2	390	75	195	30	30	60	73,1%
3	375	30	75		30	240	84%
4	360	60	210		30	60	79,2%
Razem	1500	255	705	60	120	360	63%

Tabela 7. Proporcje pomiędzy formami zajęć – studia niestacjonarne II stopnia (cykl od 2022/2023).

Semestr	Liczba godzin z praktyką	WY	CA	Lektoraty KW	Seminaria SM	Praktyka	Zajęcia kształtujące kompetencje praktyczne (% liczby godzin)
1	237	54	135	30	18		15,2%
2	270	45	117	30	18	60	72,2%
3	321	18	45		18	240	88,8%
4	246	42	126		18	60	79,3%
Razem	1074	159	423	60	72	360	66,2%

Poniższe zestawienia tabelaryczne obrazują rozkład zajęć w poszczególnych semestrach, od roku akademickiego 2022/2023 (studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia).

Tabela 8. Rozkład zajęć w semestrach – studia stacjonarne II stopnia (cykl od 2022/2023).

semestr	Liczba godzin (bez praktyki)	Liczba tygodni	Średnia liczba godzin tygodniowo	Średnia liczba godzin dziennie
1	375	15	25	5
2	330	15	22	4
3	135	15	9	2
4	300	15	20	4

Tabela 9. Rozkład zajęć w semestrach – studia niestacjonarne II stopnia (cykl od 2022/2023).

semestr	Liczba godzin (bez praktyki)	Liczba tygodni	Średnia liczba godzin tygodniowo	Średnia liczba godzin dziennie
1	237	15	16	8
2	210	15	14	7
3	81	15	5	2,5
4	186	15	12	6

W programie studiów II stopnia, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych na kierunku Praca socjalna są **przedmioty fakultatywne**, dzięki którym student profiluje ścieżkę kształcenia, poszerzając swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje, zgodnie z potrzebami i zainteresowaniami. W latach 2020/2021 – 2022/2023 studenci pracy socjalnej uczestniczyli m.in. w fakultetach: Psychoterapia w Polsce, Wystąpienia publiczne, Praca z rodzicami dziecka z trudnościami wychowawczymi czy Formy finansowania podmiotów ekonomii społecznej. Pełny wykaz fakultetów realizowanych w poszczególnych latach na kierunku Praca socjalna znajduje się w **Materiałach dodatkowych do raportu samooceny – I.1.**

Studenci studiów II stopnia, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych na kierunku Praca socjalna wybierają **lektorat z języka obcego z elementami języka specjalistycznego**. Studenci po ukończeniu studiów II stopnia uzyskują kompetencje językowe na poziomie B2+ (według standardów Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy), przede wszystkim w zakresie praktycznego używania języka specjalistycznego (60 godzin, 4 punktów ECTS na II stopniu – zajęcia w wymiarze po 30 godzin w 1 i 2 semestrze). Lektoraty oferowane studentom kierunku Praca socjalna są prowadzone w profilu społecznym dostosowanym do kierunku studiów. Ponadto na Wydziale są koordynatorzy wyznaczeni do poszczególnych języków obcych. Kompetencje językowe studentów są wykorzystywane w realizacji zajęć, do prowadzenia badań lub uczestniczenia w badaniach naukowych oraz podczas pisania prac magisterskich.

Zapisy na wykłady **ogólnouniwersyteckie** są prowadzone w systemie USOS przed rozpoczęciem kolejnego semestru (na przełomie września i października oraz lutego i marca). [Wykaz dostępnych wykładów](#) jest ogłaszany na stronie UMCS, co najmniej 2 tygodnie przed rozpoczęciem semestru. W roku akademickim 2022/23 studenci wybierali z propozycji ponad 15 wykładów, były to m.in. Historia sztuki filmowej i filmu eksperymentalnego; Biohacking, vegan, hybrid beauty. Nowoczesne trendy w kosmetyce; Ekologia i ochrona wód śródlądowych; Promieniotwórczość – przyszłość czy zmierzch obecnego świata; Emblematy miłości w tradycji europejskiej; Ofiary, obrońcy, zdobywcy w kulturach słowiańskich – między mitami a faktami; „Nie wstanę! Tak będę leżał” o sposobach radzenia sobie w kryzysie emocjonalnym; Nowe uzależnienia młodego pokolenia i w wielu innych.

Metody kształcenia są uzależnione od formy i specyfiki prowadzonych zajęć. Na ćwiczeniach zdecydowanie dominują metody, które motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się tj. dyskusja, metoda projektów, drama. Z kolei podczas wykładów, gdzie przekazywane są podstawy konceptualne dominują metody podające, niemniej wielu prowadzących stosuje też metody, które mają charakter aktywizujący studentów tj. wykład konwersatoryjny czy problemowy.

Prowadzący zajęcia do przekazywania wiedzy najczęściej stosują: wykłady informacyjne i problemowe z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, wykłady konwersatoryjne, pogadanki, objaśnianie/wyjaśnianie, opisy. Do kształtowania i rozwijania umiejętności nauczyciele akademicki wykorzystują najczęściej następujące metody: inscenizacja, metoda z użyciem komputera, pokaz, prezentacja filmów, burza mózgów i inne rodzaje dyskusji, metoda projektów, praca z tekstem (analiza tekstów źródłowych), zajęcia terenowe (praktyki zawodowe). Natomiast do rozwijania kompetencji społecznych prowadzący zajęcia stosują ćwiczenia, podczas których studenci samodzielnie wykonują stawiane im zadania, pracując indywidualnie oraz w mniejszych lub większych grupach. Podejmując współpracę z innymi studentami wymieniają poglądy i poszerzają własne doświadczenia oraz poszukują rozwiązań różnych problemów w oparciu o wiedzę teoretyczną, kształtują warsztat pracy pracownika socjalnego. Do rozwijania kompetencji społecznych przyczyniają się też praktyki zawodowe, podczas których studenci zdobywają doświadczenia, stosując w praktyce wiedzę i zdobyte umiejętności. Wchodzą też w bezpośrednie relacje z kadrą placówek.

Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Kształcenie na kierunku Praca socjalna z założenia ma charakter bezpośredni, jednak w okresie pandemii COVID19 od 2020 r. kształcenie na Wydziale odbywało się zdalnie (w pierwszych miesiącach pandemii) lub w formie mieszanej – stacjonarnie w siedzibie uczelni i zdalnie lub tylko zdalnie. Organizację Kształcenia Zdalnego szczegółowo regulują Zarządzenia J. M. Rektora UMCS oraz [Komunikaty Dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii](#).

Okres pandemii spowodował konieczność wypracowania określonych zasad kształcenia na odległość. Kształcenie zdalne odbywało się z wykorzystaniem platform edukacyjnych: Wirtualny Kampus i aplikacji Teams w ramach ogólnouniwersyteckiej licencji Microsoft Office 365. Wszystkie zajęcia oraz konsultacje pracowników odbywały się w formie zdalnej, w trybie synchronicznym, w godzinach wyznaczonych w planie zajęć. W czasie pandemii zaliczenia i egzaminy, w tym dyplomowe również odbywały się w trybie zdalnym.

Doświadczenia pandemii przyczyniły się do włączenia metod i technik kształcenia na odległość i wzbogacenia tradycyjnych sposobów pracy. W roku akademickim 2022/2023 zajęcia dydaktyczne na kierunku Praca socjalna odbywają się co do zasady w siedzibie Wydziału przy ul. Głębokiej 43 i 45. Dotyczy to przede wszystkim zajęć wymagających bezpośredniego kontaktu ze studentem, w tym zajęć ćwiczeniowych i seminariów, a zwłaszcza przedmiotów, kształtujących umiejętności praktyczne. [Zgodnie z Regulaminem organizacji zajęć dydaktycznych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie](#) nauczyciele akademicki mogą realizować część wykładową przedmiotu w formie zdalnej po złożeniu stosownych wniosków (wypełniają formularz on-line). Bez względu na prowadzoną formę zajęć wzorem lat ubiegłych nauczyciele akademicki zobowiązani są do założenia na Wirtualnym Kampusie Wydziału Pedagogiki i Psychologii kursu do każdego prowadzonego przedmiotu, gdzie zamieszczają materiały dydaktyczne dla studentów.

Korzystanie z formy pracy na odległość przyczyniło się m. in. do zwiększenia dostępności nauczycieli akademickich dla studentów. Oprócz ustalonych w harmonogramie konsultacji stacjonarnych, studenci korzystają z konsultacji on-line (1 godzina tygodniowo), po wcześniejszym kontakcie mailowym z wykładowcą. Za pomocą platformy internetowej przeprowadzane są dla

studentów I roku też obowiązkowe szkolenia on-line: Bezpieczeństwo i higiena pracy, Etyka i odpowiedzialność dyscyplinarna studentów, Przystosowanie biblioteczne.

Obecnie kształcenie na odległość jest wykorzystywane jako pomocnicza forma kształcenia (liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 50% liczby punktów ECTS niezbędnych do ukończenia studiów na danym poziomie w przypadku studiów o profilu praktycznym). Nauczyciel akademicki przez Kampus UMCS przesyła studentom opracowane przez siebie materiały: linki do prezentacji, karty pracy, literaturę itd. Jako metody aktywizujące wykorzystuje: quizy, forum, zadanie, „praca grupowa w pokojach”. Nauczyciel uwzględniając temat i cele zajęć dostosowuje podział czasu pracy z uczniami do efektów uczenia się oraz potrzeb i możliwości studentów.

Metody kształcenia dostosowywane są do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym m. in. obcokrajowców (treści zawarte na Wirtualnym Kampusie są tłumaczone na różne języki), studentów z niepełnosprawnościami, jak również ułatwiają realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia.

Na Wydziale istnieją różne **formy indywidualizacji procesu kształcenia**. Podstawowym sposobem są bloki modułów/przedmiotów do wyboru. Profilowanie indywidualnej ścieżki kształcenia studenta zaczyna się po 1 semestrze od wyboru specjalności. Studenci wybierają jedną spośród oferowanych specjalności, co pozwala realizować indywidualne zainteresowania i plany zawodowe. Dalsza indywidualizacja procesu kształcenia odbywa się podczas wyboru lektoratów z języków obcych, wykładów ogólnouniwersyteckich, przedmiotów fakultatywnych oraz seminariów. W ramach każdej specjalności student dokonuje wyboru problematyki pracy magisterskiej i promotora, pod opieką którego praca zostanie napisana. Niewielka liczba studentów w grupach seminaryjnych umożliwia bezpośredni nadzór opiekuna nad każdym z seminarzystów – każdy z nich korzysta z osobistej pomocy merytorycznej i metodycznej promotora. W ramach profilowania ścieżki kształcenia student realizuje również jeden przedmiot na studiach II stopnia, w postaci wykładów ogólnouniwersyteckich.

Studenci szczególnie uzdolnieni o średniej ocen co najmniej 4,5 mają prawo studiowania według [Indywidualnego Programu Studiów](#) (dalej: IPS), w tym Planu Studiów, na studiach II stopnia po zaliczeniu pierwszego semestru. IPS daje studentom możliwość rozszerzenia zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku lub specjalności, a także udział w projektach badawczych. Dzięki funkcjonującemu na UMCS [Programowi Dwutorowej Kariery UMCS](#) uzyskują wsparcie studenci o wybitnych osiągnięciach w wymiarze ogólnopolskim lub międzynarodowym.

Studenci realizujący szerszą niż standardową ścieżkę kształcenia (drugi kierunek studiów), odbywający część studiów poza UMCS, wychowujący dziecko, niepełnosprawni lub przewlekle chorzy, korzystający z urlopu ze względów zdrowotnych oraz szczególnie zaangażowani w działalność na rzecz środowiska akademickiego mogą skorzystać z [Indywidualnej Organizacji Studiów](#) (dalej: IOS). Po uzyskaniu zgody Prodziekana ds. studenckich ustalają indywidualne terminy i sposoby realizacji obowiązków, wynikających z programu studiów, np. zmiany grup zajęciowych, częściowej nieobecności studenta na zajęciach i podjęcie indywidualnego trybu realizacji treści, w uzgodnieniu z prowadzącym zajęcia. Uzyskanie zgody na IOS nie zwalnia z obowiązku osiągnięcia efektów uczenia się określonych w programie studiów.

Studenci realizują swoje zainteresowania i poszerzają swoją aktywność w ramach kół naukowych: [Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej](#). Członkowie koła naukowego, przy wsparciu opiekunów, organizują spotkania dyskusyjne, a także imprezy okolicznościowe, podczas których zdobywają nowe umiejętności i rozwijają kompetencje.

Indywidualizacja procesu kształcenia przejawia się zwłaszcza podczas bezpośredniego kontaktu z nauczycielami akademickimi w ramach zajęć dydaktycznych. Studenci korzystają też

z indywidualnego kontaktu z nauczycielami akademickimi poprzez konsultacje – zarówno w pokojach wykładowców, jak też w formie on-line, w ustalonych terminach.

Wydział przygotowany jest także do przyjmowania studentów z niepełnosprawnością. Jednym z elementów tego przygotowania jest przystosowanie przestrzeni dydaktycznej dla osób z niepełnosprawnością fizyczną – wejście do budynku zaopatrzone jest w podjazd dla wózków inwalidzkich, korytarze są szerokie, wejścia do pomieszczeń umożliwiają wjazd osobom na wózkach inwalidzkich, w budynku są dwie windy. Studenci kierunku Praca socjalna korzystają z usług [Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego](#). Biuro zapewnia studentom i doktorantom pomoc asystenta w czynnościach związanych z nauką, których nie są w stanie wykonać samodzielnie. Asystenci towarzyszą studentom z niepełnosprawnościami w drodze na zajęcia, pomagają w prowadzeniu notatek podczas zajęć czy w bibliotece w przygotowaniu materiałów do zajęć, prac zaliczeniowych czy prac magisterskich. Asystenci wspierają studentów w wykonywaniu innych, indywidualnie dobranych zadań. Ponadto studenci i doktoranci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z usług transportowych zapewnianych przez UMCS, gdy niepełnosprawność uniemożliwia im samodzielny dojazd i powrót z zajęć dydaktycznych.

W celu pomocy organizacyjnej i usprawnienia kontaktów pomiędzy studentami a nauczycielami akademickimi wzmocniona została **funkcja opiekuna roku**, którego zadaniem jest stały kontakt ze studentami i pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów, w tym również zapisu na specjalności oraz grupy seminaryjne. W przypadku braku możliwości udzielenia takiej pomocy przez opiekuna roku, przekazuje on odpowiednie informacje Dziekanowi lub Prodziekanowi ds. studenckich.

Harmonogram zajęć na dany semestr jest upubliczniany przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem przed rozpoczęciem semestru na stronie internetowej Wydziału.

Studenci **studiów stacjonarnych** pracują w kontakcie bezpośrednim z wykładowcami zazwyczaj 5 dni w tygodniu. Średnie obciążenie tygodniowe na studiach stacjonarnych II stopnia wynosi 4 godzin dziennie, przy czym waha się ono w poszczególne dni od 2 do 5 godzin.

Pomimo, że studenci **studiów niestacjonarnych** realizują mniej godzin w kontakcie bezpośrednim z wykładowcami niż ich koledzy na studiach stacjonarnych, to zajęcia odbywają się tylko w weekendy, więc obciążenie godzinowe jest znacznie większe. Seminaria magisterskie odbywają się w piątki w godzinach popołudniowych i wieczornych, w ustalonych wcześniej terminach.

Praktyki zawodowe

Obligatoryjnym elementem programu studiów są praktyki zawodowe, które umożliwiają studentom praktyczne sprawdzenie i wykorzystanie własnych umiejętności w pracy w instytucjach pomocy społecznej oraz w kontakcie z klientem. Dają sposobność skonfrontowania nabytej wiedzy teoretycznej z wymaganiami rzeczywistości w konkretnych grupach społecznych. Pozwalają wzbogacić wiedzę i doświadczenie niezbędne przy pisaniu pracy magisterskiej. Rozwijają umiejętności praktyczne studentów oraz pozwalają zapoznać się z zastosowaniem wiedzy i metod oddziaływań społecznych w różnych podmiotach zewnętrznych. Zapewniają bezpośredni kontakt studenta z pracodawcami, umożliwiając prowadzenie badań empirycznych, stanowiących podstawę do przygotowywania pracy magisterskiej oraz ułatwiających wejście na rynek pracy.

Praktyki są integralną częścią kształcenia na studiach prowadzonych na Wydziale i są realizowane w wymiarze określonym w planie studiów danego kierunku i stopnia. Celem praktyki jest osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych do danego poziomu i kierunku studiów.

Na kierunku Praca socjalna studenci są przygotowywani do pracy w różnych instytucjach wspierających człowieka w kryzysie, potrzebującego wsparcia i pomocy. Na kierunku Praca socjalna obowiązują **następujące praktyki**, realizowane zgodnie z planem w podanej kolejności:

W planie studiów obowiązującym od roku 2020/2021 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia:

Praca socjalna – łącznie 360 godzin praktyk, realizowanych w ciągu 12 tygodni, 27 pkt. ECTS:

1. Praktyka zawodowa ciągła wdrożeniowa – 2 tygodnie (60 godz.), realizowana w semestrze 2 (na początku semestru), zaliczenie w semestrze 2; w JOPS pod opieką pracownika socjalnego; 4 pkt. ECTS.
2. Praktyka zawodowa ciągła asystencka - 2 tygodnie (60 godz.), realizowana po zakończeniu zajęć w semestrze 2 (od czerwca do września), zaliczenie w semestrze 3; w JOPS lub innych instytucjach pomocy, opieki i wsparcia; 5 pkt. ECTS.
3. Praktyka zawodowa ciągła metodyczna – 6 tygodni (180 godz.), realizowana w semestrze 3 (od połowy semestru 3), zaliczenie w semestrze 3; w JOPS pod opieką pracownika socjalnego; 13 pkt. ECTS.
4. Praktyka zawodowa ciągła – 2 tygodnie (60 godz.), realizowana w semestrze 4 (na początku semestru), zaliczenie w semestrze 4; w JOPS lub innych instytucjach pomocy, opieki i wsparcia; 5 pkt. ECTS;

W planie studiów obowiązującym od roku 2022/2023 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia:

Praca socjalna – łącznie 360 godzin praktyk, realizowanych w ciągu 12 tygodni, 27 pkt. ECTS:

1. Praktyka zawodowa ciągła wdrożeniowa – 2 tygodnie (60 godz.), realizowana w semestrze 2 (na początku semestru), zaliczenie w semestrze 2; w JOPS pod opieką pracownika socjalnego; 4 pkt. ECTS.
2. Praktyka zawodowa ciągła asystencka - 2 tygodnie (60 godz.), realizowana po zakończeniu zajęć w semestrze 2 (od czerwca do września), zaliczenie w semestrze 3; w JOPS lub innych instytucjach pomocy, opieki i wsparcia; 5 pkt. ECTS.
3. Praktyka zawodowa ciągła metodyczna – 6 tygodni (180 godz.), realizowana w semestrze 3 (od połowy semestru 3), zaliczenie w semestrze 3; w JOPS pod opieką pracownika socjalnego; 13 pkt. ECTS.
4. Praktyka zawodowa ciągła – 2 tygodnie (60 godz.), realizowana w semestrze 4 (na początku semestru), zaliczenie w semestrze 4; w JOPS lub innych instytucjach pomocy, opieki i wsparcia; 5 pkt. ECTS.

Szczegóły związane z odbywaniem praktyk oraz analizą efektów uczenia się i jakością praktykodawców opisane zostały w [Regulaminie praktyk](#). W imieniu Dziekana Wydziału opiekę nad praktykami sprawuje **Wydziałowy Koordynator ds. praktyk**. Do jego zadań należy: opracowanie na podstawie danych uzyskanych od Koordynatorów Katedry ds. praktyk zbiorczego wykazu praktyk studenckich realizowanych na Wydziale w danym roku akademickim i umieszczenie go na stronie Wydziału nie później niż w dniu rozpoczęcia roku akademickiego; przygotowanie powołań na Opiekunów praktyk w imieniu Dziekana Wydziału na dany rok akademicki; opracowanie zbiorczej listy Opiekunów na dany rok akademicki wraz z ich służbowym adresem e-mail i telefonem kontaktowym oraz podaniem kierunku i specjalności, nad którym sprawują opiekę oraz przesłanie jej do Administratora Systemu Obsługi Praktyk w terminie określonym przez Administratora; bieżąca współpraca z Administratorem Systemu Obsługi Praktyk; sporządzenie listy Opiekunów praktyk na podstawie złożonego przez nich sprawozdania z realizacji praktyk w celu dokonania płatności wynagrodzenia dodatkowego za kierowanie i sprawowanie opieki nad studenckimi praktykami zawodowymi w danym roku akademickim; rozpatrywanie wniosków studentów o możliwość realizacji praktyki w innym terminie; realizowanie innych zadań wskazanych przez Dziekana.

W Katedrach ważnych dla kierunku Praca socjalna, opiekę nad praktykami sprawują **Koordynatorzy Katedr ds. praktyk studenckich**. Do ich zadań należy:

- opracowanie wykazu praktyk realizowanych na danym kierunku z terminem ich realizacji oraz listą Opiekunów wraz z ich służbowym adresem e-mail i telefonem kontaktowym na kolejny rok akademicki (wykaz przesyłany jest do Wydziałowego Koordynatora ds. praktyk do 24 września. W przypadku zmiany Opiekuna, lista jest niezwłocznie aktualizowana);
- weryfikacja zgodności zakładanych efektów uczenia się dla danej praktyki, zawartych w Zaświadczeniu o odbytej praktyce, z kierunkowymi efektami uczenia się dla tej praktyki;
- organizowanie co najmniej raz w roku akademickim spotkań z Opiekunami praktyk realizowanych na danym kierunku studiów w celu omówienia organizacji praktyk;
- sporządzenie po spotkaniu notatki wraz z podpisaną przez Opiekunów listą obecności;
- zbieranie od Opiekunów praktyki realizowanych na danym kierunku studiów krótkiej notatki zawierającej informację o liczbie praktyk zaakceptowanych oraz odrzuconych w Systemie Obsługi Praktyk w wyniku weryfikacji wybranego przez Praktykanta Praktykodawcy, pod kątem zgodności z kierunkiem studiów oraz założonymi do osiągnięcia efektami uczenia się;
- bieżąca współpraca z Wydziałowym Koordynatorem ds. praktyk studenckich; realizowanie innych zadań wskazanych przez Dziekana Wydziału.

Bezpośredni nadzór i opiekę nad realizacją praktyki ze strony Wydziału sprawują **opiekunowie praktyk** powoływani przez Dziekana na każdy rok akademicki. Dbają oni o dobór miejsca praktyk do rodzaju praktyki, zainteresowań i potrzeb studenta. Opiekunowie praktyk proponują studentom miejsca do odbycia praktyk (interesariusze zewnętrzni), ale studenci również samodzielnie wybierają miejsce praktyki, pod warunkiem, że podczas ich realizacji zostaną osiągnięte założone efekty uczenia się, a Praktykodawca zapewnia właściwe warunki do realizacji praktyki.

Ze strony Praktykodawcy opiekę nad studentem w miejscu realizacji praktyki sprawuje Opiekun. W czasie realizacji praktyki studenci zdobywają wiedzę o różnych typach klientów pomocy społecznej, poznają specyfikę placówek, w których realizują praktykę. Zdobywają umiejętności w zakresie analizowania sytuacji i zdarzeń, planowania, realizowania i oceniania działań społecznych, organizowania pracy socjalnej. Uczą się współdziałania z Opiekunem praktyki w placówce oraz zdobywają umiejętność planowania i realizacji własnego rozwoju zawodowego. Zdobywają też kompetencje społeczne w zakresie skutecznego współdziałania z Opiekunem praktyk i innymi osobami w celu poszerzenia własnej wiedzy i umiejętności oraz są gotowi do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej, przestrzegania etyki zawodowej oraz dbania o dorobek i tradycje zawodu pracownika socjalnego.

Obsługa praktyk jest przeprowadzana w [Uczelnianym Systemie Obsługi Praktyk](#). Praktyki są realizowane m.in. w następujących instytucjach/organizacjach: regionalne ośrodki polityki społecznej; powiatowe centra pomocy rodzinie; ośrodki pomocy społecznej; centrum usług społecznych (np. CUS w Bełżycach, CUS w Opolu Lubelskim), domy pomocy społecznej (np. DS. Kalina w Lublinie, DPS Betania w Lublinie, DPS im. Matki Teresy z Kalkuty w Lublinie), placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodki wsparcia (np. Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Lublin), ośrodki interwencji kryzysowej, fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób w kryzysie (np. Stowarzyszenie Homo Faber w Lublinie), placówki interwencyjne, w instytucjach rynku pracy. Praktyki są kluczowym elementem programu kształcenia pracowników socjalnych. Praktyki przypadające na czas wolny od zajęć w UMCS (np. wrzesień), studenci odbywają w większości w miejscu swojego zamieszkania.

Opiekun praktyk dla danej specjalności i rodzaju praktyki ustala m.in. warunki praktyki i sprawdza jakość usług świadczonych przez Praktykodawcę, w razie potrzeby kontaktuje się z placówką, przygotowuje studentów do odbycia praktyki pod względem merytorycznym, dydaktycznym i organizacyjnym, weryfikuje wybranego Praktykodawcę pod kątem zgodności z kierunkiem studiów, rodzajem praktyki oraz założonymi do osiągnięcia efektami uczenia się; przekazuje studentowi i Opiekunowi z ramienia placówki program praktyk wraz z koniecznymi do osiągnięcia przez studenta

efektami uczenia się; sprawuje nadzór nad przebiegiem praktyk; monitoruje działania realizowane podczas praktyki, np. przez kontakt telefoniczny, mailowy; omawia ze studentami odbytą praktykę i dokonuje jej oceny (m.in. na podstawie dokumentu potwierdzającego osiągnięcie założonych efektów uczenia się, wypełnionego przez Praktykodawcę) wpisów w dzienniku praktyk oraz oceny i opinii o praktykancie.

Po odbyciu praktyk, opiekunowie praktyk ze strony Praktykodawcy przygotowują zaświadczenie (opinię) o przebiegu praktyk oraz o praktykancie. Zaliczenia praktyki na podstawie dokumentacji określonej w programie praktyki (studenci zamieszczają w Systemie Obsługi Praktyk deklarację Praktykodawcy dotyczącą możliwości odbycia praktyki, uzupełniony dziennik praktyk oraz opinię Praktykodawcy o przebiegu praktyki), dokonuje w internetowym Systemie Obsługi Praktyk Opiekun praktyki ze strony UMCS. Ocena wprowadzona przez opiekuna w Systemie jest pobierana przez USOS i widoczna w protokole przedmiotu. Opiekun praktyki składa, w ciągu miesiąca od zakończenia praktyki, sprawozdanie z realizacji praktyki Wydziałowemu Koordynatorowi ds. praktyk, który omawia je z opiekunem praktyki. Wnioski przekazuje Dziekanowi Wydziału.

Praktyki zawodowe realizowane jako zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, są zintegrowane z prowadzonymi zajęciami. Wskazane zajęcia związane są ze specyfiką pracy w danej placówce, w której student odbywa praktykę zawodową. Na studiach II stopnia w obecnie obowiązujących planach, z praktyką zawodową zintegrowane są zajęcia (m.in.): Rodzaje usług społecznych, Zarządzanie w pomocy społecznej, Asystentura rodzin, Superwizja w pomocy społecznej, Organizacja usług społecznych w gminie i powiecie.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Zasady rekrutacji

Zasady rekrutacji na studia II stopnia na kierunku Praca socjalna zostały jasno sprecyzowane i uchwalone przez Senat UMCS, jako [Uchwała Nr XXV – 9.27/21 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 czerwca 2022 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2023/2024.](#)

Zasady, kryteria oraz warunki kwalifikacji na kierunek Praca socjalna są zbieżne z obowiązującymi na innych kierunkach studiów na Wydziale. System rekrutacji kandydatów na kierunek praca socjalna określany jest corocznie poprzez [Uchwałę Senatu UMCS](#) w sprawie warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia wyższe. Zgodnie z §8 powyższej uchwały, postępowanie rekrutacyjne na Wydziale przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, którą powołuje Dziekan. W jej skład wchodzi: przewodniczący, zastępca przewodniczącego – fakultatywnie, sekretarz/e w liczbie nie większej niż dwóch, a także przedstawiciel wydziałowego samorządu studentów delegowany przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów. Bieżący nadzór nad przebiegiem rekrutacji sprawuje powoływany przez Rektora Pełnomocnik ds. rekrutacji.

Harmonogram przebiegu rejestracji i rekrutacji określa coroczne zarządzenie Rektora. Na stronie [Wydziału Pedagogiki i Psychologii](#) znajduje się opis kierunku oraz informacje dotyczące terminarza rekrutacyjnego, miejsca składania dokumentów, zasad kwalifikacji i wymaganych dokumentów.

Kandydaci dokonują rejestracji w [Systemie Obsługi Rekrutacji](#), tzw. SOR oraz dokonują opłaty rekrutacyjnej. Na stacjonarne studia II stopnia rekrutacja odbywa się na podstawie konkursu średnich ocen (liczonych do dwóch miejsc po przecinku) z przebiegu studiów wyższych. Rekrutacja na niestacjonarne studia II stopnia odbywa się na podstawie złożonego kompletu dokumentów do wyczerpania limitu miejsc. W obu przypadkach, o przyjęcie na studia mogą ubiegać się kandydaci, którzy ukończyli studia wyższe usytuowane w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych lub społecznych. W pierwszej kolejności kwalifikowani są absolwenci kierunku Praca socjalna I stopnia. Komisja sporządza zbiorczy protokół dla kierunku z uwzględnieniem formy studiów, a następnie ogłasza listę rankingową kandydatów. Osoby z najwyższą liczbą punktów w ramach limitu miejsc zostają zakwalifikowani na studia, o czym zostają poinformowani drogą internetową w SOR. W ustalonym terminie kandydaci zakwalifikowani dostarczają wymagane dokumenty - przesyłają pocztą lub przesyłką kurierską bądź dostarczają osobiście lub poprzez osobę upoważnioną (niezbędne jest upoważnienie podpisane przez kandydata).

W ramach rekrutacji, kadra na kierunku Praca socjalna przygotowuje materiały promocyjne w postaci plakatów i prezentacji kierunku, które rozsyłane są do szkół średnich, głównie z terenu województwa lubelskiego. Chcąc przybliżyć tematykę pracy socjalnej, a tym samym zrekrutować większą liczbę kandydatów, tworzone są także krótkie [filmiki promocyjne](#) i [webinaria](#), ułatwiające przejście procedur rekrutacyjnych.

UMCS zapewnia osobom z niepełnosprawnościami warunki do pełnego uczestnictwa w procesie rekrutacji na kierunek Praca socjalna, jak również w całym procesie kształcenia. Kandydaci mogą liczyć w procesie rekrutacji na wsparcie tłumacza języka migowego oraz asystenta dydaktycznego ([broszura informacyjna](#), s. 10). Mogą także kontaktować się z [Zespołem ds. Obsługi Osób z Niepełnosprawnościami](#).

System oceniania studentów

Zasady sprawdzania oraz oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się są ogólnie określone w Regulaminie Studiów UMCS. Są w nim opisane prawa oraz obowiązki studenta związane z warunkami zaliczania zajęć, semestru i roku, zaliczeń poprawkowych i komisyjnych, przeprowadzania egzaminów, egzaminów poprawkowych i komisyjnych, powtarzania niezaliczonego przedmiotu oraz skreślenia z listy studentów. Zgodnie z regulaminem do weryfikacji osiągnięć stosuje się następującą skalę ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Promocja na kolejny semestr jest możliwa po uzyskaniu pozytywnej oceny efektów uczenia z poszczególnych przedmiotów w semestrze. W przypadku otrzymania oceny negatywnej (niedostatecznej) studentowi przysługuje prawo zdawania jednego egzaminu poprawkowego/ zaliczenia poprawkowego. W sytuacjach szczególnych, określonych w Regulaminie Studiów, Dziekan może wyrazić zgodę na komisyjne sprawdzenie stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta. Z wnioskiem takim występuje student lub prowadzący zajęcia.

Warunki i formy zaliczenia konkretnego przedmiotu, znane są studentom przed rozpoczęciem jego realizacji i dla jasności omawia się je na pierwszych zajęciach. Opisy przedmiotów stanowią tzw. sylabusy ([Regulamin - sylabusy](#)). Zawierają one efekty uczenia się dla przedmiotów, zalecaną literaturę oraz warunki zaliczenia. Sylabusy zostały znormalizowane i udostępnione pracownikom oraz studentom, przez obowiązujący w Uniwersytecie [system USOSweb](#). Weryfikacja i ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na kierunku Praca socjalna, obejmuje wszystkie kategorie efektów: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Jej podstawowym elementem jest sprawdzenie, czy wszystkie z zakładanych efektów kierunkowych są przewidziane do realizacji poprzez system przedmiotów programowych. Zespół Programowy, po korekcie sylabusów dla nowego rocznika,

przygotowuje matrycę zbieżności efektów kierunkowych z przedmiotami. W przypadku, gdy któryś z efektów nie został przypisany do przynajmniej jednego przedmiotu, Zespół Programowy wskazuje przedmioty najbardziej właściwe do jego realizacji i przekazuje sugestie ich realizacji do osób prowadzących te przedmioty. Efekty są weryfikowane przez bieżącą ocenę pracy studenta w trakcie zajęć, prace etapowe, zadania cząstkowe, zadania problemowe, projekty, śródsesemestralne kolokwia. Na kierunku Praca socjalna II stopnia, efekty uczenia się weryfikowane są się poprzez: egzamin pisemny, egzamin ustny, kolokwium pisemne (np. na platformie Moodle lub Teams), przygotowanie projektu, zrealizowanie projektu badawczego lub praktycznego, przygotowanie i przedstawienie prezentacji, przygotowanie raportu, przygotowanie sprawozdania, przygotowanie pracy pisemnej, przygotowanie scenariusza zajęć lub konspektu, przygotowanie pracy semestralnej, przygotowanie protokołu bądź arkusza obserwacyjnego.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów określa [Regulamin potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza systemem studiów na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS](#). Jego podstawę stanowi Uchwała Nr XXIII – 22.3/15 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 28 stycznia 2015 r. ze zm. w sprawie potwierdzania efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie §2. Zgodnie z Regulaminem: Dziekan Wydziału na czas trwania swojej kadencji, po zasięgnięciu opinii Kolegium Dziekańskiego, powołuje Wydziałową Komisję ds. potwierdzania efektów uczenia się, w której skład wchodzi: Pełnomocnik Dziekana ds. potwierdzania efektów uczenia się, przewodniczący Zespołu Programowego dla kierunku praca socjalna, co najmniej jeden przedstawiciel studentów wskazany przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów oraz inne osoby wskazane przez Dziekana Wydziału. Wydziałowa Komisja potwierdza efekty uczenia się w formie egzaminu teoretycznego lub praktycznego, po tym jak Senat, na wniosek Kolegium Dziekańskiego określa zasady i warunki ich przeprowadzania. Potwierdza efekty z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, przy pomocy wcześniej opracowanych narzędzi. Potwierdzanie efektów uczenia się dla modułów zajęć wskazanych przez kandydata powinno zakończyć się najpóźniej w ciągu pierwszych dwóch tygodni semestru, w których realizowane są zajęcia podlegające procedurze potwierdzania efektów. Wydziałowa Komisja wystawia wnioskodawcy oceny z każdego modułu zajęć podlegającego potwierdzaniu, zgodnie z kryteriami oceniania studenta obowiązującymi na Wydziale. Oceny te stanowią podstawę wyliczania średniej ocen ze studiów zgodnie z obowiązującym regulaminem studiów. Pełnomocnik przedstawia Dziekanowi Wydziału wyniki uzyskane przez wnioskodawcę z poszczególnych modułów zajęć, który wydaje decyzję o zwolnieniu wnioskodawcy z określonych zajęć. Wykaz modułów zajęć zakończonych pozytywnym rezultatem wraz z uzyskanymi ocenami przekazuje do Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS. Wydziałowa komisja ponownie przeprowadza procedurę na wniosek organu odwoławczego w wyznaczonym terminie.

W przypadku sprawdzania oraz oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się uzyskiwanych podczas praktyk zastosowanie ma procedura dotycząca realizacji praktyk oparta na [Regulaminie praktyk](#). Praktyki studenckie realizowane na kierunku Praca socjalna są zintegrowane z [Internetowym Systemem Obsługi Praktyk \(SOP\)](#) w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. Warunkiem zaliczenia jest wywiązanie się z zadań sformułowanych w programie praktyki (w szczególności z zakładanych efektów uczenia się) oraz uzupełnienie Dziennika praktyk i Zaświadczenia o odbyciu praktyki. Opiekun praktyki ze strony placówki ocenia, w jakim zakresie student/praktykant zrealizował zakładane efekty uczenia się oraz wystawia ocenę studentowi za odbytą praktykę. Zaliczenie wszystkich efektów uczenia się (wraz z ich końcową oceną) odbywa się na podstawie zaświadczenia o odbytej praktyce z pozytywną oceną opiekuna praktyki ze strony placówki oraz dziennika praktyki, której dokonuje koordynator praktyki.

Sposoby dokumentowania efektów uczenia się

Wszyscy wykładowcy prowadzący zajęcia dydaktyczne archiwizują dokumentację związaną ze sprawdzaniem i potwierdzaniem osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się. Procesem archiwizowania dokumentów potwierdzających efekty kierunkowe zarządza Przewodniczący Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna (rozdz. III *Regulaminu funkcjonowania Zespołów Programowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii* <https://www.umcs.pl/pl/regulaminy-i-zasady-dzialania-zespolow-i-komisji,24633.htm>). Za gromadzenie dokumentów potwierdzających efekty uczenia się odpowiedzialni są koordynatorzy przedmiotu oraz prowadzący zajęcia. Okres archiwizacji dokumentów na kierunku Praca socjalna dla studiów II stopnia wynosi 2 lata (*Regulamin wprowadzania i weryfikacji sylabusów przedmiotów realizowanych na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS r. III, § 6, podpunkt 7*).

Najczęściej nauczyciele akademicy tworzą dokumentację prac pisemnych, testów, referatów czy też prezentacji multimedialnych. Coraz bardziej popularnymi formami jest dokumentacja elektroniczna prac i zadań studentów, w tym i zadań multimedialnych oraz dokumentacja zdjęć. W przypadku prowadzenia zajęć w formie zdalnej, kursy prowadzone na platformie Wirtualny Kampus są archiwizowane.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Ostatnim egzaminem jest egzamin dyplomowy, podczas którego student dokonuje obrony napisanej przez siebie pracy. Jest to również forma weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w trakcie studiów. Do egzaminu można przystąpić wyłącznie po uzyskaniu zaliczenia i zdaniu wszystkich egzaminów przewidzianych planem studiów oraz po złożeniu pracy magisterskiej. [Zasady dyplomowania](#) na kierunku Praca socjalna są zgodne z procedurą dyplomowania na Wydziale. Szczegółowe zasady przygotowywania prac dyplomowych na studiach II stopnia przedstawione są w [Regulaminie określającym zasady przygotowywania prac dyplomowych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii](#), podanym do wiadomości studentów na stronie internetowej Wydziału w zakładce Student/ Dyplomowanie/ Prace dyplomowe oraz omawiane podczas seminariów dyplomowych. Sprawdzenie efektów uczenia się na zakończenie procesu kształcenia składa się z realizacji i oceny pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego. Mając na uwadze prezentację problematyki seminarium oraz własne zainteresowania, studenci mają możliwość wyboru promotora. Wraz z nim ustalają tematykę pracy, która musi być zbieżna z kierunkiem, profilem studiów, specjalnością oraz preferencjami studenta. Tematykę prac opiniuje Kolegium Dziekańskie, natomiast zatwierdzenia dokonuje Dziekan Wydziału. Prace dyplomowe zgodne są ze standardami przyjętymi dla pisania prac naukowych w dziedzinie nauk społecznych. Prace dyplomowe na II stopniu cechują się wyższym zaawansowaniem naukowym niż prace na I stopniu i mają głównie charakter empiryczny. W związku z profilem praktycznym kierunku na II stopniu, prace dyplomowe studentów świadczą o opanowaniu przez nich warsztatu naukowego i metodologii badań, często w nawiązaniu do praktycznych zagadnień wymagających eksploracji badawczych.

W Regulaminie przedstawione zostały m.in.: elementy składowe prac magisterskich, wymogi edytorskie i redakcyjne. W ramach prac dyplomowych studenci realizują indywidualne projekty badawcze, nabywając kompetencje związane z prowadzeniem działalności naukowej i uczestniczeniem w badaniach. Po napisaniu pracy, zatwierdzeniu jej przez promotora, umieszczeniu jej wraz z niezbędnymi załącznikami w internetowym [Archiwum Prac Dyplomowych](#) (APD), po pozytywnej weryfikacji systemem antyplagiatowym i uzyskaniu dwóch pozytywnych recenzji, student przystępuje do egzaminu dyplomowego. Prace dyplomowe podlegają ocenie promotora i recenzenta, według znormalizowanego formularza, zamieszczonego w systemie APD. Obejmuje on m.in.: zgodność treści pracy z tematem określonym w tytule; ocenę struktury pracy (podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez, itp.), ocenę merytoryczną; charakterystykę doboru

i wykorzystania źródeł; ocenę formalnej strony pracy (spisu treści, przypisów, wykazów bibliograficznych, kompetencji językowej) i całościową ocenę pracy. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Jego zakres obejmuje problematykę związaną z pracą dyplomową oraz ustalone zagadnienia kierunkowe. Na kierunku Praca socjalna jest opracowany ogólnodostępny [zestaw 40 zagadnień](#) kierunkowych, o które może być zapytany student. Na egzaminie student otrzymuje minimum trzy pytania, w tym dwa od promotora i jedno od recenzenta. Ocena z egzaminu ustalana jest na podstawie odpowiedzi na wszystkie zadane pytania. Procedury dotyczące dyplomowania dostępne są na stronie internetowej Wydziału. Nad jakością prac dyplomowych czuwa Zespół ds. Przeglądu Prac Dyplomowych, który dokonuje przeglądu prac w oparciu o przygotowaną przez członków Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia Kartę Przeglądu Pracy Dyplomowej. Przegląd wylosowanych prac dyplomowych dokonywany jest w oparciu o przygotowaną przez członków Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia [Kartę Przeglądu Pracy Dyplomowej](#), zawierającą następujące kryteria: konstrukcja pracy dyplomowej, zgodność tematu pracy dyplomowej z kierunkowymi efektami uczenia się, zawarcie w pracy rozdziału o charakterze wdrożeniowym, ze wskazaniem implikacji praktycznych. Po dokonaniu przeglądu wyniki i rekomendacje są przedstawiane promotorom, umożliwiając doskonalenie przyszłych prac dyplomowych.

Monitoring losów zawodowych absolwentów

Monitoringu losów zawodowych absolwentów dokonuje się w oparciu o Ogólnopolski System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (ELA). Raporty końcowe, opracowane przez poszczególne jednostki przedstawiane są Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia oraz Kolegium Dziekańskiemu. Stanowią one element raportu z działalności dydaktycznej składanego Rektorowi. Badanie prowadzone jest na podstawie Zarządzenia Nr 30/2020 Rektora UMCS z dnia 22 kwietnia 2020. Monitoring losów absolwentów kierunku Praca socjalna - studia II stopnia w trybie stacjonarnym wskazuje, że względny wskaźnik bezrobocia wśród absolwentów w pierwszym roku po dyplomie w stosunku do stopy bezrobocia w ich miejscu zamieszkania, wyniósł 3,3 (w roku 2018 wynosił on 2,64). Biorąc pod uwagę procent czasu, w którym przeciętny absolwent był bezrobotny w pierwszym roku po dyplomie, zagrożenie bezrobociem wydaje się niewielkie. Wskaźnik w tym zakresie wynosi 18,18 % (100% oznacza 1 rok).

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia są realizowane przez specjalistów prowadzących działalność naukowo-badawczą, mających odpowiedni i aktualny dorobek, powiązany z tematyką i problematyką zajęć oraz bogate doświadczenie praktyczne.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia, to niezwykle zaangażowani i aktywni nauczyciele akademicy stale podnoszący swoje kwalifikacje i kompetencje oraz

podjmujący różnego rodzaju przedsięwzięcia badawcze oraz dydaktyczne, w powiązaniu z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku Praca socjalna, to w zdecydowanej większości pracownicy zatrudnieni w UMCS jako podstawowym miejscu pracy. Są oni zatrudnieni przede wszystkim w Katedrze Pedagogiki Społecznej oraz Katedrze Pedagogiki Pracy i Andragogiki. Natomiast specjalistyczne wykłady i ćwiczenia prowadzą praktycy współpracujący z Katedrą Pedagogiki Społecznej. Wykłady i ćwiczenia prowadzą także inni wykładowcy z Wydziału Pedagogiki i Psychologii, będący specjalistami z zakresu problematyki realizowanych przedmiotów, jak również wykładowcy z innych jednostek organizacyjnych UMCS: Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, Centrum Kultury Fizycznej, Wydziału Filozofii i Socjologii czy Wydziału Biologii i Biotechnologii.

Część przedmiotów - o charakterze praktycznym - prowadzą osoby spoza UMCS, zatrudnione w placówkach polityki społecznej i pracy socjalnej. Są to pracownicy zajmujący wysokie stanowiska w sektorze pomocowym z dużym doświadczeniem zawodowym. Wymienić tu należy: dr Magdalenę Pakułę (dyrektor MOPR Lublin), mgr Małgorzatę Mądry (kierownik OIK Świdnik), mgr Annę Kłos (superwizor pracy socjalnej, Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej), dr Annę Mazur (Koordynator d/s Pomocy Środowiskowej OPS Janów Lubelski), mgr Wiolettę Smyl (pracownik socjalny MOPR Lublin), mgr Magdalenę Kaleniec (psychoterapeuta Szpital Neuropsychiatryczny Lublin), Teresę Mankiewicz (kierownik Centrum Aktywności Środowiskowej MOPR Lublin) oraz dr Hannę Kachaniuk (Specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa geriatrycznego PTG). Bogate doświadczenie zawodowe i szerokie kontakty pracowników umożliwiają poszerzanie wiedzy, kompetencji i umiejętności studentów zdobywanych podczas wizyt studyjnych, organizowanych seminariach i konferencjach.

Strukturę zatrudnienia w bieżącym roku akademickim, według stopni i tytułów naukowych oraz według zajmowanych stanowisk, zaprezentowano w poniższych tabelach.

Tabela 10. Struktura zatrudnienia – praca socjalna II stopień studia stacjonarne.

KIERUNEK: Praca socjalna II stopnia/ stacjonarne	2022/2023
wskaźnik liczby studentów do pracowników	25/21
liczba pracowników z podziałem na tytuły i stopnie	- prof. dr hab.: 2 - dr hab.: 4 - dr: 10 - mgr: 5
specjaliści spoza UMCS	- 4
liczba w obsadzie pracowników dydaktycznych i badawczo-dydaktycznych	- dydaktycznych: 4 - badawczo-dydaktycznych: 13
osoby, dla których UMCS jest podstawowym miejscem pracy (procent)	80,95% (645 godzin)

Tabela 11. Struktura zatrudnienia – praca socjalna II stopień studia niestacjonarne.

KIERUNEK: Praca socjalna II stopnia/ niestacjonarne	2022/2023
wskaźnik liczby studentów do pracowników	36/26
liczba pracowników z podziałem na tytuły i stopnie	- prof. dr hab.: 2 - dr hab.: 4 - dr: 14 - mgr: 6
specjaliści spoza UMCS	- 8
liczba w obsadzie pracowników dydaktycznych i badawczo-dydaktycznych	- dydaktycznych: 4 - badawczo-dydaktycznych: 14
osoby, dla których UMCS jest podstawowym miejscem pracy (procent)	69,23% (609 godzin)

W 2022 roku Instytut Pedagogiki uzyskał kategorię naukową B+ w ewaluacji działalności naukowej jednostek naukowych. Wyniki oceny odzwierciedlają rangę naukową Instytutu i Wydziału oraz są dużym sukcesem wszystkich pracowników zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową UMCS, co bezpośrednio przekłada się na jakość kształcenia studentów na kierunku Praca socjalna II stopnia.

Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia ilustruje kierunki jej aktywności badawczej:

- prof. dr hab. Anna Kanios swoje zainteresowania naukowe koncentruje wokół kwestii pracy socjalnej z różnymi grupami osób, szczególnie z osobami starszymi. Problematyka prac naukowych dotyczy także zawodów pomocowych, wykluczenia społecznego oraz wolontariatu. Jest autorka wielu artykułów wysokopunktowanych oraz monografii. Píše i realizuje projekty badawcze oraz dydaktyczne. Posiada również bogate doświadczenie w obszarze praktyki pracy socjalnej. Pracowała wiele lat w Środowiskowym Domu Samopomocy w Lublinie, pełniła funkcje dyrektora Kolegium Pracowników Służb Społecznych w Zamościu. Prowadzi również działalność ekspercką – jest członkiem Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej na lata 2022-2025, członkiem Zespołu ds. opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2022-2023, Konsultantem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin na lata 2021 – 2030, Konsultantem Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2021 – 2025; recenzentką w czasopiśmie Praca Socjalna, recenzentką w czasopiśmie Czech and Slovak Social Work;
- prof. dr hab. Ryszard Bera swoje zainteresowania naukowe koncentruje m.in. wokół problemów związanych z migracjami. Jest on jedną z pierwszych osób zajmujących się tą problematyką w Polsce. Swoimi spostrzeżeniami dzieli się ze studentami, sprawując nad nimi opiekę naukową na seminariach. Jest również autorem licznych rozpraw o charakterze empirycznym, obejmujących zagadnienia zagrożeń w życiu społecznym i zawodowym;
- prof. dr hab. Marija Czepil, jako wieloletni pracownik naukowy, łączy doświadczenia polskie i ukraińskie publikując swoje rozprawy w wysoko cenionych polskich i zagranicznych periodykach. Jest autorem licznych prac z zakresu opieki i wsparcia małoletnich;
- dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni – jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień kategorii zmiany w pracy socjalnej, psychoterapii oraz zdrowia psychicznego. Jest osobą posiadającą bogate doświadczenie praktyczne w obszarze psychoterapii, m.in. staż zawodowy w Centrum Interwencji Kryzysowej i Agape, zatrudnienie w Ośrodku Psychoterapii „Dobre Miejsce” w Lublinie;

- dr hab. Ewa Sarzyńska-Mazurek, prof. uczelni - prowadzi badania koncentrując się wokół problematyki edukacji ustawicznej dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem młodych dorosłych;
- dr hab. Joanna Wierzejska - od wielu lat prowadzi eksploracje dotyczące funkcjonowania zawodowego pracowników wykonujących zawody pomocowe. Jest autorką wielu publikacji z tego zakresu. Swoje kompetencje podnosi uczestnicząc w szkoleniach;
- dr hab. Anna Wiatrowska jest specjalistką z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych. W swoich publikacjach prezentuje m.in. doniesienia z zakresu współuzależnień oraz relacji z osobą uzależnioną i funkcjonującą problemowo;
- dr Anna Lada – swoje zainteresowania naukowe skupia na problematyce funkcjonowania rodziny, kryzysie w rodzinie, problemach życia rodzinnego;
- dr Patrycja Zielińska - jest pracownikiem naukowo-badawczym, skupiającym zainteresowania naukowe wokół zagadnień działalności organizacji pomocowych, aktywności wolontarystycznej. Jest pracownikiem posiadającym bogate doświadczenie we współdziałaniu organizacji pozarządowych z wolontariatem;
- dr Renata Krawczyk – jest pracownikiem naukowo-badawczym koncentrującym swoje zainteresowania na problematyce pracy z osobami w kryzysie psychicznym. Jest certyfikowaną psychoterapeutką, terapeutką w podejściu Otwartego Dialogu. Prowadzi własną praktykę psychoterapeutyczną, jest psychoterapeutką w NPZP, a także w SENSUM w UMCS;
- dr Agata Świdzińska - to specjalista w zakresie edukacji międzykulturowej, edukacji globalnej i dla zrównoważonego rozwoju. Posiada bogate doświadczenie praktyczne - pracowała w Ośrodku dla Cudzoziemców w Niemczech – Leonowie jako nauczyciel języka polskiego i kultury polskiej oraz była koordynatorem projektu ORE Edukacja globalna;
- dr Marzena Okrasa – jest wysoko ocenianym dydaktykiem, który interesuje się kwestiami opieki i wychowania;
- dr Grzegorz Sanecki, który w swoich pracach naukowych koncentruje się na tematyce związanej z edukacją i funkcjonowaniem zawodowym osób dorosłych, a także z aspektami współczesnych migracji. Swoją wiedzę, kompetencje i umiejętności uzyskane podczas aktywności zawodowej zdobyte poza Uniwersytetem wykorzystuje do prowadzenia zajęć ze studentami;
- dr Katarzyna Nowosad jest autorką prac z zakresu zjawisk patologicznych występujących w miejscu pracy. Podczas zajęć ze studentami dzieli się swoim doświadczeniem zdobytym w pracy zawodowej w Starostwie Powiatowym w Lublinie i Lubelskiej Wojewódzkiej Komendzie OHP;
- mgr Łukasz Kwiatkowski – zajmuje się kwestiami funkcjonowania organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorstw społecznych oraz aspektami prawnymi pracy socjalnej i pomocy społecznej. Jednocześnie jest prezesem Fundacji, realizuje wiele projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Działalność naukowa kadry oraz tematyka publikacji pracowników wyznacza zakres treściowy realizowanych przez nich przedmiotów. Jest też wyrazem ich zainteresowań naukowych i pasji. Należy podkreślić, że jest to spójne ze Strategią UMCS, przyjętą Uchwałą Senatu Nr XXIV – 25.6/19, Strategią Rozwoju Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz ze Strategicznym Programem Umiejdzynarodowienia Badań UMCS na lata 2020-2024 z uwagi na międzynarodowy charakter badań naukowych.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia są osobami kompetentnymi, o wysokich kwalifikacjach zawodowych, dorobku naukowym oraz bogatym doświadczeniu praktycznym. Nauczyciele akademicy biorą udział w ogólnopolskich projektach badawczych, są autorami licznych monografii oraz artykułów naukowych i popularnonaukowych, działają w organizacjach społecznych, uczestniczą i organizują konferencje naukowe i metodyczne,

współpracują ze środowiskiem pomocy społecznej Lublina i Lubelszczyzny oraz podejmują współpracę z przedstawicielami ośrodków zagranicznych.

Wysokie kompetencje naukowe oraz zawodowe kadry, wyrażone publikacjami naukowymi, uczestnictwem w konferencjach naukowych (krajowych i zagranicznych), stażami krajowymi i zagranicznymi, bogatym doświadczeniem zawodowym, przekłada się na poziom naukowy i dydaktyczny prowadzonych zajęć. Tym samym realizowany jest zasadniczy cel strategiczny UMCS i Wydziału, tj. podnoszenie jakości usług edukacyjnych Uczelni. Ma to również wpływ na ugruntowanie wysokiej pozycji naukowej UMCS wśród uczelni polskich, a także na zwiększenie stopnia umiędzynarodowienia badań.

W latach 2018-2022, osoby prowadzące zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia, przygotowały **311 opracowań i publikacji naukowych**, w tym 290 artykułów naukowych oraz 21 książek pod redakcją, monografii i rozdziałów w monografiach. Należy podkreślić, że wiele publikacji znajduje się jeszcze w procesie wydawniczym, dlatego nie zostały uwzględnione w poniższym zestawieniu. Szczegółowe informacje o dorobku naukowym każdego pracownika znajdują się w Bazie Wiedzy UMCS <https://bazawiedzy.umcs.pl/index.seam?lang=pl>.

Tabela 12. Publikacje pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Praca socjalna.

Publikacje pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Praca socjalna	2018	2019	2020	2021	2022	Łączna liczba publikacji
Artykuły w czasopismach za 140 punktów	-	2	1	-	1	4
Artykuły w czasopismach za 100 punktów	-	1	9	16	7	33
Artykuły w czasopismach za 70 punktów	-	17	12	23	6	58
Pozostałe artykuły	62	63	41	25	4	195
Monografie	6	5	3	2	1	17
Redakcje monografii	2	1	-	1	-	4
Łączna liczba publikacji w roku	70	89	66	67	19	311

Aktualny wykaz kompetencji osób prowadzących zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia, znajduje się w **Materiałach dodatkowych do raportu samooceny – I.2.**

Pracownicy Wydziału, w tym osoby realizujące zajęcia na ocenianym kierunku, podejmują starania o **pozyskanie środków finansowych na badania naukowe oraz projekty edukacyjne**. Wśród nich należy wymienić następujące projekty:

- 1. Rola Centrów Usług Społecznych w organizowaniu usług społecznych odpowiadających potrzebom seniorów w wieku 65 lat i więcej na terenie województwa lubelskiego (2022-2023).** Głównym celem badań jest określenie roli, potrzeb i możliwości Centrów Usług Społecznych (CUS) w diagnozowaniu i organizowaniu usług skierowanych do osób starszych (w wieku 65 lat i więcej) na terenie województwa lubelskiego. Jednostką finansującą jest Województwo lubelskie

z siedzibą w Lublinie. Odbiorcą usługi jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie. Kierownik grantu: prof. dr hab. Anna Kanios, współpraca: dr Anna Lada.

2. ***OIR Innowacyjne Zasoby Edukacyjne w Kształceniu Zdalnym*** – projekt realizowany we współpracy z Uniwersytetem Messyńskim i Uniwersytetem w Oviedo (Okres realizacji projektu: 01.05.2021-30.04.2023). Projekt jest odpowiedzią na zdiagnozowane w okresie wzmożonej intensywności działań zdalnych spowodowanych pandemią COVID-19, problemy części wykładowców akademickich w zakresie kształcenia zdalnego, wynikające w dużej mierze z braku odpowiednich kompetencji w obsłudze technologii cyfrowych, umiejętności pracy z usługami i zasobami cyfrowymi, pracy zespołowej i samodzielnej w modelu zdalnym, tworzenia materiałów i scenariuszy kursów w innej metodyce. Projekt zakłada wypracowanie innowacyjnych cyfrowych zasobów edukacyjnych i stwarza szansę na sprostanie wyzwaniom edukacyjnym poprzez umożliwienie włączającego kształcenia na poziomie wyższym dla osób o odmiennych i specjalnych potrzebach. Kierownik merytoryczny ds. programów i materiałów szkoleniowych – dr hab. Agnieszka Lewicka – Zelent, prof. uczelni.
3. ***Nowy Dialog - badania w zakresie kształcenia, szkolenia i zatrudnienia osób osadzonych-projekt badawczy*** POWR.02.20.00-00-0009/18 Priorytet II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.20 Wysokiej jakości dialog społeczny w zakresie dostosowania systemów edukacji i szkolenia do potrzeb rynku pracy, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Lata 2019 – 2020). Ekspert merytoryczny - dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni.
4. ***Liderzy Kooperacji*** - projekt badawczo- wdrożeniowy realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. Instytucją nadzorczą jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Lata 2018-2021). Konsultant naukowy - prof. dr hab. Anna Kanios.
5. ***International cooperation for a better social contract-*** międzynarodowy projekt badawczo-rozwojowy finansowany w ramach projektu PO WER pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową”. Projekt jest realizowany przy współpracy zagranicznego partnera w Niemczech. Autorzy i realizatorzy: prof. dr hab. Anna Kanios, mgr Łukasz Kwiatkowski.
6. ***Individual reintegration course as a important part of social work-*** międzynarodowy projekt badawczo-rozwojowy finansowany w ramach projektu PO WER pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową”. Projekt jest realizowany przy współpracy zagranicznego partnera na Słowacji. Autorzy i realizatorzy: prof. dr hab. Anna Kanios, mgr Łukasz Kwiatkowski
7. ***Nadwiślańskie Centrum Animaloterapii Zielony Wojszyn-*** projekt badawczy finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Konsultant naukowy - dr hab. Mariusz Korczyński, prof. uczelni.
8. ***Uniwersalność +*** projekt finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.. Głównym jego celem jest podniesienie kompetencji prowadzenia zajęć w zakresie projektowania uniwersalnego umożliwiającego uwrażliwienie studentów w ich przyszłej pracy zawodowej na problemy osób niepełnosprawnych, co pozwoli na zapobieganie wykluczeniu społecznemu i ułatwienie dostępności do wszystkich obszarów życia społecznego (Lata 2020 – 2023). Współkoordynator wydziałowy - dr Marzena Okrasa
9. ***Społeczne kompetencje osób pracujących i bezrobotnych*** - projekt badawczy Komitetu Badań Naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Nr grantu: 2000/H03/2007/32) (Lata

2007-2009). Kierownicy grantu: prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni.

10. ***Od aspiranta pracy socjalnej do pracownika socjalnego*** - projekt EFS finansowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z programu POWER. Numer i nazwa Osi priorytetowej: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji. Numer i nazwa Działania: 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. Zakładał realizację studiów na kierunku praca socjalna studia licencjackie (3 letnie) oraz studia magisterskie (2 letnie) dla aspirantów pracy socjalnej. Projekt przeznaczony był dla osób zatrudnionych w jednym z czterech województw: lubelskim, mazowieckim, warmińsko-mazurskim oraz podlaskim. Czas trwania projektu 01.02.2016 – 31.03.2019. Kierownicy merytoryczni projektu: prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni
11. ***Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy i integracji społecznej*** – projekt finansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w Warszawie. W ramach projektu realizowane były studia magisterskie (II stopnia) na kierunku praca socjalna dla pracowników instytucji pomocy społecznej z obszaru całej Polski. Studia zakończone były uzyskaniem tytułu magistra oraz uzyskaniem uprawnień do wykonywania zawodu pracownik socjalny. Łącznie wsparcie uzyskało 50 osób z całej Polski. Kierownicy projektu: prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni
12. ***Uniwersytet otwarty na jutro*** - finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka, Działanie 4.1 Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy, Poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni. W ramach projektu realizowane były: studia I licencjackie na kierunku praca socjalna, studia II stopnia na kierunku pedagogika, specjalność pomoc społeczna i praca socjalna, dwa kierunki studiów podyplomowych: Menedżer instytucji pomocy społecznej oraz Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej, staże zawodowe dla studentów, szkolenia z programu POMOST oraz z j. angielskiego dla studentów, szkolenia nauczycieli akademickich. Łącznie wsparcie uzyskało 180 osób. Termin realizacji: 01.03. 2009 r. - 31.03.2013r. Kierownicy projektu: prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni
13. ***Window of Opportunities (Continuation). Developing institutional and community support for day care centres for the poorest children*** - międzynarodowy projekt badawczy, realizowany przez Fundację Villum Kann Rasmussen, Dania (Kopenhaga) oraz Polski Czerwony Krzyż (Warszawa) w latach 2014-2015. Kierownik merytoryczny – prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. uczelni - wykonawca.

Ponadto, pracownicy Katedry Pedagogiki Społecznej i współpracownicy są członkami zagranicznych i krajowych towarzystw i komitetów naukowych oraz grup badawczych:

- Projekt Developing capacities together: European CSO-University networks for global learning on migration, security and sustainable development In an interdependent world (InterCap) [Project no. 2017-2-CY02_KA205-001073], founded by EuropeAid., Wsparcie merytoryczne od grudnia 2018 r. Uczestnictwo w konsultacjach on-line w 2019 r. Podpisano deklarację wsparcia (ekspert – dr Agata Świdzińska);
- Międzynarodowe Stowarzyszenia Naukowe „European Sociological Association” (członek – prof. dr hab. M. Czechowska-Bieluga), Polski Klub Studencki, Ukraina Żytomierz (członek – prof. dr hab. A. Kanios);

- Międzynarodowa Konferencja “International Scientific Conference. Society. Integration. Education”. Rezekne Academy of Technologies (Łotwa) (członek – dr hab. M. Czechowska-Bieluga, prof. uczelni);
- Członkostwo w radach/zespołach redakcyjnych czasopism zagranicznych: Human Studies (Pedagogy), Ukraina (członek Komitetu Redakcyjnego - prof. dr hab. A. Kanios, prof. dr hab. Ryszard Bera, prof. dr hab. Marija Czepil); Society. Integration. Education (recenzent- dr hab. M. Czechowska-Bieluga, prof. uczelni); Socjalno-prawowi studii /Соціально-правові студії, Ukraina (członek Komitetu Redakcyjnego – prof. dr hab. Marija Czepil); Hirska szkoła Ukaińskich Karpat, Ukraina (członek Komitetu Redakcyjnego – prof. dr hab. Marija Czepil); Molod i rynek, Ukraina (członek Komitetu Redakcyjnego – prof. dr hab. Marija Czepil);
- Członkostwo w radach/zespołach redakcyjnych czasopism krajowych: Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio J. Paedagogia-Psychologia (Redaktor naczelny – prof. dr hab. Ryszard Bera; Zastępca redaktora naczelnego – dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. UMCS; dr hab. Joanna Wierzejska – sekretarz; Anna Kanios, Marija Czepil – Członek Komitetu Naukowego, dr Grzegorz Sanecki – członek zespołu redakcyjnego); Szkoła-Zawód-Praca (redaktor tematyczny - dr hab. Joanna Wierzejska); Praca socjalna (prof. dr hab. Anna Kanios); Pedagogika społeczna (Członek Komitetu Naukowego – dr hab. Marta Czechowska-Bieluga);
- Członkostwo w towarzystwach i stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych: Polskie Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej (prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni); Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, Sekcja Pedagogiki Pracy (prof. dr hab. Ryszard Bera, dr hab. Joanna Wierzejska); Komitet Nauk Pedagogicznych PAN, Sekcja Poradnictwa Pedagogicznego (dr Katarzyna Nowosad); Polskie Towarzystwo Pedagogiczne (prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Anna Wiatrowska, dr Grzegorz Sanecki, dr hab. Ewa Sarzyńska-Mazurek, prof. uczelni); Polskie Towarzystwo Psychologiczne (dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. uczelni); Polskie Stowarzyszenie Terapii przez Sztukę (dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. uczelni); Stowarzyszenie Montessori Europa MORE (prof. dr hab. Marija Czepil) International Association of modern Education, Science and Culture (prof. dr hab. Marija Czepil); Towarzystwo Pedagogiczne imienia Grygorija Waszczenki, Ukraina (prof. dr hab. Marija Czepil); Stowarzyszenie Wasyla Suchomlinskiego, Ukraina (prof. dr hab. Marija Czepil).

Wykładowcy, prowadzący zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia, za swoje osiągnięcia oraz wyróżniającą się aktywność byli wielokrotnie **nagradzani przez różne gremia**. Poniżej znajduje się wykaz przykładowych wyróżnień:

1. Projekt ministerialny pt. *Od aspiranta pracy socjalnej do pracownika socjalnego* otrzymał wyróżnienie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jako tzw. dobra praktyka i został zamieszczony na stronie: <http://www.power.gov.pl/strony/o-programie/projekty/przyklady-najciekawszych-projektow/> Osobami odpowiedzialnymi za jego realizację byli: prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga prof. uczelni, mgr Łukasz Kwiatkowski.
2. Poza tym pracownicy Katedry byli wielokrotnie nagradzani przez organy władzy państwowej i władze rektorskie. Należy tu chociażby wymienić: Medale Komisji Edukacji Narodowej, Medale Rektora UMCS za Długoletnią Służbę, Nagrody Rektora UMCS za szczególne osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne.
3. Warto podkreślić, że wykładowcy: prof. dr hab. Anna Kanios; dr hab. Anna Wiatrowska, dr Anna Tychmanowicz, dr Renata Krawczyk w ocenianym okresie uzyskały honorowy tytuł „HOMO DIDACTICUS” za wyróżniająca się pracę dydaktyczną. Tytuł ten zadawany jest nauczycielom akademickim przez studentów.

Kadra dydaktyczna na kierunku Praca socjalna II stopnia bierze **aktywny udział w licznych szkoleniach podnoszących ich kwalifikacje i kompetencje do prowadzenia zajęć**. W ramach Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS funkcjonują jednostki odpowiedzialne za stały rozwój kwalifikacji m.in. nauczycieli akademickich. Jest to Biuro Rozwoju Kompetencji oraz Biuro ds. Zdalnego Kształcenia. Dzięki szerokiej ofercie szkoleniowej tych jednostek kadra akademicka Wydziału stale doskonali swoje kompetencje dydaktyczne oraz rozwija umiejętności miękkie w tym interpersonalne. Uczestniczy uczestniczyli w różnorodnych szkoleniach, warsztatach, seminariach, studiach podyplomowych, często certyfikowanych. W momencie uruchamiania określonych kursów Wydział prowadzi akcje informacyjną i zapisy na nie. W ramach oferty BKZ nauczyciele bezpłatnie uczestniczyli w różnorodnych warsztatach i kursach adekwatnie do ich potrzeb, np. w zakresie kształcenia zdalnego, np. Innowacyjne metody dydaktyczne w pracy ze studentami, Praca na WK - tworzenie kursów zdalnych. Ponadto nauczyciele korzystali z oferty kursów językowych realizowanych na Uniwersytecie w ramach projektu „Bądź kompetentny i atrakcyjny na rynku pracy” oraz „Zintegrowany UMCS”. W roku akademickim 2021/2022 w kursach języka angielskiego wzięło udział 11 osób. Szczegółowe informacje o odbytych kursach i szkoleniach organizowanych przez UMCS znajdują się w **Materiałach dodatkowych do raportu samooceny – I.3.**

Od sierpnia 2022 roku w UMCS realizowany jest projekt „Doskonałość dydaktyczna uczelni”, który m.in. zakłada doskonalenie kompetencji dydaktycznych kadr uczelni, mające na celu poprawę jakości kształcenia. Dzięki uczestnictwu w warsztatach i szkoleniach kadra realizująca zajęcia na kierunku praca socjalna ma możliwość podnoszenia swoich kompetencji praktycznych m.in. w zakresie projektowania uniwersalnego, wykorzystania technologii METAVERSE w dydaktyce uniwersyteckiej, reagowanie w sytuacjach trudnych czy superwizji. Jednym z kluczowych założeń tego projektu jest opracowanie strategii dotyczącej podnoszenia kompetencji kadry dydaktycznej i wspierającej proces kształcenia - dokumentu operacyjnego określającego sposoby zaspokojenia potrzeb i osiągnięcia określonego celu związanego z podnoszeniem kompetencji dydaktycznych kadry uczelni.

W czasie epidemii COVID-19, formą wsparcia kompetencji dydaktycznych pracowników w zakresie wykorzystania metod i technik kształcenia na odległość były szkolenia i materiały, przygotowane przez pracowników Wydziału. Od września 2020 do marca 2021 roku w ramach wsparcia kadry zrealizowany został wewnętrzny ogólnouniwersytecki projekt dydaktyczny „Podziel się doświadczeniem – metody aktywizujące w nauczaniu zdalnym”, w który włączyli się pracownicy Wydziału. Był to cykl warsztatów przeznaczonych dla prowadzących zajęcia. Celem projektu było podniesienie jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych w UMCS z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz pokazanie praktycznych elementów i dobrych praktyk do wykorzystania w pracy nauczyciela akademickiego. Przygotowano dla pracowników i studentów filmowe materiały szkoleniowe z obsługi i wykorzystania platformy Wirtualny Kampus w procesie kształcenia (ponad 20 filmów oraz kilkanaście instrukcji i poradników). Zapewniono również bezpośrednie wsparcie w tym zakresie przez specjalistów z naszego Wydziału.

Obecnie pracownicy mogą korzystać ze szkoleń oferowanych przez Biuro ds. Zdalnego Kształcenia. Dotyczą one m.in. pracy ze studentami, w tym ze studentami z niepełnosprawnością.

Działania pracowników Wydziału w zakresie nauczania zdalnego zostały nagrodzone w ramach Gali Laurów Uniwersyteckich Forum Uniwersytetów Polskich. W kategorii Uniwersytecki Projekt Dydaktyczny wyróżniono projekt „Podziel się własnym doświadczeniem – metody aktywizujące w nauczaniu zdalnym”

Potencjał kadrowy Wydziału służy również wspieraniu studentów, pracowników administracji oraz nauczycieli akademickich w UMCS. Pracownicy Wydziału tworzą Zespół ds. optymalizacji warunków kształcenia studenta z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi – OPTIMUM UMCS. Działania Zespołu wpisują się m.in. w zadania podejmowane przez UMCS na rzecz osób

z niepełnosprawnościami, a mającymi na celu zapewnienie im warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej, jak również w szeroko pojętą strategię dostępności UMCS. Zespół tworzą specjaliści – nauczyciele akademicy zatrudnieni w UMCS na Wydziale. W ramach zespołu, pracują: doradca ds. optymalizacji warunków kształcenia studenta w zakresie funkcjonowania wzrokowego; doradca ds. optymalizacji warunków kształcenia w zakresie funkcjonowania słuchowego oraz funkcjonowania psychicznego; doradca ds. optymalizacji warunków kształcenia w zakresie funkcjonowania psychicznego; doradca ds. optymalizacji warunków kształcenia studenta ze spektrum autyzmu.

Członkowie Zespołu służą swoim wsparciem. Jest to pomoc w ustaleniu zakresu racjonalnych adaptacji studiów dla osób ze zróżnicowanymi potrzebami oraz w zakresie dostosowania organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego studentów (tj. wypracowania odpowiednich do potrzeb strategii wsparcia edukacyjnego, w tym adaptacji materiałów dydaktycznych, organizacji zajęć i adaptacji zaliczeń i egzaminów). Wsparcie obejmuje też analizę wpływu sytuacji zdrowotnej na proces studiowania (identyfikacja potrzeb w kontekście wypełniania obowiązków akademickich wynikających ze stanu zdrowia).

Ważnym wydarzeniem, w którym uczestniczą pracownicy Wydziału są **Dni Jakości Kształcenia**. Pierwsza edycja odbyła się 14 czerwca 2022 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, pod hasłem: *Kompetencje nauczycieli a potrzeby studentów w czasach ciągłej zmiany*. Główną ideą spotkania była wymiana dobrych praktyk poprzez udział w wykładach i dyskusjach oraz warsztatach mających na celu podniesienie kompetencji dydaktycznych oraz wymianę doświadczeń w realizacji zajęć. [Druga edycja Dnia Jakości Kształcenia](#) pod hasłem: *Studia II stopnia – szanse i wyzwania* odbyła się 7 grudnia 2022 roku na naszym Wydziale.

W przygotowaniu obsady zajęć uwzględnia się wykształcenie, przygotowanie merytoryczne, w tym ukończone kursy specjalistyczne, studia podyplomowe oraz doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich. Kadra prowadząca zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia posiada kompetencje dydaktyczne, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Prowadzenie zajęć na kierunku Praca socjalna powierza się także osobom z innych Wydziałów i jednostek międzywydziałowych UMCS. Wybrane przedmioty realizują wykładowcy z innych jednostek organizacyjnych UMCS. Wykłady ogólnouniwersyteckie jako przedmioty do wyboru prowadzą wykładowcy z różnych Wydziałów UMCS.

Istotnym aspektem doboru kadry jest powierzanie seminariów dyplomowych i innych zajęć związanych z nabywaniem przez studentów przygotowania do prowadzenia badań i kształtowania kompetencji badawczych, osobom legitymującym się doświadczeniem badawczym w dyscyplinie, do której przypisany jest kierunek studiów Praca socjalna. Prace dyplomowe prowadzą nauczyciele akademicy ze stopniem co najmniej doktora. Jeśli promotorem pracy dyplomowej jest nauczyciel ze stopniem doktora, wówczas recenzentem pracy jest samodzielny pracownik naukowy.

Nauczanie poszczególnych przedmiotów przez pracowników jest zgodne z ich dorobkiem naukowo-dydaktycznym co znajduje odzwierciedlenie we wskazanej przez prowadzących literaturze do studiowania.

Pracownicy Wydziału aktywnie angażują się także w prowadzenie zajęć poza standardowym programem studiów, np. wykłady ogólnouniwersyteckie, wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, dla szkół, instytucji pozaszkolnych, systemu opieki nad dzieckiem i rodziną itp. Działania te mają często popularyzatorski charakter i cieszą się dużym zainteresowaniem, o czym świadczy ich cykliczność.

Stałą praktyką jest włączanie studentów do działalności praktycznej. Jest to realizowane poprzez udział studentów w kołach naukowych oraz różnych inicjatywach. Przynależność, a przede wszystkim

zaangażowanie i aktywność w pracach naukowych kół umożliwia studentom zdobycie wiedzy i umiejętności, rozwijanie pasji i zainteresowań, ukierunkowanie i zdobycie doświadczenia w prowadzeniu własnych badań. Ponadto działania studentów w Kole Naukowym Studentów Pracy Socjalnej, którego opiekunem jest dr Agata Świdzińska, są doskonałą okazją do realizacji wspólnych projektów, organizacji konferencji z pracownikami naukowymi.

Dobłą okazją do wspólnego działania studentów, pracowników oraz praktyków jest organizacja **Tygodnia Pracy Socjalnej** - wydarzenia organizowanego pod egidą [Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej](#). Wydarzenie organizowane jest w całej Polsce, w uczelniach kształcących do zawodu pracownik socjalny. Ma na celu promocję pracy socjalnej jako działalności pomocowej oraz podwyższenie prestiżu zawodu pracownik socjalny.

Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale jest regulowana Statutem uczelni oraz przepisami obowiązującymi we właściwych Instytutach. Zatrudnienie kadry na stanowiska dydaktyczne następuje na wniosek Dziekana Wydziału, skierowany do Rektora, natomiast na stanowiska badawczo-dydaktyczne i badawcze na wniosek Dyrektora Instytutu. Zatrudnienie osób na wymienionych stanowiskach odbywa się na podstawie konkursu. Wniosek o ogłoszenie konkursu poprzedza analiza możliwości jednostki w zakresie potrzeb dydaktycznych w tym niezbędnej liczby godzin dydaktycznych oraz specyfiki planowanych zajęć, potwierdzone przez Dziekana Wydziału. Przy zatrudnianiu kadry uwzględnione zostają obowiązujące zasady i regulacje określone w Statucie UMCS, Kodeksie Pracy, Ustawie Prawo o Szkolnictwie Wyższym. Oceny i wyboru kandydata dokonuje specjalnie powołana komisja. Przejrzyste kryteria konkursowe pozwalają wyłaniać najlepszych kandydatów do działalności naukowej i dydaktycznej. Oprócz kompetencji naukowych i dydaktycznych ocenie podlegają też kompetencje cyfrowe, niezbędne do realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i form kształcenia na odległość.

Wobec nauczycieli akademickich stawiane są wysokie wymagania, dlatego stale podnoszą oni swoje kwalifikacje, rozwijają się naukowo i dydaktycznie, zdobywają stopnie i tytuły naukowe, aktualizują wiedzę i doskonałą umiejętności pedagogiczne, aktywnie uczestniczą w konferencjach naukowych, sympozjach, publikują swój dorobek naukowy. Na Wydziale prowadzi się systematyczną ocenę działalności zatrudnionych pracowników. Zgodnie z [ZARZĄDZENIEM Nr 8/2022 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 7 lutego 2022 r.](#) w sprawie Regulaminu okresowej oceny nauczycieli akademickich Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie każdy pracownik podlega systematycznej ocenie okresowej, na podstawie wypełnionego arkusza oceny. Uwzględnia się w nim zarówno działalność naukową, dydaktyczną, jak i organizacyjną. Ocena osiągnięć naukowych w szczególności uwzględnia publikacje, udział w konferencjach naukowych, ubieganie się o granty i uczestnictwo w ich realizacji. W ocenie dydaktycznej brane są pod uwagę działania na rzecz podnoszenia kompetencji metodycznych, formy pracy ze studentami i popularyzacja nauki. W działalności organizacyjnej, wśród kryteriów oceny, znajduje się aktywność nauczycieli na rzecz promocji UMCS, Wydziału i kierunku studiów. Wiarygodność przedstawionych pisemnie dokonań każdego pracownika potwierdza i opiniuje:

- Kierownik Katedry, w przypadku pracowników tzw. dydaktycznych oraz młodszych pracowników nauki,
- Dyrektor Instytutu i Dziekan Wydziału, w przypadku pracowników tzw. samodzielnych.
- Komisja Wydziałowa ds. Oceny Kadry,
- Senacka Komisja Rozwoju Kadry Naukowej.

Wszyscy pracownicy badawczo-dydaktyczni i dydaktyczni podlegają także bezpośredniej ocenie dokonywanej przez studentów, na podstawie ogólnouniwersyteckiej, anonimowej **Ankiety Oceny Zajęć** w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej (ocena po każdym semestrze). Jest ona szczególnie istotna dla oceny procesu dydaktycznego i weryfikacji poprawności doboru kadry. Umożliwia ona z końcem każdego semestru w danym roku akademickim, ocenę wykładowcy i realizowanego przez

nego przedmiotu. Wyniki uzyskane z przeprowadzonej oceny służą do oceny jakości prowadzonych zajęć, identyfikacji słabych i mocnych stron procesu kształcenia, wskazania konieczności podejmowania inicjatyw naprawczych oraz realizacji polityki kadrowej UMCS. W przypadku niskich ocen uzyskiwanych przez pracowników w ankietach oceny zajęć przeprowadzane są z Dziekanem, Prodziekanami. Należy jednak podkreślić, że tak niskie oceny zdarzają się rzadko. Procedura zakłada, że w przypadku powtarzających się problemów, osoby uzyskujące niskie oceny odsuwane są od prowadzenia określonych zajęć. Wyniki ankiet każdego pracownika są dla niego dostępne w systemie USOS, stanowią tym samym motywację do wprowadzenia zmian i dalszego rozwoju kompetencji dydaktycznych. Wyniki ankiet brane są też pod uwagę w ocenie okresowej każdego pracownika.

Studenci zgłaszają też swoje opinie na tematy bieżące dotyczące procesu kształcenia poprzez opiekuna roku. Funkcja opiekuna jest na Wydziale bardzo rozwinięta. Opiekunowie organizują ze studentami cykliczne spotkania, w tym także w czasie pandemii. Za swoją pracę w tym zakresie otrzymują do 20 godzin rocznie wliczanych do pensum.

Dodatkowo prowadzone są **hospitacje zajęć dydaktycznych**. Odbywają się raz w każdym roku akademickim. Hospitacje, dokonywane raz w roku, stanowią niezbędny element podnoszenia jakości kształcenia na kierunku Praca socjalna. Hospitowane są zajęcia prowadzone przez pracowników dydaktycznych i badawczo-dydaktycznych. Ocenie podlegają następujące elementy zajęć: poziom naukowości, poprawność merytoryczna, trafność doboru i zastosowania metod dydaktycznych, wykorzystania środków dydaktycznych, struktura zajęć, stopień realizacji celów zajęcia, odniesienie do założonych modułowych efektów uczenia się, stopień zainteresowania studentów. Natomiast w przypadku zajęć realizowanych w formie on-line kryteriami oceny są: poziom naukowości udostępnianych studentom materiałów, poprawność merytoryczna opracowanych materiałów, trafność doboru i zastosowania metod dydaktycznych w kształceniu zdalnym, stopień realizacji założonych efektów uczenia się, systematyczność realizacji zajęć on-line, zaangażowanie i aktywność studentów, dostępność wykładowcy dla studentów.

Wszyscy nauczyciele akademicy są wspierani i motywowani do pracy zarówno poprzez system koleżeńskiej pomocy, jak i poprzez osoby pełniące funkcje kierownicze. Ważnym elementem wpływającym na jakość dydaktyki jest fakt, iż wszelkie decyzje dotyczące przydziału zajęć i godzin są podejmowane po wspólnych konsultacjach i rozmowach. Wszystkie problemy i trudności omawiane są podczas zebrań Katedr.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat **wielu pracowników awansowało**. Należy tu wymienić:

- uzyskanie tytułu profesora przez Annę Kanios – 2018 r.
- uzyskanie habilitacji: Anna Wiatrowska – 2020 r., Małgorzata Kuśpit – 2018 r., Joanna Wierzejska – 2018 r.,

Do doskonałym narzędziem motywowania i wspierania pracowników w ich rozwoju naukowym i pracy dydaktycznej są organizowane od 2019 roku w Instytucie Pedagogiki spotkania z cyklu **Inspiracje Metodologiczne**. Umożliwiają one zdobycie wiedzy i umiejętności w procesie prowadzenia badań naukowych. Wykłady, warsztaty prowadzą naukowcy z innych ośrodków naukowych, m.in.: dr hab. Oleg Gorbaniuk, prof. KUL (21.11.2019); dr hab. Hanna Kędzierska, prof. UWM (08-09.06.2021).

Niezwykłe innowacyjnym narzędziem motywowania i wspierania pracowników są także prowadzone od 2019 roku wykłady z cyklu „Czwartki Badawcze”. Występują na nich naukowcy z wiodących ośrodków naukowych w Polsce oraz przedstawiciele uniwersytetów zagranicznych m.in.: dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prof. UAM (26 listopada 2020); dr hab. Hanna Kędzierska, prof. UWM (18 lutego 2021); prof. dr hab. Hana Cervinkova, Instytut Antropologii, Maynooth University, Irlandia (11 marca 2021); dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM (17 marca 2022); dr hab. Violetta Kopińska, prof. UMK (21 kwietnia 2022); dr hab. Agnieszka Gromkowska-Melosik, prof. UAM (17 listopada 2022), prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak, UW (8 grudnia 2022), dr Krzysztof

Ciopra, Loughborough University (19 stycznia 2023). Spotkania te cieszą się dużym zainteresowaniem pracowników i umożliwiają podjęcie wszechstronnych dyskusji i wymianę poglądów. Ponadto stanowią zachętę i inspirację do podjęcia własnych badań i poszerzania zainteresowań naukowych.

Kolejnym, wyjątkowym wydarzeniem organizowanym w Instytucie Pedagogiki od 2020 roku jest **Festiwal Katedr**. Umożliwia on przede wszystkim poznanie kierunków badawczych realizowanych w poszczególnych Katedrach, prezentację osiągnięć naukowych, badawczych i dydaktycznych ich pracowników, a w szczególności otwiera przestrzeń do podejmowania działań praktycznych pomiędzy pracownikami naukowymi a studentami.

Wspieranie i motywowanie pracowników realizowane jest również podczas comiesięcznych **zebrań Katedr**, jak również indywidualnych i grupowych spotkań z Dyrektorem Instytutu. Na spotkaniach tych omawiane są sprawy bieżące w prowadzonej działalności dydaktycznej, organizacyjnej i naukowej, a także umożliwiają szybkie reagowanie i szukanie rozwiązań napotkanych problemów. Dodatkowo każdy z pracowników badawczo-dydaktycznych zobowiązany jest do przygotowania planu rozwoju naukowego na każdy rok akademicki. Efektem tak prowadzonego systemu wspierania i motywowania pracowników jest ich ciągły rozwój, co przekłada się na proces badawczy i dydaktyczny.

W sprawach konfliktowych i spornych, pracownicy uzyskują wsparcie Rzecznika Praw Akademickich czy Akademickiego Centrum Mediacji. Ponadto na UMCS wdrażany jest Plan Równości Płci.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni na Wydziale spełniają wszystkie wymagania wynikające z art. 68, ust. 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku. Ponadto reguły doboru pracowników realizujących zajęcia spełniają standardy kształcenia wynikające z obowiązujących aktów prawnych. Kształcenie służące realizacji efektów uczenia się jest realizowane przez nauczycieli akademickich posiadających kompetencje zawodowe oraz doświadczenie w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć. W kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela w ramach przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, przygotowania merytorycznego biorą udział osoby prowadzące badania naukowe w dyscyplinie naukowej Pedagogika lub Psychologia.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Obiekty Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Instytut Pedagogiki i Instytut Psychologii, ul. Głęboka 43 i 45.

Studenci kierunku Praca socjalna II stopnia na Wydziale mają do dyspozycji nowe **obiekty w Kampusie Zachodnim** przy ul. Głębokiej 45 i 43, w pobliżu miasteczka akademickiego. Kompleks

składa się z 3 części: część A zajmuje Wydział Politologii i Dziennikarstwa, część B Instytut Psychologii (A i B - budynki zintegrowane), a część C (osobny budynek) - Instytut Pedagogiki. Budynki Wydziału ze względu na ich bliską odległość, umożliwiają studentom kierunku Praca socjalna II stopnia korzystanie ze wspólnej infrastruktury dydaktycznej. Zajęcia planowane są w obydwu obiektach w zależności od potrzeb i specyfiki przedmiotu. Studenci mają do dyspozycji przestronne miejsca odpoczynku (kanapy, fotele) umiejscowione na terenie budynków.

W Instytucie Pedagogiki (budynek C) odbywa się większość zajęć studentów kierunku Praca socjalna. Budynek ma 5 kondygnacji i zajmuje 26 880 m³, a jego powierzchnia użytkowa to 6 246,21 m². Znajdują się tu: lobby z przeszkleniem w dachu, szatnia, portiernia, dwie aule dydaktyczne oraz biblioteka i barek. W budynku znajdują się też biura administracji, dziekanaty oraz Sala Rady Instytutu, Izba Pamięci Wydziału. Na kolejnych kondygnacjach mieszczą się sale dydaktyczne oraz pokoje pracowników. Na każdym piętrze znajdują się toalety, w tym osobne dla osób z niepełnosprawnościami. W budynku C znajdują się ponadto: pracownia terapeutyczna, laboratorium badawczo-dydaktyczne składające się z 4 pomieszczeń, z lustrem weneckim, kamerą, mikrofonami, pomieszczeniem do zajęć ze studentami oraz gabinet pomocy psychologicznej. Swoje pomieszczenia mają tu również studenckie koła naukowe i lektorzy. Pokoje, sale i aule wyposażone są w klimatyzację sterowaną indywidualnie i wentylację sterowaną centralnie z systemu BMS (automatyki zarządzania budynkiem). Komunikacja oraz kształcenie na odległość odbywa się z każdego gabinetu i wszystkich pomieszczeń dydaktycznych.

Baza badawczo-dydaktyczna Instytutu umożliwi studentom Pracy socjalnej rozwijanie ich potencjału naukowego i zainteresowań. Oddany w roku 2020 do użytku budynek Instytutu Pedagogiki został nagrodzony „Kryształową Cegłą” nagrodą przyznawaną przez Polskie Towarzystwo Mieszkaniowe od ponad dwudziestu lat. Aby inwestycja budowlana mogła otrzymać Kryształową Cegłę, musi spełniać wiele kryteriów. Są to m.in.:

- nowatorstwo rozwiązań technicznych i architektonicznych;
- poziom rozwiązań techniczno-technologicznych procesu modernizacji;
- funkcjonalność obiektów i ich relacje z otoczeniem;
- sposób eksploatacji i wykorzystania w praktyce zastosowanych rozwiązań;
- wpływ inwestycji na środowisko i gospodarkę osiedla;
- wyróżniająca się jakość robót i czas realizacji.

Budynek B, zajmowany przez Instytut Psychologii zajmuje 2763,3 m² powierzchni użytkowej i posiada 16 sal dydaktycznych (w tym pracownia komputerowa i aula). W budynku dydaktycznym Instytutu Psychologii dostarczono rozwiązania grupy Harman Professional Solutions, które umożliwiają wykładowcom łatwe i bezproblemowe użytkowanie multimedialnych w każdym z pomieszczeń dydaktycznych. Każda z sal dysponuje urządzeniami multimedialnymi (komputer, rzutnik, ekran) sterowane pilotami. Każda sala dydaktyczna ma system klimatyzacji i rolet – sterowanych pilotem. Sale dydaktyczne oraz aula mają urządzenia służące do streamingu. We wszystkich salach przewidziano dostęp i miejsca dla osób niepełnosprawnych. Aula ma powierzchnię 269,7 m². Średnia powierzchnia sali ćwiczeniowej wynosi ok. 69 m². W budynku zlokalizowany jest również pokój terapeutyczny, w którym prowadzone jest przez pracowników Wydziału wsparcie psychologiczno-pedagogiczne studentów. Powierzchnie ogólnodostępne objęte są systemem monitoringu, a obiekt nadzorowany jest w systemie 24h/7dni w tygodniu, przez osoby będące pracownikami UMCS. Budynki Wydziału podlegają pod umowę na usługę ochrony terenu, mienia, imprez z możliwością wezwania grupy interwencyjnej.

Budynek wyposażony jest w infrastrukturę sieciową (Wi-Fi oraz stacjonarną), która umożliwia korzystanie z Internetu zarówno pracownikom jak i studentom w ramach usługi EduRoam. Komunikacja oraz kształcenie na odległość może odbywać się z każdego gabinetu i wszystkich pomieszczeń dydaktycznych. Dodatkowo system multimedialny w całym budynku pozwala na jednoczesną prezentację wydarzenia naukowego we wszystkich salach jednocześnie. W budynku B znajdują się ponadto: pracownia testów i wypożyczalnia testów, pracownia terapeutyczna, laboratorium badawczo-dydaktyczne składające się z 4 pomieszczeń, z lustrem weneckim, kamerą, mikrofonami, pomieszczeniem do zajęć ze studentami, Akademickie Centrum Wsparcia, gabinet pomocy psychologicznej. Swoją siedzibę mają studenckie koła naukowe, lektorzy i doktoranci. Wszystkie pomieszczenia biurowe wyposażone są w klimatyzację i wentylację, automatyczne sterowanie oświetleniem i temperaturą, wszystkie spełniają także aktualne wymogi p-poż. Większość pomieszczeń posiada kontrolę dostępu. Przed budynkiem znajdują się miejsca parkingowe z wyznaczonymi strefami dla osób z niepełnosprawnościami oraz wolne w dostępie parkingi rowerowe.

Kadra wykorzystuje urządzenia zakupione przez jednostkę oraz w ramach programów centralnych, natomiast studenci korzystają z urządzeń własnych oraz wykorzystywanych w przewidzianych programem studiów zajęciach informatycznych (Technologia informacyjna), komputerów w pracowni komputerowej. W pracowni komputerowej znajduje się 20 stanowisk komputerowych z pakietem Office, IBM SPSS Statistica i stałym dostępem do Internetu.

Pracownicy, studenci oraz doktoranci dysponują prawem do korzystania z oprogramowania IBM SPSS Statistics w wersji 26.00 (PS IMAGO PRO 6) dostarczonego przez firmę Predictive Solutions Sp. z o.o. Studenci, doktoranci, pracownicy otrzymują licencję na rok. Dystrybucja oprogramowania odbywa się również za pomocą usługi OneDrive - wersje instalacyjne oprogramowania dostępne są po uprzednim zalogowaniu się na uniwersyteckie konto Microsoft Office 365.

UMCS zapewnia studentom kształcenie zdalne poprzez platformę on-line Wirtualny Kampus, w ramach którego wykorzystywana jest platforma MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) czyli modułowe, zorientowane obiektowo dynamiczne środowisko nauczania. System jest obecnie używany w kilkudziesięciu krajach i jest stale udoskonalany.

Platforma e-learningowa wykorzystywana jest również do wspomagania tradycyjnego nauczania na Uniwersytecie poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Na platformie mogą być prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, zapewniające synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia. Na Wirtualnym Kampusie:

- zajęcia mogą być w całości realizowane w formule e-learning – na platformie odbywa się cały proces dydaktyczny: udostępniane są wszystkie materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej oraz zorganizowane jest zaliczenie;
- część zajęć może być realizowana w formule e-learning, pozostała w formie tradycyjnej – system mieszany (blended learning);
- na platformie udostępniane są tylko materiały dydaktyczne, zajęcia i zaliczenie odbywają się w formie tradycyjnej.

W wyniku epidemii COVID-19 na Wydziale zostało wprowadzone zdalne nauczanie, obligujące pracowników i studentów do używania technologii e-learningowej, umożliwiającej zarówno prowadzenie nauczania jak i weryfikacji wiedzy (sprawdziany, zaliczenia, egzaminy). Posłużyły do tego dwie platformy zdalnego kontaktu: platforma e-learningowa UMCS „Wirtualny Kampus” oraz dodatkowo komercyjny moduł Microsoft Corporation – Teams. Już w marcu 2020 na Wydziale przygotowano [materiały szkoleniowe filmowe dla pracowników i studentów z obsługi i wykorzystania platformy Wirtualny Kampus](#) w procesie kształcenia (ponad 20 filmów oraz

kilkanaście instrukcji i poradników). Zapewniono również bezpośrednie wsparcie przez [specjalistów z naszego Wydziału](#).

Ponadto studenci, jak i pracownicy mogą korzystać ze szkoleń oferowanych przez administratorów platformy Wirtualny Kampus (WK). Szkolenia dla pracowników dotyczą metod i technik kształcenia na odległość i obejmują: Wprowadzenie do platformy "Wirtualny Kampus" oraz webinaria - zajęcia dydaktyczne na Wirtualnym Kampusie a także warsztaty - metody aktywizujące w nauczaniu zdalnym. Ponadto, na WK dostępne są [szkolenia dotyczące pracy ze studentami, w tym ze studentami z niepełnosprawnością](#), a także [szkolenia i warsztaty z zakresu kompetencji społecznych](#). Przy wykorzystaniu WK, studenci pierwszego roku mogą odbyć także obowiązkowe szkolenia Bezpieczeństwo i higiena pracy, Przeposobienie biblioteczne oraz Etyka i odpowiedzialność dyscyplinarna studentów.

Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe

[Centrum Kultury Fizycznej UMCS](#) powstało w 1951 r. jako międzywydziałowa jednostka organizacyjna i dydaktyczna, świadcząca usługi w dziedzinie kultury fizycznej dla potrzeb studentów różnych wydziałów Uniwersytetu. Do zadań jednostki należy prowadzenie zajęć dydaktycznych wychowania fizycznego oraz zajęć treningowych. Wychodząc naprzeciw potrzebom studentów, jednostka współorganizuje różne imprezy sportowe i rekreacyjne, np.: Bieg o Puchar JM Rektora UMCS, Międzywydziałowe Mistrzostwa UMCS w piłce nożnej, Drzwi Otwarte UMCS, Koziolenia na Sportowo, zawody sportowe dla osób z niepełnosprawnościami. W ramach działalności prozdrowotnej pracownicy CKF prowadzą zajęcia z gimnastyki korekcyjnej i leczniczej dla studentów z dysfunkcją aparatu ruchowego oraz zajęcia sportowe dla pracowników UMCS.

[Akademiczne Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka](#) znajduje się przy ul. Radziszewskiego 16 w Lublinie. Akademiczne Centrum Kultury UMCS Chatka Żaka od 55 lat wspiera i popularyzuje kulturę studencką. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jest jednym z nielicznych uniwersytetów w Polsce, który posiada własne Akademiczne Centrum Kultury – miejsce wyjątkowe, z bogatą tradycją, które stwarza studentom doskonałe warunki do uczestnictwa w kulturze akademickiej – zarówno poprzez jej aktywny odbiór, jak i wpływ na jej realny kształt. ACK UMCS Chatka Żaka jest organizatorem wielu imprez kulturalnych, koncertów, spotkań z artystami, przeglądów filmowych i teatralnych. W latach 60., 70. i na początku 80. XX w. działały tu legendarne teatry alternatywne, takie jak Gong 2 Andrzeja Rozhina, Provisorium Janusza Opryńskiego, Grupa Chwilowa Krzysztofa Borowca i Scena 6 Henryka Kowalczyka. Z kolei karierę muzyczną rozpoczynali tu między innymi Beata Kozidrak, Krzysztof Cugowski z Budką Suflera oraz Lubelska Federacja Bardów. Od kilkudziesięciu lat w Chatce Żaka istnieją Kino Studyjne „Chatka Żaka” oraz Dyskusyjny Klub Filmowy „Bariera”, nad którymi do dziś czuwa Piotr Kotowski. W latach cenzury przemycił on niedozwolone filmy polskiej i światowej kinematografii, a do dziś prezentuje ambitne kino podczas licznych przeglądów, w tym Studenckich Konfrontacji Filmowych. ACK UMCS Chatka Żaka kontynuuje festiwale z tradycjami, takie jak Międzynarodowy Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe” (jubileuszowa XXX edycja w 2020 r.), Ogólnopolski Festiwal Piosenki Studenckiej i Turystycznej „Bakcynalia”, ale jest otwarte również na nowe działania. Myśląc o aktualnych potrzebach kulturalnych studentów, wprowadza także świeże projekty: Festiwal Podróżniczy „Przez świat”, Viral Art Festival oraz 2_(wy)miary gry: wideo + RPG. Akademiczne Centrum Kultury umożliwia także studentom zdobycie pierwszych dziennikarskich szlifów, które dają nierzadko przepustkę do ogólnokrajowych mediów. Tajniki zawodu poznają w Radiu Centrum i TV UMCS. Działa tu też „Pismo Folkowe” – najstarszy i jedyny w Polsce dwumiesięcznik poświęcony muzyce folkowej o zasięgu ogólnopolskim.

Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej

Wszystkie sale ćwiczeniowe i wykładowe wyposażone są na stałe w rzutniki multimedialne i dostęp do Internetu. Studenci mają ciągły dostęp do Internetu przy udostępnionych stanowiskach komputerowych w czytelnicy i bibliotece. Poza tym mogą korzystać z ogólnodostępnych terminali znajdujących się na korytarzach we wszystkich budynkach UMCS. W każdej sali dydaktycznej dostępny jest projektor z nagłośnieniem oraz pulpit sterowania w postaci tabletu. W niektórych salach dostępne jest również nagłośnienie w postaci mikrofonów bezprzewodowych połączonych z głośnikami w salach. Budynek Instytut Pedagogiki posiada dostęp do sieci bezprzewodowej Eduroam.

Pracownia komputerowa Instytutu Pedagogiki obejmuje stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, oprogramowaniem biurowym, statystycznym (Statistica 7.0, SPSS 12.0). Jest ona wykorzystywana do zajęć dydaktycznych dla studentów studiów II stopnia (zastosowanie metod komputerowych w pedagogice; przygotowanie prezentacji z użyciem metod multimedialnych; metody statystyczne) oraz studiów doktoranckich (zaawansowane metody statystyczne: modele eksperymentalne; ilościowe metody analizy danych). Pracownia jest również dostępna dla studentów poza zajęciami dydaktycznymi. Studenci otrzymują nie tylko gruntowne wykształcenie teoretyczne, ale również nabywają umiejętność samodzielnego przeprowadzania analiz statystycznych za pomocą w/w pakietów statystycznego. Nowoczesne wyposażenie Pracowni służy realizacji programów badawczych, podejmowanych w poszczególnych Katedrach (m.in. prac magisterskich, doktorskich, habilitacyjnych, grantów dotowanych), a także realizowanych we współpracy z innymi ośrodkami akademickimi, polskimi i zagranicznymi oraz umożliwia szeroką i bezpośrednią wymianę informacji naukowej między współpracującymi ośrodkami.

Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Wydział realizuje potrzebę wsparcia studentów z niepełnosprawnościami poprzez m.in.:

- podjazdy dla osób z ograniczeniami ruchowymi,
- szerokie korytarze,
- windy z komunikatami głosowymi oraz oznaczeniami w alfabecie Braille'a,
- tabliczki informacyjne z oznaczeniami w alfabecie Braille'a,
- reliefowe mapy kampusu,
- toalety dla os. z niepełnosprawnościami,
- miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami.

Budynki, z których korzystają studenci i pracownicy dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Na każdym poziomie znajdują się toalety dla osób z niepełnosprawnością. Wejścia do budynku znajdują się w poziomie terenu. Dostęp na wyższe kondygnacje umożliwiają dwie windy. Budynek wyposażony jest w toalety dla osób z niepełnosprawnością z instalacją przyzywową, a wszystkie przejścia i drzwi mają odpowiednią szerokość. Wszystkie wprowadzone systemy mają za zadanie umożliwić osobom z niepełnosprawnością mobilność osobistą oraz jak największą samodzielność. Obiekt został zaprojektowany tak, by osoby z niepełnosprawnością mogły w pełni korzystać z jego infrastruktury. Budynek został tak zaprojektowany by spełniać wszystkie wymogi dotyczące komfortu użytkowania przez osoby z niepełnosprawnością, również te zapisane w art. 1 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006r.

Aktualnie jest przygotowywany system dodatkowego oznakowania budynku na podstawie raportu wykonanego przez pracowników Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego UMCS, którzy pracowali w obiekcie na przełomie 2021 i 2022 r.

Dodatkowo, w celu pomocy osobom z niepełnosprawnościami, Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego udziela studentom i doktorantom wsparcia w formie:

- studenci/doktoranci z niepełnosprawnością mają prawo korzystać ze wsparcia asystenta w czynnościach związanych z nauką, których nie są w stanie wykonać samodzielnie; asystenci mogą:
  - towarzyszyć im w drodze na zajęcia,
  - pomagać im w notowaniu na zajęciach,
  - pomagać im w bibliotece, w przygotowaniu materiałów do zajęć, prac zaliczeniowych, licencjackich i magisterskich,
  - pomagać im w wykonywaniu innych, indywidualnie dobranych zadań;
- studenci/doktoranci z niepełnosprawnością mogą korzystać z usług transportowych zapewnianych przez Uniwersytet, gdy niepełnosprawność uniemożliwia im samodzielny dojazd i powrót z zajęć dydaktycznych. Pomieszczenia dziekanatu i bibliotek wyposażone są w tzw. PĘTLE INDUKCYJNE,;
- osoby słabowidzące i niewidome mogą skorzystać ze stanowisk komputerowych ze specjalistycznym sprzętem i oprogramowaniem (stanowiska znajdują się w:
  1. Bibliotece Głównej UMCS, w Oddziale Informacji Naukowej, (ul. Radziszewskiego 11, I piętro). Są one wyposażone w stanowiska komputerowe z oprogramowaniem JAWS, SuperNova (powiększanie tekstu, sterowanie kolorem, kontrastem, jasnością, czytanie i literowanie dowolnego tekstu z ekranu, szybka i funkcjonalna obsługa brajla), syntezytor mowy IVONA, klawiatura komputerowa z nakładką, klawiatura powiększona, trackball.
  2. Bibliotece Wydziału Ekonomicznego (Rektorat, pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5) - wyposażenie: lupa elektroniczna oraz program powiększający obraz na ekranie komputera). Zakup sprzętu oraz oprogramowania był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dostępność infrastruktury

UMCS zapewnia studentom kształcenie zdalne poprzez m.in. platformę on-line [Wirtualny Kampus](#) - platformę e-learningową wykorzystywaną do wspomagania tradycyjnego nauczania na Uniwersytecie poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Na platformie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, zapewniające synchroniczną i umożliwia asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia. Na Wirtualnym Kampusie:

- zajęcia mogą być w całości realizowane w formule e-learning – na platformie odbywa się cały proces dydaktyczny: udostępniane są wszystkie materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej oraz zorganizowane jest zaliczenie,
- część zajęć może być realizowana w formule e-learning, pozostała w formie tradycyjnej – system mieszany (blended learning),
- na platformie udostępniane są tylko materiały dydaktyczne, zajęcia i zaliczenie odbywają się w formie tradycyjnej.

W ramach Wirtualnego Kampusu wykorzystywana jest platforma MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment), czyli modułowe, zorientowane obiektowo dynamiczne środowisko nauczania. System jest obecnie używany w kilkuset krajach i jest stale udoskonalany.

UMCS wykorzystuje również aplikację MS Teams.

Dane liczbowe dotyczące liczby kursów realizowanych na platformie Wirtualny Kampus UMCS na Wydziale prezentują poniższe zestawienia (dane na koniec roku akademickiego 2021/2022).

Tabela 13. Kursy realizowane na platformie Wirtualny Kampus UMCS na Wydziale Pedagogiki i Psychologii (dane na koniec roku akademickiego 2021/2022).

Kategoria	Liczba kursów (tj. przestrzeni roboczych) otwartych ¹	Liczba kursów (tj. przestrzeni roboczych) zarchiwizowanych ²	Liczba kursów (tj. przestrzeni roboczych) ogółem
Dziekanat Administracja (Kolegium dziekańskie, egzaminy dyplomowe, zapisy na zajęcia...)	60	1256	1316
Obszary organizacyjne - Instytut Psychologii	4	1	5
Obszary organizacyjne - Instytut Pedagogiki	10	0	10
Indywidualne obszary nauczycieli akademickich i pracowników (zajęcia ze studentami)	1410	3293	4703
Liczba założonych kursów	1484	4550	6034

¹ – kurs otwarty – to przestrzeń widoczna na platformie dla wszystkich użytkowników i udostępniona studentom,

² – kurs zarchiwizowany – to przestrzeń widoczna na platformie tylko dla administratorów i użytkowników, którzy tworzyli tę przestrzeń. Kurs zarchiwizowany nie jest dostępny dla studentów.

Tabela 14. Dane liczbowe dotyczące liczby kont użytkowników założonych na platformie Wirtualny Kampus UMCS na Wydziale Pedagogiki i Psychologii (dane na koniec roku akademickiego 2021/2022).

Użytkownicy na Wirtualnym Kampusie	Liczba kont
Nauczyciele akademicy Wydziału i współpracownicy	219
Pracownicy administracji	6
Razem	225

System biblioteczno-informacyjny uczelni

Studenci kierunku Praca socjalna korzystają z zasobów [Biblioteki Głównej](#), [Biblioteki Instytutu Pedagogiki](#) oraz [Biblioteki Instytutu Psychologii](#).

Księgozbiór Biblioteki Instytutu Pedagogiki obejmuje podstawowe i uzupełniające pozycje z zakresu pedagogiki i psychologii. Biblioteka ta jest jedną z największych bibliotek specjalistycznych UMCS. W swoich zbiorach posiada ok. 42 500 vol. książek i ponad 3400 vol. czasopism. W nowoczesnej czytelni do dyspozycji studentów, w tym kierunku Praca socjalna, jest 6 komputerów z dostępem do Internetu, baz danych, czasopism elektronicznych oraz ebook'ów w sieci BG UMCS. Wydzielone, przeszklone pomieszczenie z 2 stanowiskami komputerowymi, służy studentom do nauki indywidualnej lub grupowej. Literatura przedmiotowa jest uzupełniana na bieżąco, zgodnie z profilem i programem studiów oraz potrzebami studentów, którzy - obok pracowników - **mogą zgłaszać propozycje tytułów do zakupu przez bibliotekę**. W czytelniach wydziałowych bibliotek ([Biblioteki Instytutu Pedagogiki](#) i [Instytutu Psychologii](#)) znajdują się komputery z dostępem do internetu oraz pomieszczenia do cichej nauki. Do udostępniania książek wykorzystywany jest system biblioteczny Virtua. Od grudnia 2022 roku wdrożony został nowoczesny, działający w chmurze system **Alma**, który współpracuje z wyszukiwarką zasobów **Primo**. Są to najlepsze narzędzia, które wykorzystują największe biblioteki na świecie. W Polsce system ALMA użytkują już z powodzeniem: Biblioteka Narodowa, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Wojewódzkie Biblioteki Publiczne w Lublinie i w Kielcach. System połączony jest z dużymi bibliotekami akademickimi i naukowymi oraz z dużą grupą bibliotek publicznych

z województw: lubelskiego, łódzkiego i świętokrzyskiego. Wszystkie biblioteki podejmują pracę w jednym środowisku katalogowym, dzięki czemu ich czytelnicy otrzymują jak najszerszy dostęp do szybkiej i ujednoliconej informacji o zbiorach bibliotecznych zlokalizowanych na terenie całej Polski. Tym samym każdy z czytelników posiada dostęp do połączonych katalogów Biblioteki Narodowej – bazy zawierającej ponad 25 mln jednostek zbiorów. Katalog online PRIMO umożliwia szybkie i proste wyszukiwanie zbiorów dostępnych w bibliotece UMCS i w bibliotekach zlokalizowanych na terenie całej Polski.

Studenci kierunku Praca socjalna II stopnia korzystają również z [Biblioteki Głównej](#) mieszczącej się w kampusie głównym miasteczka akademickiego UMCS.

Strona internetowa Biblioteki Głównej UMCS umożliwia dostęp do: multiwyszukiwarki, katalogu biblioteki, czytelnicy on-line, biblioteki cyfrowej, zasobów cyfrowych, katalogów kartkowych, bibliografii oraz baz testowych. Za pośrednictwem zasobów elektronicznych Biblioteki Głównej UMCS studenci mają dostęp do e-podręczników.

Studenci Pracy socjalnej mają też zdalny dostęp do **e-zasobów i portali otwartej nauki o zasięgu międzynarodowym** zgodnie z polityką otwartego dostępu realizowaną przez UMCS. Zdalny dostęp do e-zasobów: <https://www.umcs.pl/pl/zasoby-elektroniczne.htm>; <https://www.umcs.pl/pl/portale-otwartej-nauki.17577.htm>. Ponadto pracownicy i studenci **samodzielnie kształtują księgozbiór biblioteczny** za pomocą elektronicznego formularza: „[Propozycje zakupu książek](#)”, na którym składają propozycje zakupu tytułów w zakresie literatury dydaktycznej i naukowej brakujących w zbiorach biblioteki wydziałowej. Usługa kształtowania księgozbioru naukowego i dydaktycznego rozszerzona jest również o składanie zamówień w zakresie e-książek dostępnych w portalu IBUK libra PWN przez przesłanie do Biblioteki UMCS elektronicznego formularza propozycji zakupu wybranego tytułu.

Pracownicy i studenci bezpośrednio wpływają na kształtowanie oferty systemu biblioteczno-informacyjnego w zakresie elektronicznej literatury zagranicznej poprzez uruchomioną przez Bibliotekę UMCS usługę „[Zakup decyzją Czytelnika – e-Book Collection](#)”.

Pracownicy i studenci Wydziału korzystają z zasobów [Laboratorium Badań nad Neuroedukacją](#), zlokalizowanego w budynku Instytutu Pedagogiki (Głęboka 43). Laboratorium obejmuje trzy pomieszczenia: salę seminaryjną z dostępem do tablicy multimedialnej, testów psychologiczno-pedagogicznych, dwóch stanowisk komputerowych; pokój przystosowany do badań psychologiczno-pedagogicznych oraz pokój przystosowany do badań neuroobrazowych (wyciszony i zaciemniony). Wszystkie pomieszczenia wyposażone są w lustra weneckie.

Wśród urządzeń badawczych Laboratorium znajdują się m.in.:

1. Zestaw do funkcjonalnej spektroskopii w bliskiej podczerwieni (firmy NIRx, model: NirScout):
  - urządzenie do spektroskopii (32 detektory, 32 emitery), umożliwiające hyperscanning,
  - zestaw czepków we wszystkich dostępnych rozmiarach (w tym dla niemowląt),
  - dedykowany komputer lub laptop z oprogramowaniem do prezentacji bodźców, zapisu danych oraz ich analizy,
  - walizka transportowa, umożliwiająca przewiezienie urządzenia i prowadzenie badań poza laboratorium.
2. Zestaw do elektroencefalografii (firmy Mitsar):
  - urządzenie do rejestracji 21-kanalowego zapisu EEG oraz 4 portami do rejestracji danych fizjologicznych,
  - czepki w rozmiarach dla dzieci (od 16 miesięcy) oraz dorosłych,
  - komputer stacjonarny/laptop do prezentacji bodźców oraz zapisu i analizy danych (w tym moduł do QEEG).

3. Zestaw do badań eyetrackingowych (firmy SR Research; model Eyelink 1000 Plus) - nowoczesna kamera z różnymi typami usztywnienia głowy, dostosowana do badań niemowląt (ruchome ramię, szerokie spektrum rejestracji wzroku, dedykowane oświetlenie):
  - dedykowany sprzęt komputerowy (w tym laptop) do prezentacji bodźców, zapisu i analizy danych,
  - sprzęt umożliwia prowadzenie badań z wykorzystaniem NIRS oraz MRI (po dokupieniu dodatkowego wyposażenia, może być również stosowany w badaniach z użyciem MR,
  - walizka do transportu, umożliwiająca prowadzenie badań poza laboratorium.
4. Oprogramowanie do specjalistycznych analiz zapisu EEG – BESA.

Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

System biblioteczno-informacyjny oraz baza dydaktyczno-naukowa są monitorowane w sposób ciągły poprzez miesięczne i roczne statystyki wykorzystywania księgozbioru tradycyjnego, jak i zasobów elektronicznych przez studentów i wykładowców.

Ponadto nauczyciele akademicy i studenci mają możliwość samodzielnego kształtowania księgozbioru bibliotecznego za pomocą elektronicznego formularza: „Propozycje zakupu książek”, na którym składają propozycje zakupu tytułów w zakresie literatury dydaktycznej i naukowej brakujących w zbiorach biblioteki wydziałowej.

Usługa kształtowania księgozbioru naukowego i dydaktycznego rozszerzona jest również o możliwość składania zamówień w zakresie e-książek dostępnych w portalu IBUK libra PWN przez przesłanie do Biblioteki UMCS elektronicznego formularza propozycji zakupu wybranego tytułu dostępnego w ogólnej ofercie IBUK libra PWN.

Wykładowcy i studenci Wydziału mogą również wpływać na kształtowanie oferty systemu biblioteczno-informacyjnego w zakresie elektronicznej literatury zagranicznej poprzez uruchomioną przez Bibliotekę UMCS usługę: „Zakup Decyzją Czytelnika – e-Book Collection (EBSCO)”.

Zakup książek dokonywany jest na podstawie potrzeb zgłaszanych przez studentów i niektórych pracowników. Książki wypożyczane są studentom i pracownikom Wydziału, ale także czytelnikom z innych wydziałów, na krótko, jeśli to jest dla nich ważne. Studenci Wydziału podbijają karty obiegowe (elektroniczne).

Sprzęt i wyposażenie dostępne dla studentów i pracowników Wydziału podlega ciągłemu monitoringowi technicznemu przez pracowników do tego wyznaczonych. Każdy z użytkowników ma możliwość zgłaszania usterek, również poprzez linki odnoszące do formularza kontaktowego na Wydziale. Pracownicy mają możliwość skorzystania z dwóch rodzajów formularzy do zgłaszania awarii:

- [zgłoszenia awarii sprzętu komputerowego](#),
- [zgłoszenie usterek technicznych w budynku Wydziału Pedagogiki i Psychologii](#).

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze poprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Jednym z ważnych celów powiązanych z jakością kształcenia na Wydziale jest poszerzanie obszaru współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wszelkie działania podejmowane w tym zakresie wpisują się w Strategię Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przyjętą Uchwałą Senatu Nr XXIV – 25.6/19 oraz Strategię rozwoju Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Na poziomie Wydziału uszczegółowionym ich dokumentem jest [Regulamin współpracy Wydziału Pedagogiki i Psychologii z interesariuszami zewnętrznymi](#). Bezpośrednio za współpracę na UMCS odpowiada Rektor oraz Prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, natomiast na Wydziale: Dziekan Wydziału, Prodziekan ds. jakości kształcenia oraz Pełnomocnik Dziekana ds. Współpracy z otoczeniem zewnętrznym, który koordynuje podejmowane działania. Na Wydziale funkcjonuje Wydziałowy Zespół ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym składający się z przedstawicieli Katedr. Dzięki pracy członków Zespołu oraz Pełnomocnika współpraca z partnerami przebiega efektywnie.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym stanowi ważny czynnik ściśle powiązany z jakością kształcenia na Wydziale. Dlatego stale podejmowane są działania na rzecz zwiększania zasobów Wydziału w postaci **współpracy z interesariuszami zewnętrznymi**, którzy mają realny wpływ na proces konstruowania, realizacji i doskonalenia programu studiów oraz rozwój kierunku Praca socjalna. Współpraca ta przebiega w dwóch płaszczyznach: nieformalnej, opartej na ustnej umowie między Wydziałem a partnerami na realizację konkretnych stosunkowo niewielkich działań oraz formalnej na podstawie zawartych umów lub porozumień w formie pisemnej – w przypadku współpracy długoterminowej, dotyczącej podejmowania ważnych rozbudowanych działań. [Wykaz formalnych interesariuszy](#) aktualnie obejmuje 55 placówek, instytucji i organizacji pozarządowych. W latach 2019 i 2020 podpisano po 3 porozumienia, a w roku 2021 czternaście. W roku 2022 podpisano 30, a 2023 5 porozumień (stan na dzień 16/02/2023r.). Podjęto rozmowy inicjujące współpracę formalną z kolejnymi Partnerami. Wciąż też zgłaszają się nowe podmioty, zainteresowane sformalizowaniem współpracy. Warto podkreślić, że wśród interesariuszy zewnętrznych znajdują się m.in. absolwenci Wydziału, którzy znają specyfikę kierunków, co umożliwia uzyskanie cennych wskazówek dotyczących kształcenia na kierunku Praca Socjalna w kontekście potrzeb rynku pracy (w kluczowych placówkach pomocowych np. w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie, Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Lublinie pracują pracownicy, którzy ukończyli studia na naszym Wydziale i naszym kierunku). Współpraca podjęta jest z: samorządami i jednostkami administracji rządowej (np. Ministerstwo Sprawiedliwości, Urząd Miasta Lublin, Lubelski Urząd Wojewódzki), instytucjami pomocy społecznej (np. ośrodki pomocy społecznej), instytucjami oświatowymi (np. szkoły, przedszkola, ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, bursy i internaty), instytucjami pozarządowymi np. stowarzyszeniami (np. Fundacja Rozwoju Aktywności Społecznej WSPÓLNOTA), fundacjami, instytucjami kulturalnymi (np. domy kultury), instytucjami resocjalizacji zakładowej (schronisko dla nieletnich i młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze), instytucjami penitencjarnymi (areszty śledcze, zakłady karne), czy przedstawicielami sektora biznesowego (np. IKEA, SKEDNE). Poza tym współpraca inicjowana jest z poziomu Uniwersytetu, dzięki czemu Wydział podejmuje współpracę z ponad 60 [Szkołami Partnerskimi](#). Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym usprawniona jest dzięki kontaktom z mediami. Chodzi przede wszystkim o inicjowanie nowych wspólnych działań. W [bazie ekspertów](#) do kontaktów z mediami znajduje się obecnie 11 pracowników Wydziału, w tym dwóch pracowników (prof. dr hab. Anna Kanios oraz dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni, które specjalizują się w kwestiach pracy socjalnej). W latach trwania obustrzeń pandemicznych w zdecydowanej większości współpraca przebiegała zdalnie. Możliwe do przeprowadzenia działania, np. seminaria, szkolenia, spotkania odbywały się zazwyczaj na Wirtualnym Kampusie UMCS.

Należy podkreślić, że **Partnerzy wchodzi w skład jednostek organizacyjnych Wydziału:**

- Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (przykładowe zadania: określanie polityki jakości kształcenia i dostosowanie jej do misji oraz strategii rozwoju Wydziału, wypracowanie sylwetki absolwenta Wydziału; współtworzenie procedury zapewniania jakości kształcenia na Wydziale; uczestniczenie w ewaluacji procesu kształcenia i jego obsługi; monitorowanie procesu kształcenia; oraz formułowanie zaleceń w zakresie doskonalenia jakości kształcenia);
- Zespołu Programowego dla kierunku Praca Socjalna (przykładowe zadania: współtworzenie programu kształcenia, uczestnictwo w ewaluacji efektów uczenia się, opiniowanie zmian w kierunkowych efektach uczenia się).

Współpraca Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi obejmuje kilka ważnych obszarów:

1. Zgłaszanie postulatów unowocześnienia i doskonalenia oferty kształcenia na Wydziale (np. na spotkaniach zespołów programowych, w ankietach ewaluacyjnych, na corocznym [spotkaniu członków zespołu z interesariuszami](#). Sugestie były uwzględniane w programach poszczególnych przedmiotów specjalnościowych.
2. Opiniowanie programów kształcenia, w tym efektów uczenia się, szczególnie na nowo tworzonych specjalnościach lub zgłaszanie postulatów podczas modyfikowania istniejących programów.
3. Organizowanie zajęć dydaktycznych dla studentów w siedzibach interesariuszy zewnętrznych lub zapraszanie przedstawicieli placówek pomocy społecznej /organizacji pozarządowych na spotkania ze studentami w siedzibie uczelni (np. 14.12.2018 roku odbyło się szkolenie z obszaru Ekonomii społecznej dla studentów kierunku praca socjalna organizowane przez ROPS Lublin; 26.01.2022 – w ramach "Gościńca", czyli cyklicznych spotkań z inspirującymi ludźmi z kręgu nauki i nie tylko odbył się otwarty wykład z Magdaleną Bis z Biura Rozwoju Kompetencji UMCS pod tytułem „[Jak radzić sobie ze stresem?](#)”; 26.05.2022 roku odbyło się spotkanie z Piotrem Skrzypczakiem (absolwenta Szkoły Praw Człowieka Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, założyciela lubelskiego stowarzyszenia Homo Faber) oraz Wiktoria Dudek (działaczką stowarzyszenia Homo Faber); cykliczne spotkania z przedstawicielką stowarzyszenia „AGAPE”. Spotkania realizowane były na kierunku Praca socjalna II stopnia dla I-go i II-go roku 17.05.2022 r. 01.06.2022 r. odbyło się spotkanie z Arturem Lipką – terapeutą uzależnień z Ośrodka AA w Świdniku.
4. Prowadzenie warsztatów i szkoleń z listy „[Warsztaty dla szkół i instytucji współpracujących](#)” oraz spoza listy, zgodnie z potrzebami partnerów (np. *Metody i formy pracy w środowisku zróżnicowanym międzykulturowo*; Globalne myślenie - lokalne działanie).
5. Realizację praktyk studenckich u interesariuszy zewnętrznych.

Na podstawie planu studiów obowiązującego od roku akademickiego 2020/2021 oraz w kolejnych latach, studentów studiów II stopnia na kierunku Praca socjalna obowiązuje 360 godzin praktyk, realizowanych w ciągu 12 tygodni. Praktyki te obejmują:

- praktykę zawodową ciągłą wdrożeniową, która jest realizowana przez 60 godzin, w ciągu 2 tygodni, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (JOPS) pod opieką pracownika socjalnego. Jest ona realizowana na początku semestru 2,
- praktykę zawodową ciągłą asystencką, w wymiarze 60 godzin, realizowaną w ciągu 2 tygodni w JOPS lub innych instytucjach pomocy, opieki i wsparcia. Jest ona realizowana po zakończeniu 2 semestru (od czerwca do września),
- praktykę zawodową ciągłą metodyczną, w wymiarze 180 godzin, realizowaną przez okres 6 tygodni, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (JOPS) pod opieką pracownika socjalnego. Jest ona realizowana w semestrze 3,

- praktykę zawodową ciągłą, trwającą 60 godzin, realizowaną w ciągu 2 tygodni. Istnieje możliwość jej odbycia w JOPS lub innych instytucjach pomocy, opieki i wsparcia, zgodnych z wybraną specjalizacją. Praktyka ta odbywa się na początku semestru 4.
- 6. Realizację zadań dydaktycznych na kierunku Praca socjalna przez przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych - prowadzone przedmioty w poszczególnych latach na przykład: Wioletta Smyl (MOPR Lublin): *Organizacja usług społecznych*; Anna Mazur (OPS Janów Lubelski): *Metodyka pracy socjalnej*; Magdalena Pakuła (MOPR Lublin): *Asystentura rodzin*; dr Hanna Kachaniuk (PTG Lublin): *Geriatryka i opieka paliatywna*.
- 7. Organizowanie wizyt, spotkań z udziałem studentów i pracowników Wydziału u interesariuszy zewnętrznych np. Stowarzyszenie mali bracia Ubogich (11.01.22); Fundacja Instytut Aktywizacji i Rozwoju Społecznego (14.12.2022) Fundacja Sempre a Frente (16.11.22) Program Projektor - wolontariat studencki (17.03.2021; 04.2022) Fundacja Karuzela Aktywności (28.04.22) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdniku (2.06.22).
- 8. Przygotowywanie ekspertyz i opinii specjalistycznych – pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku Praca socjalna (np. ekspertyza dla ROPS Lublin *Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym* – prof. dr hab. Anna Kanios; ekspertyza dla Fundacji Rozwoju Aktywności Społecznej WSPÓLNOTA Lublin *Model wsparcia społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi z wykorzystaniem kontraktu aktywizującego* – prof. dr hab. Anna Kanios).
- 9. Pełnienie ważnych funkcji w radach i komisjach szczebla krajowego, wojewódzkiego (Członek Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej na lata 2022-2025 – Anna Kanios; Członek Zespołu ds. opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2022-2023 – prof. dr hab. Anna Kanios; Konsultant Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Lublin 2021 – 2030 – prof. dr hab. Anna Kanios; Konsultant Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2021 – 2025 – prof. dr hab. Anna Kanios; recenzent w NCBiR - dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni).
- 10. Pełnienie ważnych funkcji w towarzystwach naukowych oraz organizacjach pozarządowych ukierunkowanych na działalność praktyczną (vice prezes Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego oddział Lublin - prof. dr hab. Anna Kanios; funkcję członek Zarządu Stowarzyszenia Wspierania Edukacji Międzykulturowej – dr Agata Świdzińska; członek Zarządu Polskie Towarzystwo Polityki Społecznej/o Lublin- dr hab. Marta Czechowska Bieluga, prof. uczelni; członek Zarządu Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Integratywnej, wiceprezes Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Integratywnej; przewodnicząca Komisji Naukowej Polskiego Towarzystwa Psychoterapii Integratywnej przewodnicząca Komisji Certyfikacyjnej PTPI – dr Renata Krawczyk).
- 11. Opracowywanie i realizacja projektów badawczo-wdrożeniowych (krajowych i międzynarodowych) ukierunkowanych na praktyczne działania w obszarze pracy socjalnej (np. **Liderzy Kooperacji** - projekt badawczo-wdrożeniowy realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. Instytucją nadzorczą jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (lata 2018-2021) - prof. dr hab. Anna Kanios; projekt "ADAPTONAL" realizowany w partnerstwie z CUS w Opolu Lubelskim i Polską Fundacją Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie, RPLU.11.01.00-06-0043/18 - mgr Łukasz Kwiatkowski; projekt "Ekspress do pracy" realizowany w partnerstwie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Spiczynie i Polską Fundacją Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie, RPLU.11.01.00-06-0044/18 – mgr Łukasz Kwiatkowski; projekt "AKTYWNI" Program integracji społecznej i zawodowej w Gminie Puchaczów" realizowany w partnerstwie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej

w Puchaczowie i Polską Fundacją Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego "OIC Poland" z siedzibą w Lublinie, RPLU.11.01.00-06-0029/19 – mgr Łukasz Kwiatkowski. W dniach 28.05.2022-01.06.2022 odbyła się wizyta w Social Saturday School we Fredrikstad, Norwegia. Projekt był realizowany w ramach Komponentu I (Component I) PROGRAM EDUKACJA ('EDUCATION' PROGRAMME). Numer dokumentu: EOG/19/K1/D1/W/0011W/0060. Celem projektu było podniesienie poziomu kompetencji uczestników wizyty poprzez wymianę doświadczeń między specjalistami z Polski i Norwegii w zakresie edukacji włączającej, a także rozszerzenie współpracy pomiędzy instytucjami w w/w obszarze. Okres realizacji projektu: 2022-02-01- 2022-06-30. W dniach 06.05-10.05.22r. odbyłam się wizyta w Háskóli Íslands (Uniwersytet w Rejkjaviku) oraz w School in Rejkjavik w ramach projektu EOG/19/K1/D1/W/0010. Program Edukacja Komponent I - Profesjonalny Rozwój Kadry, Numer szkicu: 000398766 formularz: EOG/19/K1/D1/RK. Opracowany został Raport z wyników badań prowadzonych z udziałem rodziców uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i na Islandii. Okres realizacji projektu: 2022-02-01- 2022-06-30.

12. Organizowanie wydarzeń dydaktycznych we współpracy i przy udziale interesariuszy (np.: [Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej](#), które od 2016 roku działa pod opieką pracowników Katedry Pedagogiki Społecznej UMCS: dr Anny Lada oraz dr Agaty Świdzińskiej. Wpisane jest ono do Rejestru Organizacji pod numerem OU/126/2016). W czasie pandemii i pracy zdalnej członkinie Koła spotykały się cyklicznie online, na platformie [Wirtualnego Kampusu](#). Tam również od 2020 roku zamieszczane są wszystkie dokumenty z działalności Koła. Od roku akademickiego 2021/2022 Koło powiększyło się o nowe, zrekrutowane osoby, co wpłynęło na zwiększenie poziomu aktywności członkiń oraz działań realizowanych w Instytucie Pedagogiki (cykliczny projekt „Gościniec”), w ramach projektów uczelnianych („III Green Week”) oraz poza uczelnią (współpraca ze Stowarzyszeniem mali bracia Ubogich, projekt „DziałajMy”). Działania Koła dokumentowane są na ich profilu społecznościowym na [FB](#); oraz na stronie internetowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Inną istotną inicjatywą do działania studentów, pracowników oraz interesariuszy zewnętrznych jest organizacja **Tygodnia Pracy Socjalnej** - wydarzenia organizowanego pod egidą Polskiego Stowarzyszenia Szkół Pracy Socjalnej. Wydarzenie organizowane jest w całej Polsce, w uczelniach kształcących do zawodu pracownik socjalny. Ma ono na celu promocję pracy socjalnej jako działalności pomocowej oraz podwyższenie prestiżu zawodu pracownik socjalny.
13. Realizację badań naukowych przez pracowników we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, których wyniki wykorzystywane są podczas zajęć dydaktycznych ze studentami i stanowią treści kształcenia w programie studiów np. ([badania w ramach grantu przedwdrożeniowego](#), w efekcie którego we współpracy z firmami przygotowywany jest produkt – aplikacja diagnostyczna, z której będą korzystać studenci podczas zajęć - oraz projekt [Uniwersalność Plus](#)).
14. Realizację badań w instytucjach otoczenia zewnętrznego w celu przygotowania prac magisterskich (m.in. ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej i inne).
15. Realizację różnorodnych działań przez koła naukowe:
Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej UMCS, np. zajęcia z osobami chorymi na schizofrenię (Fundacja DziałajMy, 10.2021), spotkania międzypokoleniowe z seniorami (Fundacja Karuzela Aktywności, 11.2021), spotkania z seniorami dotyczące hejtu (Fundacja Karuzela Aktywności, 05.2022), organizacja spotkań dla studentów w cyklu Gościniec (Wirtualny Kampus UMCS 12.2021 – Gość dr. hab. Małgorzata Kuśpit, Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki UMCS, Wirtualny Kampus UMCS 01.2022 – Magdalena Bis, Biuro Rozwoju Kompetencji UMCS, Instytut Pedagogiki 05.2022 – Piotr Skrzypczak Stowarzyszenie Homo Faber); Kiermasz świąteczny (Stowarzyszenie mali bracia Ubogich, 04.2019; 04.2020).

Na Wydziale działa [Rada Wydziałowa Samorządu Studentów](#) (RWSS) WPiP, która podejmuje liczne aktywności we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Opiekunowie kół naukowych i Przewodniczący RWSS koordynują przebieg współpracy i monitorują ją na bieżąco. Raz w roku przedstawiają na Kolegium Dziekańskim sprawozdania ze współpracy, co umożliwia jej doskonalenie poprzez wprowadzanie zmian np. w metodach kształcenia studentów.

Interesariusze korzystają z warsztatów i szkoleń z listy „[Warsztaty dla szkół i instytucji współpracujących](#)” oraz spoza listy, zgodnie z potrzebami partnerów. Z warsztatów skorzystały m.in. następujące placówki:

2020: „Emisja głosu dla nauczycieli”: Zespół Szkół nr 12 w Lublinie; Zespół Szkół Innowacyjnych w Jarosławiu; XXI Liceum Ogólnokształcące w Lublinie; Szkoła Podstawowa nr 19 w Lublinie; Stowarzyszenie RYSA;

2021: Szkoła Podstawowa nr 5 im. Janusza Kusocińskiego; III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie; Zespół Szkół Innowacyjnych w Jarosławiu; XXI Liceum Ogólnokształcące w Lublinie; Szkoła Podstawowa nr 19 w Lublinie; Stowarzyszenie POSTIS; Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Ostrowie Lubelskim: „Motanki - tradycyjne zabawki naszych dziadków” i „Motanki - opowieści o kulturze tradycyjnej”; Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Parczewie: „Zrozumieć dysleksję”; Szkoła Podstawowa nr 6 im. Romualda Traugutta w Lublinie: „Mądrzej, szybciej, lepiej - jak pomóc uczniowi w efektywnym uczeniu się?”

2022: III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie; Zespół Szkół Innowacyjnych w Jarosławiu; XXI Liceum Ogólnokształcące w Lublinie;

Inną formą współpracy z otoczeniem zewnętrznym jest realizacja **projektów dydaktycznych**. Pracownicy kierunku Praca socjalna zaangażowali się w realizację następujących projektów, w których adresatami są pracownicy instytucji pomocy społecznej:

- **Od aspiranta pracy socjalnej do pracownika socjalnego** - projekt EFS finansowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z programu POWER. Numer i nazwa Osi priorytetowej: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji. Numer i nazwa Działania: 2.5 Skuteczna pomoc społeczna. Link do projektu: <https://www.umcs.pl/pl/o-projekcie,10923.htm>. Projekt zakładał realizację studiów na kierunku praca socjalna studia licencjackie (3 letnie) oraz studia magisterskie (2 letnie) dla aspirantów pracy socjalnej. Projekt przeznaczony był dla osób zatrudnionych w jednym z czterech województw: lubelskim, mazowieckim, warmińsko-mazurskim oraz podlaskim. Czas trwania projektu 01.02.2016 – 31.03.2019. Autorki i realizatorki projektu: prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni. Kierownik projektu: mgr Łukasz Kwiatkowski. Projekt otrzymał wyróżnienie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jako tzw. dobra praktyka i został zamieszczony na stronie: <http://www.power.gov.pl/strony/o-programie/projekty/przyklady-najciekawszych-projektow/>.
- **Projekt Uniwersalność Plus** - celem projektu było podniesienie kompetencji studentów w zakresie projektowania uniwersalnego poprzez realizację dodatkowych zajęć zgodnie z modelowymi rozwiązaniami i kadry dydaktycznej w zakresie nauczania projektowania uniwersalnego poprzez udział w profesjonalnym szkoleniu i samodzielnie przeprowadzonych zajęć. Stanowi on uzupełnienie realizowanych przez UMCS działań na rzecz zwiększenia dostępności osób niepełnosprawnych, defaworyzowanych. Projekt miał charakter pilotażowy i prowadzony był dla chętnych osób. W projekcie uczestniczyli pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku praca socjalna (prof. dr hab. Anna Kanios, dr Agata Świdzińska, dr Marzena Okrasa) oraz 14 studentów kierunku Praca socjalna.

Interesariusze zewnętrzni korzystają również z oferty warsztatów prowadzonych przez pracowników Wydziału podczas **Lubelskiego Festiwalu Nauki**. W jego ramach realizowane są warsztaty o aktualnej tematyce w zakresie pedagogiki społecznej i pracy socjalnej w zróżnicowanej formie: hybrydowej, zdalnej ale i tradycyjnej dostosowanej do potrzeb i zainteresowań dzieci i młodzieży. Zainicjowana została współpraca z instytucjami działającymi w obszarze pracy socjalnej. Jako pokłosie Festiwalu powstają fotorelacje na stronach Wydziału, ale także tworzone są filmy z warsztatów popularyzujące naukę i badania naukowe oraz promujące pracę socjalną. Festiwal stanowi także doskonałą okazję do nagradzania wyróżniających się studentów, realizujących projekty. Widoczne jest zaangażowanie nie tylko pracowników Katedry Pedagogiki Społecznej, ale także studenckich kół naukowych, Koła Naukowego Studentów Pracy Socjalnej. Co więcej, oferta Festiwalu Nauki obejmuje kwestie dostępności do kształcenia i pracy dla osób ze specjalnymi potrzebami, a także kierowana była bezpośrednio do osób z niepełnosprawnościami. W ramach Festiwalu na Wydziale Pedagogiki i Psychologii corocznie realizowanych jest od kilkunastu do kilkudziesięciu projektów, które najczęściej spotykają się z dużym zainteresowaniem odbiorców. W związku z tym, wiele projektów ma kilka edycji. Tegoroczny Festiwal stanowił kulminację działań promujących Wydział, które były poprzedzone trudnym okresem pandemii. Oferta tegorocznych warsztatów była tworzona w okresie popandemicznym, skomplikowanym także z uwagi na przenosiny Jednostki do nowych budynków.

Wśród bogatej oferty warsztatów znalazły się m.in. poniższe propozycje osób realizujących zajęcia na ocenianym kierunku oraz studentów:

- dr Agata Świdzińska, Izabela Wiater, Anna Suchodolska (2022), „*Opowiem Ci tradycję ...*” – *lalki motanki jako zabawki naszych przodków*,
- dr P. Zielińska, *Pamięć bez granic – zostań naukowcem*,
- dr A. Świdzińska, *Rozchmurz się. Narzędzia krytycznego myślenia w praktyce*,
- dr A. Lada, *Inaczej, czyli rzecz o nieszablonowym myśleniu*,
- dr P. Zielińska, *Od kreatywności do twórczości*.

Nawiązywanie i przebieg współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym są stale monitorowane, poddawane ocenie i doskonaleniu, zwłaszcza przez: Dziekana Wydziału, Prodziekana ds. jakości kształcenia, Kolegium Dziekańskie, pełnomocnika Dziekana ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym, Wydziałowy Zespół ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym i WZJK.

Asystent Dziekana prowadzi ewidencję zawartych umów i porozumień (ich wzory akceptowane są przez radców prawnych UMCS) z partnerami Wydziału, dzięki czemu Dziekan Wydziału stale monitoruje sposoby oraz częstość podejmowanej i realizowanej współpracy.

Corocznie członkowie **Wydziałowego Zespołu ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym** dokonują analizy i oceny współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym i przygotowują sprawozdania. Na ich podstawie Pełnomocnik Dziekana sporządza sprawozdanie zbiorcze, które omawia z Prodziekanem ds. jakości kształcenia. Prodziekan przedstawia sprawozdanie roczne na Kolegium Dziekańskim na początku każdego roku akademickiego. Każdego roku na Wydziale organizowane jest spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi, na którym Dziekan podsumowuje współpracę Wydziału oraz interesariuszy zewnętrznych z poprzedniego roku akademickiego. Następnie przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych spotykają się z przedstawicielami Katedr i planują współpracę na nowy rok akademicki uwzględniając wnioski zawarte w ankietach ewaluacyjnych. Ankiety takie są po każdym roku współpracy przez opiekunów z Wydziału i opiekunów ze strony interesariuszy zewnętrznych odpowiedzialnych za przebieg zadań zawartych w umowie lub porozumieniu. Takie coroczne spotkanie (stacjonarne lub zdalne w czasie pandemii), a także okazjonalne spotkania w ciągu roku akademickiego umożliwiają ciągły monitoring i ocenę programu studiów oraz jego doskonalenie. [Link do ostatniego spotkania](#) .

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie jest priorytetem zgodnym ze [Strategią Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej](#) przyjętą Uchwałą Senatu Nr XXIV – 25.6/19, [Strategią rozwoju Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS](#) oraz [Strategicznym Program Umiędzynarodowienia Badań UMCS na lata 2020-2024](#). Założone cele realizowane są na wiele sposobów, a o ich skuteczności decydują wysokie wskaźniki umiędzynarodowienia, ustalone przez podmioty zewnętrzne (wyniki rankingów w krajowym środowisku akademickim we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, np. Perspektywy). Umiędzynarodowienie jest ważnym element kształcenia na kierunku Praca socjalna bazujący na swobodnym posługiwaniu się językiem obcym (głównie angielskim) zarówno kadry, jak również studentów. UMCS jest przyjaznym miejscem kształcenia dla studentów z zagranicy. Począwszy od przygotowania językowego (kursy językowe) poprzez prowadzone przedmioty, w tym w języku angielskim, zapewniamy obcokrajowcom europejskie warunki kształcenia. Wydział stale podnosi poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia (zgodnie z planami rozwoju kierunku, wydziału, a także Strategią Rozwoju UMCS).

Od wielu lat UMCS jest partnerem programu [Study in Poland](#). W roku akademickim 2020/21 Uniwersytet zajął 10 pozycję w kraju wśród uczelni pod względem liczby studentów zagranicznych (1663), w tym na 7 pozycji – liczba studentów z Ukrainy, 2 pozycji – studenci z Białorusi. W poprzednich latach cały czas był w czołówce rankingowej (w 2017 r. Uniwersytet zajął 1. Miejsce w kategorii „Umiędzynarodowienie uniwersytetów”). W 2021 roku Uniwersytet uplasował się na 1201 pozycji rankingowej [Times Higher Education World University Ranking](#) (THE WUR) 2022, a w ogólnym zestawieniu polskich uczelni uzyskał wysoką 9. pozycję spośród wszystkich 23 instytucji z Polski. Na UMCS studiowało: w roku akademickim 2018/19 - 1671, w 2019/20 – 1659, w 2020/21 – 1643, w 2021/22 – 1550 studentów z 52 państw.

Umiędzynarodowienie jest ważnym elementem kształcenia na kierunku Praca socjalna, bazującym na swobodnym posługiwaniu się językiem obcym (głównie angielskim) zarówno kadry, jak również studentów. UMCS jest przyjaznym miejscem kształcenia dla studentów z zagranicy. Począwszy od przygotowania językowego (kursy językowe) poprzez prowadzone przedmioty, w tym w języku angielskim, zapewniamy obcokrajowcom europejskie warunki kształcenia. Wydział stale podnosi [poziom umiędzynarodowienia procesu kształcenia](#) (zgodnie z planami rozwoju kierunku, a także strategią rozwoju Uczelni).

Informacje o wymianie międzynarodowej w ramach różnorodnych projektach, programach i innych formach (np. CEEPUS, MOST, ERASMUS, Fundusz Wyszehradzki), pracownicy i studenci mogą pozyskiwać ze strony internetowej [UMCS](#), [Wydziału](#) oraz strony programu [ERASMUS+](#). Nasi zagraniczni partnerzy, kandydaci na studia uzyskują cenne informacje o ofercie dydaktycznej, obsłudze studiów, wsparciu itd. z materiałów w formie papierowej i elektronicznej w języku

angielskim (np. sylwetki absolwentów, nazwy kursów). Ważne informacje tłumaczone są również na inny język w razie konieczności (np. dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy w czasie wojny).

Działania podejmowane w tym zakresie polegają na współpracy w dziedzinie mobilności studentów i pracowników w ramach programu **Erasmus+**. Dotyczy ona zarówno studentów kierunku Praca socjalna realizujących semestralne studia zagraniczne, jak również studentów z zagranicznych uczelni partnerskich, którzy studiują na Pracy socjalnej w danym semestrze. Proces umiędzynarodowienia związany jest również z rozwojem kadry naukowo-dydaktycznej w zakresie oferowania studentom naszego Wydziału oraz studentom przyjeżdżającym z zagranicy zajęć w języku angielskim.

Współpraca zagraniczna ukierunkowana jest na internacjonalizację procesu kształcenia i wymiany doświadczeń z ośrodkami partnerskimi, umożliwiającą studentom i nauczycielom akademickim poszerzanie możliwości rozwojowych oraz zawodowych w przestrzeni międzynarodowej.

Działania te są podejmowane poprzez następujące inicjatywy i formy aktywności:

1. Cykliczną organizację „Erasmus+ Days” z udziałem partnerów zagranicznych dla studentów i nauczycieli akademickich stanowiących kluczowy element rekrutacji do organizowanych na Wydziale programów wymiany międzynarodowej i tworzenia podstaw organizacji międzynarodowych programów kształcenia.
2. Organizowanie cyklicznych spotkań z przedstawicielami instytucji zagranicznych wspierających realizację dydaktyki na Wydziale.
3. Realizację międzynarodowych projektów dydaktycznych, np. OIR.
4. Pozyskiwanie zagranicznych ośrodków partnerskich zgodnie ze specyfiką kształcenia na Wydziale, włączanie nauczycieli akademickich z ośrodków partnerskich w procesie kształcenia.
5. Utrzymanie stabilnego współczynnika umiędzynarodowienia kształcenia oraz wzmocnienie promocji oferty dydaktycznej UMCS na międzynarodowym i regionalnym rynku edukacyjnym, poprzez pozyskiwanie studentów zagranicznych studiujących w języku polskim.
6. Tworzenie oferty przedmiotów w języku angielskim.

W roku akademickim 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022, 2022/23 na Wydziale realizowane są umowy z uczelniami partnerskimi, na których możliwe jest odbycie części studiów.

Prowadzona jest także współpraca międzynarodowa z następującymi uniwersytetami w ramach programu Erasmus+ Są to:

- HOGESCHOOL VAN ARNHEM EN NIJMEGEN, Holandia;
- INSTITUTO POLITÉCNICO DO PORTO, Portugalia;
- UNIVERSIDAD DE OVIEDO, Hiszpania;
- STRANMILLIS UNIVERSITY COLLEGE, Wielka Brytania, Hiszpania,
- UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI URBINO, Włochy;
- OSLO AND AKERSHUS UNIVERSITY COLLEGE OF APPLIED SCIENCES, Norwegia;
- UNIVERSITATEA "BABES-BOLYAI" DIN CLUJ-NAPOCA, Rumunia;
- SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, Węgry;
- EVANGELISCHE HOCHSCHULE FÜR SOZIALARBEIT DRESDEN, Niemcy;
- UNIVERSITY OF MESSINA, Włochy;
- NECMETTIN ERBAKAN UNIVERISTY W KONYA, Turcja;
- UNIVERSIDAD DE ALICANTE, Hiszpania.

W Instytucie Pedagogiki zawarto umowę o współpracy akademickiej UMCS z LUDWIG FRESENIUS SCHULEN, HANOVER, NIEMCY (Katedra Pedagogiki Społecznej- 03.2020 r.). Została również podpisana umowa pomiędzy dr hab. Beatą Bednarczuk, przedstawicielem Instytutu Pedagogiki UMCS w Lublinie, a Martą Garcia-Sampedro Fernandez-Canteli, reprezentującą Instytutu

Pedagogiki z Uniwersytetu w Oviedo LA TV ONLINE COM ESCENARIO DE APRENDIZAJE COMPARTIDO ENTRE LA UNIVERSIDAD Y LOS CENTROS EDUCATIVOS w zakresie organizacji telewizji studenckiej na rzecz kreowania międzykulturowych i międzyprzedmiotowych zasobów w programach kształcenia nauczycieli.

Prowadzona współpraca z partnerami zagranicznymi polega na:

- Przyjazdach wykładowców do UMCS (Instytut Pedagogiki), np.:
  - 31.06.2018 - 01.10.2018 r. – Sergie Galetsky z Ukrainy (cel: kwerenda),
  - 18-22.10.2019 – Dóra Gyóri-Dani z Szegedi Tudományegyetem (University of Szeged, Węgry) w ramach mobilności nauczycieli akademickich programu Erasmus+,
  - 11-12.01.2020 – Przyjazd prof. Simona Proctera, dyrektora programu kształcenia muzykoterapeutów z Music Therapy Nordoff-Robbins Center w Londynie, wielka Brytania, w celu realizacji zajęć ze słuchaczami Podyplomowych Studiów Muzykoterapii,
  - przygotowywanie i organizacja zajęć prowadzonych przez eksperta w zakresie kształcenia w systemie Marii Montessori, Ewy Baekkel z Norwegii (Bambini Montessoribarnehage, Hamar /Norway). W roku akademickim 2019/2020 Mgr Eva Baekkel prowadziła zajęcia zdalne ze studentami Wydziału na przełomie maja i czerwca 2020 roku, w całości udostępniane studentom w formie pisemnej na Wirtualnym Kampusie,
  - 18-22.10.2021 - Prof. Francesco Pira, Dr Cristina Arizzi oraz Dr Caterina Trifirò z Uniwersytetu Degli Studi di Messina. Wizyta odbyła się w ramach projektu „Innowacyjne zasoby edukacyjne w kształceniu zdalnym” realizowanego na naszym Wydziale we współpracy z Uniwersytetem z Mesyny (Włochy) i Uniwersytetem w Oviedo (Hiszpania). Celem spotkania było przeprowadzenie programu szkoleniowego, służącego podniesieniu kompetencji wykładowców akademickich z zakresu kształcenia zdalnego oraz wymianie wiedzy i doświadczeń w tym obszarze. Partnerzy brali udział w warsztatach, spotkaniach i hospitaacjach umożliwiających nabycie nowych kompetencji w zakresie edukacji cyfrowej,
  - 24-27.04.2022 - prof. dr Sebastian Kurtenbach z Münster University of Applied Sciences w Niemczech. Wizyta miała charakter dydaktyczno-szkoleniowy i odbyła się w ramach mobilności edukacyjnej Programu Erasmus+. Podczas pobytu w Lublinie Profesor uczestniczył w szkoleniu dotyczącym funkcjonowania Programu Erasmus+ w Instytutach Pedagogiki i Psychologii, brał także udział w spotkaniach z Władzami, Koordynatorami i Pracownikami Wydziału. Profesor Kurtenbach przeprowadził wykład dla studentów pedagogiki, pt. Contextual effects and radicalization dynamics. Spatial effects on the susceptibility towards radicalization,
  - 02.03.2022 - 06.03.2022 r. – Barbara Wheeler z USA (cel: wykłady).
- Mobilności pracowników Instytutu Pedagogiki - w ramach programu Erasmus+:
  - w roku akademickim 2018/2019 - 6 pracowników zrealizowało wyjazd dydaktyczny,
  - w roku akademickim 2019/2020 - 7 pracowników zrealizowało wyjazd dydaktyczny,
  - w roku akademickim 2020/2021 z powodu pandemii COVID-19 wyjazdy nie odbywały się,
  - w roku akademickim 2021/2022 - 5 pracowników zrealizowało wyjazd dydaktyczny
  - w roku akademickim 2022/2023 - 3 pracowników zrealizowało wyjazd dydaktyczny a 6 zaplanowało wyjazd dydaktyczny.

Na Wydziale w ramach programu „**Erasmus mobilność edukacyjna**” studia (semestr lub rok) realizowali studenci-obcokrajowcy z różnych krajów świata, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 15. Liczba studentów-obcokrajowców na Wydziale w latach 2018/2019 – 2022/2023.

rok akademicki	liczba osób	kraj
2018/2019	27	Hiszpania, Włochy, Turcja, Francja, Tajwan
2019/2020	30	Hiszpania, Włochy, Turcja, Francja, Portugalia, Niemcy, Brazylia
2020/2021	11	Hiszpania, Włochy, Rumunia, Litwa, Niemcy, Brazylia
2021/2022	34	Hiszpania, Włochy, Turcja, Portugalia, Niemcy, Francja, Brazylia
2022/2023	19	Hiszpania, Włochy, Turcja, Słowacja

Ponadto w roku 2018/19 wyjechało za granicę w ramach praktyk 4 absolwentów (Wielka Brytania).

Studenci z uczelni partnerskich w okresie podlegającym ocenie mogli uczestniczyć różnorodnych zajęciach prowadzonych w języku angielskim. Szczegółowy spis zajęć realizowanych w latach 2019/2020 – 2022/2023 znajduje się w **Materiałach dodatkowych do raportu samooceny – I.4.**

W celu promocji międzynarodowej mobilności edukacyjnej pracowników i studentów w ramach Programu Erasmus+ Wydział organizuje **Erasmus Days**. Wydarzenie jest okazją do zapoznania się z aktualnymi regulacjami dotyczącymi zagranicznych wyjazdów dydaktycznych, ofertą Uniwersytetów Partnerskich oraz wymiany doświadczeń związanych z uczestnictwem w programie europejskiej mobilności dla szkolnictwa wyższego.

Umiejscowienie procesu kształcenia oraz wpływ rezultatów umiejscowienia na program studiów i jego realizację jest systematycznie monitorowany. Pracownicy oraz studenci korzystający z różnych form mobilności międzynarodowej są proszeni o wypełnienie ankiet ewaluacyjnych, dotyczących zrealizowanych aktywności.

Wyjazdy pracowników poza programem Erasmus+, prowadzących zajęcia na kierunku Praca socjalna w ramach współpracy międzynarodowej:

- wizyta studyjna – Uniwersytet Lotaryński, Nancy, Francja, 04-08.11.2019, w ramach projektu „Zintegrowany UMCS” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Działania 3.5 Kompleksowe programy szkół wyższych Programu operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Dr hab. Anna Dudak, Dr hab. Katarzyna Klimkowska);
- wizyta studyjna – w partnerskiej uczelni wyższej Ludwig Fresenius Schulen w Hanowerze w Niemczech, 22-24.10.2020. Wizyta odbyła się w ramach projektu międzynarodowego International cooperation for a better social contract finansowanego w ramach programu PO WER, działanie pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową” (prof. dr hab. Anna Kanios, mgr Łukasz Kwiatkowski);
- wizyta studyjna pracowników Katedry Pedagogiki Społecznej i Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS na Uniwersytecie Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, 25-27.08.2021. W wizycie uczestniczyli: prof. dr hab. Anna Kanios, Kierownik Katedry Pedagogiki Społecznej, dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. UMCS (Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki) oraz mgr Łukasz Kwiatkowski (Katedra Pedagogiki Społecznej). Wizyta realizowana była w ramach międzynarodowego projektu badawczo-rozwojowego Individual reintegration course as a important part of social work – finansowanego w ramach projektu POWER pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową”. Podczas spotkania z kierownictwem Katedry Pracy Socjalnej prof. PaedDr Peterem Jusko (Słowacja) omówiono najważniejsze dokonania projektowe oraz nakreślono perspektywy współpracy na przyszłość.

Opieka nad studentami:

- opieka naukowa nad Natalią Shurlakova (w ramach Programu Kirkland Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności). Stypendystka napisała i obroniła pracę dyplomową na temat: Postawy wobec pracy z osobami starszymi studentów kierunków pomocowych (prof. dr hab. Anna Kanios, 01.10.2020 - 30.06.2021);
- opieka badawczo-dydaktyczna nad stypendystką Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda - p. Khrystyną Nikolaichuk z Ukrainy (dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. uczelni, 01.10.2022-30.06.2023).

Realizacja międzynarodowych projektów badawczych:

1. Individual reintegration course as a important part of social work - międzynarodowy projekt badawczo-rozwojowy finansowany w ramach projektu PO WER pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową”. Projekt jest realizowany przy współpracy zagranicznego partnera: Matej Bel University, Ružová, 974 11 Banská Bystrica, Słowacja (prof. dr hab. Anna Kanios, mgr Łukasz Kwiatkowski) 1.10.2020-30.09.2021.
2. International cooperation for a better social contract- międzynarodowy projekt badawczo-rozwojowy finansowany w ramach projektu PO WER pn. „Ścieżki współpracy – wsparcie dla podmiotów wdrażających współpracę międzynarodową”. Projekt jest realizowany przy współpracy zagranicznego partnera: Ludwig Fresenius Schulen Hannover gem. GmbH in Stadthagen, Hüttenstraße 35-37, 31655 Stadthagen, Niemcy (Prof. dr hab. Anna Kanios, współautor i kluczowy ekspert merytoryczny, mgr Łukasz Kwiatkowski).
3. Projekt dydaktyczny Edukacja włączająca bez granic - Polska - Islandia (Iceland Lichtenstein Norway grants, Program Edukacja) (dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni - wykonawca projektu od 2020 roku).
4. Projekt dydaktyczny Edukacja włączająca bez granic - Polska - Norwegia (Iceland Lichtenstein Norway grants, Program Edukacja) (dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni wykonawca projektu od 2020 roku).
5. Projekt dydaktyczny OIR Innowacyjne Zasoby Edukacyjne w Kształceniu Zdalnym (współpraca z Messyńskim Uniwersytetem w Oviedo (Okres realizacji projektu: 01.05.2021 - 30.04.2023). Kierownik merytoryczny ds. programów i materiałów szkoleniowych – dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. uczelni.

Uczestnictwo pracowników w towarzystwach i komitetach naukowych oraz udział w wydarzeniach naukowych:

1. Międzynarodowe stowarzyszenia naukowe: European Sociological Association (członek – dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni), Polski Klub Studencki, Ukraina, z siedzibą w Żytomierzu – Ukraina (członek – Prof. dr hab. Anna Kanios), European Forum Form Restorative Justice (członek – dr hab. A Lewicka-Zelent, prof. uczelni), International Association of modern Education, Science and Culture (prof. dr hab. Marija Czepil), Stowarzyszenie Montessori Europa MORE (prof. dr hab. Marija Czepil), Towarzystwo Pedagogiczne im. Grygorija Waszczenki (prof. dr hab. Marija Czepil), Stowarzyszenie Wasyla Suchomlinskiego (Ukraina) (prof. dr hab. Marija Czepil).
2. Członkostwo w międzynarodowej organizacji European Sociological Association, sekcja socjologii rodziny (dr hab. Marta Czechowska –Bieluga, prof. uczelni od 2020 roku).
3. Komitet naukowy cyklicznej, międzynarodowej konferencji: 14th International Scientific Conference. Society. Integration. Education. Rezekne Academy of Technologies (Członek – dr hab. M. Czechowska-Bieluga, prof. uczelni).
4. Opracowywanie recenzji dla zagranicznych czasopism naukowych (recenzenci – dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni, dr hab. Zdzisław Kazanowski, prof. uczelni; prof. dr hab. Maria Czepil, prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Małgorzata Kuśpit, prof. uczelni).

5. Komitety redakcyjne następujących czasopism zagranicznych: Human Studies (Pedagogy), Ukraina (od maja 2019 r. – Prof. A. Kanios); Людинознавчі студії. Серія Педагогіка, Ukraina (w latach 2017-2019, Prof. dr hab. R. Bera), Socjalno-prawowi studii / Соціально-правові студії <http://www.sls.lvduvs.edu.ua/redaktsiina-kolehiia> (prof.dr hab. Marija Czepil), Мłodzież i rynek / Молодь і ринок <http://mir.dspu.edu.ua/issue/archive> (prof.dr hab. Marija Czepil), Hirska Shkola Ukrainских Karpat / Гірська школа Українських Карпат <https://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/about/editorialTeam> (prof.dr hab. Marija Czepil).
6. Aplikowanie o grant we współpracy międzynarodowej z Ludwig Fresenius Schulen Hannover gem. GmbH Schützenallee 1 30519 Hannover, (Niemcy) pt. Postawy pracowników pomocy społecznej oraz opieki zdrowotnej wobec usługi teleopieki na rzecz osób starszych a ich podmiotowe uwarunkowania- porównanie Polski i Niemiec (Attitudes of social assistance and healthcare workers towards telecare services for the elderly and their subjective determinants - comparison of Poland and Germany), Opus, 2020, ID: 478229.
7. Udział w spotkaniach online dotyczących projektu InterCamp. 25th September 2020. Developing capacities together: European CSO-university networks for global learning on migration, security and sustainable development in an interdependent world. Online Meeting of the mentor partnership between partners and training institutions (dr Agata Świdzińska).
8. Organizacja sympozjum międzynarodowego pt. Globalne kwestie społeczne i sposoby ich rozwiązywania - 26.01.2021 roku, pod patronatem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Program Kirklanda (prof. dr hab. Anna Kanios, dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni. Wystąpienie nt. Wpływ pandemii na jakość życia studentów – autor dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni.
9. Wykłady nt. The Quality of Life of Students During the Covid Pandemic, Włochy, Uniwersytet Degli Studi Di Urbino Carlo Bo, L’Erasmus ai tempi della pandemia (dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni, 24-25.11.2020 r.
10. Organizacja IX Polsko-Ukraińskiego/Ukraińsko-Polskiego Forum Naukowego nt. Drogi i bezdroża edukacji w okresie pandemii COVID-19 (11-13.05.2022) (Pracownicy Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki).
11. Wizyta studyjna w Social Saturday School we Fredrikstad, Norwegia (28.05.2022-01.06.2022) Projekt był realizowany w ramach Komponentu I (Component I) PROGRAM EDUKACJA (‘EDUCATION’ PROGRAMME). Numer dokumentu: EOG/19/K1/D1/W/0011W/0060. Celem projektu było podniesienie poziomu kompetencji uczestników wizyty poprzez wymianę doświadczeń między specjalistami z Polski i Norwegii w zakresie edukacji włączającej, a także rozszerzenie współpracy pomiędzy instytucjami w w/w obszarze. Okres realizacji projektu: 2022-02-01- 2022-06-30 (dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni).
12. Wizyta studyjna w Háskóli Íslands (Uniwersytet w Reykjavíku) oraz w School in Reykjavík w ramach projektu EOG/19/K1/D1/W/0010 (06.05-10.05.2022) Program Edukacja Komponent I - Profesjonalny Rozwój Kadry, Numer szkicu: 000398766 formularz: EOG/19/K1/D1/RK. Opracowany został Raport z wyników badań prowadzonych z udziałem rodziców uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i na Islandii. Okres realizacji projektu: 2022-02-01- 2022-06-30 (dr hab. Marta Czechowska-Bieluga, prof. uczelni).

Publikacje naukowe pracowników o zasięgu międzynarodowym, np.:

1. Kanios, A., Bocheńska-Brandt, A. (2021). Occupational burnout among workers in the long-term care sector in relation to their personality traits. International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health. <https://doi.org/10.13075/ijom.1896.01636>.
2. Kanios A., Bocheńska-Brandt A., (2020). Motywacja do pomagania oraz cechy osobowości studentów przygotowujących się do pracy z seniorami – badania polsko-niemieckie, Annales Nr 1.

3. Kanios Anna: Beliefs of Secondary School Youth and Higher Education Students About Elderly Persons: A Comparative Survey, *Child and Adolescent Social Work Journal*, Kluwer Academic/Plenum Publishers, vol. 38, nr 2, 2021, s. 131-137, DOI:10.1007/s10560-020-00727-8.
4. Kanios A., Boheńska-Brandt A., (2019). Profile kompetencji społecznych studentów przygotowujących się do sprawowania opieki nad osobami starszymi – badania polsko- niemieckie "Kwartalnik Pedagogiczny", nr 4.
5. Czepil M., Karpenko O., The foster family in Poland, a custodial and educational environment (XX – the early XXI centuries). *The History of the Family*. 2020 (RHOF) 25:3, 369-385 doi: <https://doi.org/10.1080/1081602X.2019.1669208> (Skopus: 0.866; Web of Science (JIF): 1.373) p-ISSN: 1081-602X e-ISSN: 1873-5398.
6. Czepil M., Karpenko O. (2021). Mykola Shlemkevych (1894–1966): anthropological principles of human research. *Educational Philosophy and Theory*.
7. Czepil M., Karpenko O. (2021). National awareness: the evolution of the concept in the Ukrainian pedagogy of Galicia (1848–1918) *History of Education. Journal of the History of Education Society* ISSN: 0046-760X (Print) 1464-5130 (Online) Journal homepage.
8. Czepil M., «Сучасні напрями в педагогіці» у підготовці докторів філософії. «Scientific research of the XXI century. Monograph. Edaitorial board S. Tabachnikov. VOLUME 1. Los Angeles: Sherman Oaks, 2021. С. 260-263. DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-001-260-263.
9. Czepil M., Ключові компетентності вихователя закладу дошкільної освіти у Польщі. I International Science Conference On Multidisciplinary Research: Abstracts of I International Scientific and Practical Conference (Berlin, Germany January 19 – 21.01. 2021). 2021. P. 750–752. ISBN - 978-1-63684-352-0.
10. Czepil M., Karpenko O., Педагогічне партнерство у закладах дошкільної освіти Польщі. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 31. С. 151–154. doi.org/10.32843/2663-6085/2021/31-2.31.
11. Czepil M., Розвиток теоретичних засад виховання дітей у закладах дошкільної освіти Польщі. *Молодь і ринок*. 2021. №1(187). С. 17–22. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.228266>.
12. Czepil M., Прокопів Л., Формування лідерських якостей майбутнього викладача закладу вищої освіти засобами командної діяльності . *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2021. Вир.36. Том.3. С.256-262 DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4864/36-3-43>.
13. Kuśpit M., Tychmanowicz A., Relationships of the Big Five Personality with Self-Esteem and Emotion Understanding in Students from Visual Arts High Schools and General Education High Schools, *Przegląd Badań Edukacyjnych*, vol. 36, nr 1, 2022, s. 121-152, DOI:10.12775/pbe.2022.006.
14. Nowosad K., Professional burnout of police officers and their self-esteem, *Resocjalizacja Polska*, nr 21, 2021, s. 247-266, DOI:10.22432/pjsr.2021.21.15.
15. Bera R., Stress in police officers' work and their styles of coping with difficult situations, *Resocjalizacja Polska, Pedagogium Wyższa Szkoła Nauk Społecznych (Warszawa)*, nr 21, 2021, s. 207-226, DOI:10.22432/pjsr.2021.21.13.
16. Dudak A., Men's Experiences in Feminized Occupations on the Example of Selected Professions, *Przegląd Badań Edukacyjnych*, vol. 35, nr 2, 2021, s. 153-173.
17. Klimkowska K., Klimkowski K., Design Thinking as a Tool for Participatory and Transformative Translator Education, *Research in Language*, vol. 19, nr 2, 2021, s. 155-167.
18. Różański A., Ardichvili A., Byun S.W., Ten years later: changes in the meaning of work among Polish managers, *European Journal of Training and Development*, vol. 44, nr 8/9, 2020, s. 783-803, DOI:10.1108/EJTD-01-2020-0010.

19. Klimkowska K., Klimkowski K., Entrepreneurial Potential of Students Graduating from Translation Studies, *Hermes - Journal of Language and Communication Studies* (former title: *Hermes. Journal of Linguistics*), vol. 60, 2020, s. 13-27, DOI:10.7146/hjlc.v60i0.121308.
20. Borda M., Marzec B., Czepil M., Multimedia in pre-school education, *Konteksty Pedagogiczne*, vol. 2(11), 2018, 11–24, DOI:10.19265/KP.2018.21111.
21. Czepil M., Iwan Fylypchak's creative output in the modern educational system, *Human Studies: Series of Pedagogy* ", 2018, DOI:10.24919/2313-2094.6/38.120916.
22. Czechowska-Bieluga M., Working with Children and Young People as a much Neglected Area of Education within the Social Studies Curriculum in Poland, *World Academy of Science, Engineering and Technology, World Academy of Science, Engineering and Technology (W A S E T)*, vol. 12, nr 8, 2018, s. 1079-1083, DOI:10.5281/zenodo.1474333.
23. Czepil M., Історіографія проблеми підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту в Галичині (1848 – 1918 pp.), *Youth & Market / MolodĀ... Ä,Ä– rinok*, 2018, s. 6-11.
24. Czepil M. (red.), *Педагогіка Василя Сухомлинського: від традицій до інновацій*, 2018, Wyd. Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego imienia Ivana Franki w Drohobyczu.

Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia brali **czynny udział w konferencjach zagranicznych**.

Tabela 16. Czynny udział w konferencjach zagranicznych pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopień.

Rok	Temat konferencji	Organizator i Miejsce konferencji	Liczba pracowników
2019	VIII Międzynarodowe Forum Polsko-Ukraińskie „Edukacja dla Pokoju”	Instytut Edukacji Pedagogicznej i Edukacji Dorosłych Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Perejasław-Chmielnicki (Ukraina)	2
2019	„Metodologiczne aspekty diagnozy sytuacji seniorów w środowisku wielokulturowym”	Pedagogická Faculta Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica Bańska Bystrzyca, Słowacja	1
2019	„International Academy of Technology, Education and Development (IATED)”	Palma de Mallorca, Hiszpania	1
2019	Międzynarodowe Sympozjum Naukowym „Edukacja i wychowanie a kultura współczesna”	Lwowska Narodowa Akademia Sztuki, Ukraina	1
2019	UFHRD 2019 The University Forum for HRD 20th Anniversary Celebratory Conference,	Nottingham Business School, W. Brytania	1
2019	„13th International Scientific Conference. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION”.	Rezekne Academy of Technologies, Łotwa	1
2019	„Premeny školy a učiteľské vzdelávanie v historickom kontexte a nové perspektívy“.	Międzynarodowa Konferencja w Preszowie, Słowacja (zorganizowana przez Uniwersytet w Preszowie)	1
2019	Międzynarodowa konferencja naukowa „Współczesne problemy psychologii, pedagogiki i pracy socjalnej”.	Drohobycz, Ukraina	1

2020	VI Międzynarodowa konferencja naukowa „Aktualne problemy edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej”,	Kamianiec–Podolskyj, Ukraina	1
2020	IV Międzynarodowa konferencja naukowa „Współczesne problemy psychodydaktyki: aspekty filozoficzne, psychologiczne i pedagogiczne”,	Umań, Ukraina	1
2021	II konferencja międzynarodowa „Współczesne problemy kształtowania uzdolnionej osobowości”	Umań, Ukraina	1
2021	Międzynarodowe Obrady Strategiczne: Narodowy TechnoPark Edukacyjny: Od pomysłu do realizacji.	Narodowy Pedagogiczny Uniwersytet im Skovorody w Charkowie, Ukraina	1
2021	I International Science Conference On Multidisciplinary Research: Abstracts of I International Scientific and Practical Conference	Berlin, Niemcy	1
2021	5th International Scientific Conference: Society. Integration. Education Latvia, cofunded project "Funding of international projects in research and innovation at Rezekne Academy of Technologies" No. 1.1.1.5/18/I/012.	Rezekne, Łotwa	2
2022	IX Polsko-Ukraińskie/Ukraińsko-Polskie Forum Naukowego Drogi i Bezdroża Edukacji w Okresie Pandemii COVID-19		1

Wszystkie wymienione działania i aktywności wyznaczają sposób umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku Praca socjalna II stopnia, widoczny w koncepcji kształcenia i planach jego rozwoju. Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku posiadają doświadczenia praktyczne w zakresie mobilności, a także podejmują współpracę z instytucjami partnerskimi w zakresie dydaktyczno-naukowym. Są otwarci na dokonywanie zmian w programach kształcenia, metodach nauczania i systemach oceniania pracy studentów, stosowanych w innych kulturach akademickich.

W odniesieniu do programu studiów z zakresu Pracy socjalnej, celem umiędzynarodowienia jest:

- poszerzenie wiedzy studentów na temat różnorodnych systemów nauczania i uczenia się w zakresie pracy socjalnej;
- zwiększanie świadomości studentów w zakresie międzynarodowego wymiaru wiedzy psychopedagogicznej;
- umożliwienie studentom dostępu do doświadczeń i zasobów, innych niż te dostępne w UMCS;
- rozwój kompetencji językowych studentów (głównie w j. angielskim i j. rosyjskim);
- zachęcanie studentów do rozwijania zaradności, umiejętności przystosowania się oraz pewności siebie;
- rozwijanie u studentów umiejętności pracy w środowisku wielokulturowym oraz wzmacnianie postawy akceptacji i szacunku dla odmiennych kultur;
- przygotowanie studentów do skutecznej pracy w nowych sytuacjach, wymagających szybkiej adaptacji do różnych warunków społeczno- kulturowych.

Studenci kierunku Praca socjalna II stopnia podnoszą swoje kompetencje językowe poprzez uczestnictwo w zajęciach z języka specjalistycznego prowadzone w lektoratach pod kierunkiem koordynatora Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych. NiCJO UMCS posiada status Autoryzowanego Ośrodka Egzaminacyjnego i jest bezpośrednim Partnerem międzynarodowych instytucji certyfikujących, takich jak:

- ©telc gGmbH (egzaminacje TELC ogólne i specjalistyczne z 11 języków),
- ETS Global (egzaminacje z języka środowiska biurowego: TOEIC® j. angielski, TFITM j. francuski oraz WiDaF j. niemiecki),
- PEARSON (egzaminacje ogólne z j. angielskiego PTE General i Academic oraz egzaminacje biznesowe z j. angielskiego LCCI),
- Global Legal English (egzaminacje z prawniczego języka angielskiego TOLES),
- LanguageCert (egzaminacje IESOL i LTE z języka angielskiego oraz esPro z hiszpańskiego).

CNiCJO UMCS daje możliwość uzyskania pożądanego na rynku nauki i pracy międzynarodowych certyfikatów językowych honorowanych przez liczne instytucje i pracodawców w kraju i za granicą. Certyfikaty te realizują międzynarodowe standardy polityki językowej i cieszą się wciąż rosnącą popularnością wśród studentów i pracowników UMCS, jak również wśród osób spoza Uczelni.

Studenci kierunku Praca socjalna (II stopień) realizują język obcy z elementami języka specjalistycznego w I i II semestrze na konwersatoriach (30 godz. na semestr). Obowiązują następujące wymagania wstępne: student powinien posługiwać się językiem obcym na poziomie B1/B1+.

Moduł języka obcego z elementami języka specjalistycznego jest przeznaczony dla studentów na poziomie średnio-zaawansowanym. Kształcenie na II stopniu obejmuje 60 godzin w ciągu dwóch semestrów (4 pkt. ECTS łącznie). Ma on na celu doskonalenie i poszerzenie sprawności językowych studenta w zakresie: wypowiedzi ustnej (opis wydarzeń i zjawisk, wyrażanie opinii, komunikatywność w obrębie tematyki związanej z zainteresowaniami, życiem codziennym, uczuciami, doświadczeniami, planami zawodowymi oraz dyskusje na tematy ogólne i specjalistyczne), zrozumienia tekstu czytanego (teksty ogólne oraz pedagogiczne), rozumienia i interpretowania wypowiedzi ustnych oraz wypowiedzenia się na tematy ogólne i specjalistyczne w ramach różnych form komunikacji pisemnej. Jednocześnie lektorat utrwała i rozszerza wiadomości z zakresu gramatyki i leksyki języka angielskiego oraz rozwija znajomość wybranych aspektów języka specjalistycznego. Po zakończeniu kursu student osiągnie poziom B2 wg standardów Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Obowiązują następujące sposoby weryfikacji: testy cząstkowe, testy semestralne, praca na zajęciach, obecność i aktywność w czasie zajęć, egzamin końcowy.

Działania kierowane do studentów kierunku Praca socjalna II stopnia polegają również na przekazywaniu im informacji zdobytych przez wykładowców uczestniczących w wymianach międzynarodowych na temat tendencji świadczenia pracy socjalnej występujących w innych państwach. Należy dodać, że zakres merytoryczny ofert edukacyjnych (w ramach programu ERASMUS+) zależy od propozycji zgłaszanych przez polskich i zagranicznych partnerów programów.

Pracownicy Katedry Pedagogiki Społecznej i Katedry Pedagogiki Pracy i Andragogiki (sprawiający opiekę merytoryczną i organizacyjną nad kierunkiem Praca socjalna) są zainteresowani międzynarodowymi losami absolwentów tego kierunku. Współpracują z Pełnomocnikiem Rektora ds. umiędzynarodowienia kształcenia.

W trosce o studentów prowadzone są działania, których celem jest przybliżenie międzynarodowego wymiaru edukacji i kształcenia. Studenci mają możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych

dla studentów zagranicznych, spotkaniach ze studentami zagranicznymi lub studentami-stypendystami UMCS, wykładach naukowców z uczelni zagranicznych oraz spotkaniach informacyjnych.

W ramach działania bibliotek realizowany jest zakup książek obcojęzycznych, dostępnych dla studentów i pracowników. Z bazy tej mogą korzystać na miejscu studenci i pracownicy Wydziału. Mają też prawo do korzystania z dostępu w domu (w tym przypadku po zalogowaniu się poprzez numer konta bibliotecznego i hasło).

Umiejscowienie procesu kształcenia jest systematycznie monitorowane podczas spotkań członków Zespołu Programowego dla kierunku Praca socjalna, spotkań Rady Pracodawców, a także spotkań członków Zespołu Współpracy Międzynarodowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. W celu monitorowania jakości umiejscowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiejscowienia na program studiów i jego realizację wszyscy uczestnicy mobilności, zarówno pracownicy i studenci, wyjeżdżający i przyjeżdżający – wypełniają Ankiety uczestnika mobilności edukacyjnej dla szkolnictwa wyższego. Wyniki ankiety analizowane są w Zespole Współpracy Międzynarodowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS. Również Dziekan Wydziału, Prodziekan ds. jakości kształcenia oraz Koordynatorzy wydziałowi ds. programu Erasmus+ wraz z innymi pracownikami administracji stale monitorują realizację założeń polityki Wydziału w zakresie umiejscowienia procesu kształcenia na kierunku Praca socjalna. Podejmowane są różnorodne działania mające na celu intensyfikację współpracy międzynarodowej (m.in. kursy językowe dla pracowników, wspieranie mobilności dydaktycznej i naukowej pracowników). Na koniec każdego roku akademickiego Koordynatorzy sporządzają sprawozdanie z działalności międzynarodowej, które prezentowane jest na Kolegium Dziekańskim, a wnioski prezentowane są pracownikom na corocznym spotkaniu wrześniowym, rozpoczynającym kolejny rok akademicki oraz studentom i pracownikom podczas Erasmus Days.

Dodatkowe informacje:

- studenci kierunku Praca socjalna II stopnia mogą korzystać z ofert Santander Universidades (m.in. szkoleń językowych, programów współpracy),
- od 2022 na UMCS działa [Welcome Center](#). Jest to miejsce pierwszego kontaktu dla studentów zagranicznych, którzy przybyli do Polski w celu edukacji na UMCS. Mogą w nim zdobyć niezbędną wiedzę i narzędzia do pełnej integracji z akademicką społecznością UMCS i Lublina. Głównymi zadaniami Welcome Center są: zapewnienie pomocy i mentoringu studentom zagranicznym, organizacja wydarzeń integracyjnych i edukacyjnych, wspieranie internacjonalizacji UMCS, a w szczególności działanie jako punkt kontaktowo-informacyjny dla zagranicznych studentów i gości. Projekty realizowane przez ośrodek finansowane są przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA),
- od kwietnia 2022 na UMCS zostały zapoczątkowane spotkania w ramach cyklu Business Mentoring Sessions. Celem aktywności jest zapoznanie studentów zagranicznych z lokalnym rynkiem pracy oraz zainspirowanie i zachęcenie absolwentów zagranicznych do związania swojej zawodowej przyszłości z Lublinem i Lubelszczyzną (<https://www.umcs.pl/pl/business-mentoring-sessions.23773.business-mentoring-sessions-drugie-spotkanie.119031.htm>). Na stronie Centrum Współpracy Międzynarodowej znajduje się wykaz międzynarodowych projektów dydaktycznych [realizowanych](#) i [zakończonych](#),
- na UMCS funkcjonuje Centrum Współpracy Międzynarodowej, które wspiera pracowników w pozyskiwaniu środków i realizacji badań prowadzonych we współpracy międzynarodowej. Pracownicy CWM pomagają znaleźć odpowiednie źródło finansowania badań międzynarodowych, obsługują zawieranie umów międzynarodowych, udzielają konsultacji przy wnioskowaniu i wspierają wdrażanie projektów badawczych międzynarodowych, a także realizują działania z zakresu szeroko rozumianego umiejscowienia UMCS. Za przykład może posłużyć projekt

Program Edukacja (FRSE) „Wielokulturowość wyzwaniem dla systemu edukacji” trwającym od 01.09.2021 do 31.07.2022 udział wzięło 4 pracowników Wydziału (wizyta studyjna w szkole okręgowej w Islandii). W tym kolejnym projekcie dofinansowanym przez FRSE „Pedagogika Rudolfa Steinera w kształceniu nauczycieli XXI wieku” realizowanym od 01.08.2021 do 31.07.2022 uczestniczyło 4 pracowników Wydziału (wizyta studyjna w uczelni w Norwegii). W 2022 roku zrealizowano Projekt „Edukacja włączająca bez granic – Polska - Norwegia” (Okres realizacji projektu: 01.09.2021 - 31.05.2022, 4 pracowników Wydziału) (<https://www.umcs.pl/pl/edukacja-wlaczajaca-bez-granic-polska-norwegia,24720.htm>) oraz Projekt „Edukacja włączająca bez granic – Polska - Islandia” (Okres realizacji projektu: 01.08.2021 - 30.06.2022, udział 3 pracowników Wydziału) (<https://www.umcs.pl/pl/edukacja-wlaczajaca-bez-granic-polska-islandia,24728.htm>), których głównym celem było podniesienie kompetencji kadry dydaktycznej kształcącej przyszłych nauczycieli poprzez wymianę doświadczeń między specjalistami z Polski, Islandii i Norwegii w zakresie edukacji włączającej, a także rozszerzenie współpracy pomiędzy instytucjami w w/w obszarze. W roku 2021 r. w ramach Program Edukacja (FRSE) dofinansowano projekt „Pedagogika Rudolfa Steinera w norweskim modelu kształcenia”. Projekt został zaplanowany dla pracowników Wydziału,

- od 2012 r. w UMCS funkcjonuje Biuro ds. studiów i studentów zagranicznych Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, które wspiera studentów zagranicznych w trakcie pobytu na Uczelni w ramach pełnych studiów, jak również studiów krótkoterminowych. Biuro koordynuje projekty dotyczące mobilności akademickiej w ramach programu Erasmus + dla studentów i pracowników.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Należy położyć w przyszłości większy nacisk na umiędzynarodowienie procesu kształcenia na wszystkich prowadzonych kierunkach w ramach Jednostki poprzez tworzenie z instytucjami partnerskimi szkół letnich, wykładów specjalizacyjnych w językach obcych dla krajowych studentów, kształtowanie nowych modeli i treści programowych na poszczególnych specjalnościach, opiniowanych przez zagranicznych ekspertów z partnerskich instytucji, organizowanie corocznych serii wykładów i warsztatów dla studentów, które są istotnym elementem kształcenia.	Położono większy nacisk na umiędzynarodowienie procesu kształcenia poprzez: zawieranie umów partnerskich z uczelniami zagranicznymi (Ludwig Fresenius Schulen Hannover gem. GmbH Schützenallee Hannover (Niemcy), wymianę międzynarodową, organizację warsztatów, wykładów prowadzonych przez wykładowców z partnerskich uczelni zagranicznych na studiach podyplomowych -Metodyka i metodologia pracy socjalnej, realizację projektów międzynarodowych (granty) oraz wizyty studyjne pracowników realizujących zajęcia na kierunku Praca socjalna (Hannover- Niemcy, Słowacja, Hąskóli Íslands, Fredrikstad Norwegia). Wykładowcy publikują w renomowanych czasopismach z partnerami z zagranicznych uczelni. W ramach promocji wymiany międzynarodowej organizowane jest cykliczne wydarzenie promująco-informacyjne „Erasmus Days”

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów na Wydziale na kierunku Praca socjalna ma charakter kompleksowy i jest prowadzone systematycznie. Obejmuje zarówno wsparcie merytoryczne wynikające z realizacji programu studiów na kierunku Praca socjalna, umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się i rozwijanie zainteresowań naukowych studentów, jak również wsparcie materialne i organizacyjne.

W programie studiów znajduje się **blok zajęć wybieralnych**, które profilują i indywidualizują ścieżkę kształcenia, uwzględniając potrzeby, zainteresowania i pasje studentów. Na kierunku Praca socjalna są to m.in. przedmioty specjalnościowe (opisane w Kryterium 2 Raportu), a także fakultety psychoedukacyjne, fakultety inter- i intradyscyplinarne: np.: Planowanie kariery, Alternatywne formy wsparcia społecznego, Formy finansowania podmiotów ekonomii społecznej, Obraz kobiety we współczesnym społeczeństwie, Kulturowe uwarunkowania sytuacji społecznej kobiet, Pozyskiwanie i rozwój zasobów ludzkich, Uzależnienia behawioralne, Współczesne kierunki w psychoterapii, Zaburzenia odżywiania jako problem społeczny, Praca z rodzicami dziecka z trudnościami wychowawczymi, Kompetencje komunikacyjne w relacji pomagania, Wystąpienia publiczne.

Studenci wybierają także **seminaria dyplomowe** kierując się swoimi potrzebami i zainteresowaniami. Zgodnie z przyjętymi na Wydziale zasadami dyplomowania, przy formułowaniu tematu pracy dyplomowej student w porozumieniu z opiekunem naukowym, uwzględnia specyfikę kierunku studiów i/lub specjalności, własne zainteresowania i preferencje, dostępność i charakter źródeł związanych z tematyką badawczą oraz specyfikę badawczą opiekuna i Katedry. Seminarium realizowane są w małych grupach (zazwyczaj 6-9 osobowych) zapewniających bezpośredni kontakt studenta z opiekunem i rzeczywiste merytoryczne wsparcie w realizacji pracy dyplomowej. Dzięki szerokiej współpracy Wydziału z otoczeniem zewnętrznym, studenci kierunku Praca socjalna w ramach seminarium dyplomowego prowadzą badania w różnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, domach pomocy społecznej, w placówkach typu interwencyjnego, w placówkach terapeutycznych i resocjalizacyjnych (w świetlicach socjoterapeutycznych), co pozwala im nie tylko na realizację zadań w ramach pracy dyplomowej, ale także ułatwia wejście w rolę zawodową.

Studenci w trakcie studiów zachęceni są do podejmowania własnych projektów badawczych lub angażowani są w projekty realizowane przez nauczycieli akademickich. Przykładem są indywidualne projekty badawcze realizowane w ramach seminariów dyplomowych – licencjackich i magisterskich oraz w ramach kół naukowych. Infrastruktura badawcza znajdująca się na Wydziale (NEUROEDULAB w Instytucie Pedagogiki, Laboratorium Badawczo-Dydaktyczne w Instytucie Psychologii), a także dostępne oprogramowanie i zaplecze IT (np. programy do analiz statystycznych min. SPSS, platforma Moodle, MS Teams) wykorzystywane są przez studentów podczas realizowania badań w ramach prac dyplomowych oraz projektów naukowych koordynowanych przez pracowników. Rezultatem są własne publikacje studentów, współautorstwo prac oraz wystąpienia na konferencjach studenckich. Informacje o publikacjach studentów kierunku Praca socjalna zamieszczono w kryterium 4. Instrumentem wspierającym rozwój osobowy studentów, umożliwiającym zdobywanie różnorodnych doświadczeń i poszerzającym kompetencje specjalistyczne są działające na Wydziale **studenckie koła naukowe**. Studenci kierunku Praca socjalna zrzeszeni są w kole [Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej](#). Wsparcie organizacyjne i merytoryczne zapewnia powołany przez Dziekana opiekun – dr Agata Świdzińska i dr Anna Lada. Ważnym elementem aktywności Koła są działania popularyzujące wiedzę z zakresu pracy socjalnej (np. konkursy i warsztaty dla dzieci i młodzieży, webinary dla społeczności studenckiej) oraz działania mające na celu samodoskonalenie i własny rozwój członków Koła (np. tematyczne festiwale naukowe, webinary i spotkania eksperckie, szkolenia, warsztaty).

Koło, działając samodzielnie i we współpracy z innymi studenckimi kołami naukowymi funkcjonującymi na Wydziale i UMCS, podejmuje liczne aktywności. Na przykład „III EU Green Week – Spacer żywiołów: woda, ziemia, powietrze”, gdzie poszczególne wydarzenia przygotowywały m.in. liczne studenckie koła naukowe lubelskich uczelni. W swej działalności koła prowadzą szeroką współpracę z instytucjami otoczenia zewnętrznego – szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi, stowarzyszeniami i fundacjami, centrami aktywności środowiskowej. Rok 2022 obfitował w cyklicznie zaplanowane przez Koło spotkania z ekspertami pn. „Gościniec” oraz współpracy z takimi instytucjami jak: Polski Komitet Pomocy Społecznej w Lublinie, Lubelska Szkoła Superbabci i Superdziadka, Fundacja Karuzela Aktywności, Stowarzyszenie mali bracia Ubogich w Lublinie, Stowarzyszenie Agape w Lublinie. Swoje działania oraz ważne społecznie informacje Koło udostępnia na profilu na [Facebooku](#).

Rozwojowi studentów, pogłębianiu ich kompetencji służy również włączanie się kół naukowych w organizację Drzwi Otwartych UMCS. Studenci promują uczelnię, Wydział i kierunek studiów, zachęcają przyszłych kandydatów do aktywności w organizacjach studenckich i animują różne działania kulturalne. Efektem tych działań jest między innymi film promujący [organizacje studenckie działające na Wydziale](#). Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej w ramach Drzwi Otwartych realizowało warsztaty animacyjno-edukacyjne, mające na celu promocję kierunku i specjalności, a jednocześnie rozwijające ich umiejętności i kompetencje.

Aktywność kulturalna jest kolejnym obszarem, w którym realizują się studenci naszego Wydziału. Studenci pedagogiki zrzeszeni w kołach naukowych organizują Mikołajki oraz zabawy choinkowe i karnawałowe dla dzieci. Studenci czynnie włączają się również w **akcje społeczne i charytatywne** (m.in. zbiórki rzeczowe dla dzieci z domów dziecka, wsparcie uchodźców z Ukrainy, Szlachetna Paczka). [Studenci naszego Wydziału wspólnie z Zespołem Chatki Żaka](#) organizowali zajęcia dla dzieci i młodzieży z Ukrainy (zajęcia plastyczne, ruchowe, animacje dla dzieci, nauka języka polskiego), udzielali również wsparcia oraz organizowali warsztaty psychoedukacyjne dla młodzieży i dorosłych. Działalność ta ma przede wszystkim kształtować ich gotowość do działań na rzecz Drugiego, rozwijać kompetencje niezbędne w pracy pracownika socjalnego.

Działalność studenckich kół naukowych jest corocznie dofinansowywana z budżetu Wydziału na podstawie planów finansowych poszczególnych organizacji. Wsparcie finansowe zapewnia również funkcjonujący na UMCS **program grantów** wspierający organizacje studenckie i koła naukowe. Studenckie koła naukowe korzystają corocznie z: Grantu Władz Rektorskich, Konkursu Grantowego Samorządu Studentów oraz Grantu Biura Promocji.

Studenci Wydziału rozwijają nie tylko zainteresowania naukowe i kompetencje społeczne, ale również prowadzą aktywną **działalność kulturalną, artystyczną, wolontarystyczną czy sportową**. Korzystają np. z bogatej oferty aktywności kulturalnej i artystycznej w [Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS](#), z odpowiadającej zainteresowaniom sportowym współczesnych studentów ofercie Akademickiego Centrum Kultury Fizycznej UMCS, czy rozwijać bądź potwierdzać swoje kompetencje w zakresie języków obcych uczestnicząc w przedsięwzięciach oferowanych przez Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS.

Dzięki funkcjonującemu na UMCS **Programowi Dwutorowej Kariery UMCS** uzyskują wsparcie studenci o wybitnych osiągnięciach w wymiarze ogólnopolskim lub międzynarodowym.

Na Wydziale realizowane są również studia według indywidualnego programu w tym planu studiów, które zapewniają osiągnięcie przez studenta wszystkich efektów uczenia się zatwierdzonych dla danego kierunku studiów oraz uwzględniają dodatkowe indywidualne zainteresowania studenta. Zasady kształcenia w ramach [Indywidualnego Programu Studiów](#), w tym Planu Studiów obowiązującego na Wydziale, zostały określone w odrębnym dokumencie dostępnym na stronie Wydziału.

Kolejną formą wsparcia, uwzględniającą indywidualne potrzeby studentów jest **Indywidualna Organizacja Studiów (IOS)**, z której korzystają studentki i studenci studiujący na co najmniej dwóch kierunkach, odbywający część studiów poza UMCS, będący rodzicami, doświadczający choroby lub niepełnosprawności, jak również działający aktywnie na rzecz wspólnoty akademickiej. Z tej formy wsparcia korzystają także studenci studiów II stopnia na kierunku Praca socjalna, zarówno studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych.

Tabela 17. Liczba osób objętych indywidualną organizacją studiów na kierunku Praca socjalna II stopnia.

Kierunek	IOS 2019/2020	IOS 2020/2021	IOS 2021/2022	IOS 2022/2023
Praca socjalna, studia II stopnia, stacjonarne	1	0	0	2
Praca socjalna, studia II stopnia, niestacjonarne	0	0	0	1

Najlepsi studenci - osiągający wysokie wyniki w nauce, posiadający wyróżniające się osiągnięcia naukowe, artystyczne i organizacyjne - nagradzani są każdego roku stypendiami Rektora UMCS, a także stypendium Ministra. W latach 2019-2022 na Wydziale Pedagogiki i Psychologii stypendia Rektora otrzymało około 400 studentek i studentów, zaś 2 studentki otrzymały Stypendium Ministra Edukacji i Nauki. Wśród stypendystów znalazło się w odnośnym okresie 19 studentek i studentów kierunku Praca socjalna, studia II stopnia.

Tabela 18. Liczba studentów kierunku Praca socjalna II stopnia pobierających stypendia.

Kierunek	2019/20	2020/21	2021/22	Suma
Praca socjalna, studia II stopnia, stacjonarne	7	6	2	15
Praca socjalna, studia II stopnia, niestacjonarne	0	1	3	4

Wsparciem dla najlepszych studentów i doktorantów jest również stypendium za wyniki w nauce z [Własnego Funduszu Stypendialnego](#) przyznawane oddzielnie dla studentów I roku oraz pozostałych lat. Do działań motywujących studentów do uzyskiwania wysokich wyników w nauce oraz podwyższania i rozwoju własnych kompetencji należy odbywający się corocznie konkurs o **tytuł Najlepszego Absolwenta Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz Najlepszego Absolwenta UMCS**.

Motywacją do poszerzania wiedzy i zdobywania doświadczeń są proponowane studentom naszego Wydziału **programy studenckiej wymiany krajowej - [MOST](#)** oraz międzynarodowej - [ERASMUS+](#). System wsparcia funkcjonujący na Wydziale skierowany jest do różnych grup studentów. **Studentki i studenci z niepełnosprawnościami** korzystają ze specjalnego funduszu stypendialnego, a także z innych form wsparcia organizacyjnego w zależności od ich indywidualnych potrzeb (m.in. wydłużenie czasu pracy podczas zaliczeń i egzaminów, zmiana formy zaliczenia/egzaminu z ustnej na pisemną lub odwrotnie, stosowanie programów udźwiękawiających tzw. Screenreaderów, obecność asystenta, czy indywidualna organizacja studiów). Również budynki Wydziału uwzględniają potrzeby osób z różnymi niepełnosprawnościami (szerokie wejścia do sal, windy, pokój wyciszenia, pętle indukcyjne na portierni i w pomieszczeniu Dziekanatu, odpowiedni system oznaczeń). Na Wydziale

został powołany [Wydziałowy Zespół ds. Dostępności dla Osób ze Szczególnymi Potrzebami](#). Jego zadaniem jest rozpoznawanie potrzeb studentek i studentów z indywidualnymi potrzebami, wsparcie tych osób w dostępie do usług świadczonych przez Wydział, prowadzenie analizy stanu zapewnienia dostępności tym osobom, a także przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom. Z możliwości dostosowania warunków kształcenia korzystają studenci z niepełnosprawnością, osoby przewlekle chore, ale też doświadczające kryzysu psychologicznego. Zakres wsparcia jest ustalany przez Prodziekana ds. studentów indywidualnie, w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności studenta, jego potrzeb i aktualnej sytuacji zdrowotnej, z zapewnieniem dyskrecji. Ustalanie form wsparcia odbywa się w konsultacji z [Biurem ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego](#).

Studenci z niepełnosprawnościami korzystają z działalności zespołu **OPTIMUM UMCS**, który podejmuje różnorodne aktywności na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami w celu zapewnienia im jak najlepszych warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, w procesie kształcenia, jak również w prowadzeniu działalności naukowej oraz aktywności kulturalnej.

W Uniwersytecie działa także [Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem”](#) które skupia zarówno studentki i studentów z niepełnosprawnościami, jak też osoby pełnosprawne, zapewniając w ten sposób integrację całej społeczności akademickiej. „Alter Idem” wspiera aktywizację studentek i studentów z niepełnosprawnościami, współorganizuje wyjazdy na konferencje naukowe, wyjazdy integracyjne, umożliwia swoim członkom udział w wydarzeniach kulturalnych oraz podejmuje działania na rzecz znoszenia szeroko rozumianych barier w środowisku akademickim.

Od 2013 roku realizowany jest [Projekt Przyjazny Uniwersytet](#). Jego celem jest zwrócenie uwagi środowiska akademickiego na problemy zdrowia psychicznego oraz budowanie sieci wsparcia dla studentów napotyających trudności ze zdrowiem psychicznym. Działania projektowe dotyczą popularyzacji wiedzy na temat zdrowia psychicznego, propagowania i szerzenia dobrych praktyk w zakresie psychoedukacji oraz budowania sieci wsparcia dla studentów i społeczności akademickiej UMCS.

W 2022 roku zakończono pracę nad dwoma strategicznymi dokumentami dotyczącymi zwiększenia dostępności Uczelni dla osób z niepełnosprawnościami. Jeden z nich to [Strategia Odpowiedzialności Społecznej na rzecz osób z niepełnosprawnościami Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie](#), drugi to [Strategia Uniwersalnego Projektowania na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie](#). Pierwsza strategia pn. Świadomie i odpowiedzialnie – edukacja w różnorodności, opisuje m.in. cele główne i szczegółowe, zasady oraz sposób ich realizacji w sytuacjach kryzysowych, komunikację w sytuacjach zagrożeniu życia i zdrowia, sposób podejmowania i doskonalenia zmian organizacyjnych w UMCS jako miejsca otwartego i przyjaznego dla osób z niepełnosprawnościami, w tym tworzenia odpowiedniej kultury organizacyjnej, przyjęcia zasad m.in. w zakresie niwelowanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami, niedyskryminacji, zrównoważonego rozwoju, kreowania pozytywnego wizerunku Uczelni. Natomiast Strategia Uniwersalnego Projektowania opisuje koncepcję kształtowania uczelnianej przestrzeni pod względem dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej oraz w zakresie projektowania uniwersalnego w dydaktyce akademickiej w sposób zapewniający równy dostęp zarówno dla osób z niepełnosprawnością, jak i innych grup defaworyzowanych w społeczeństwie.

Studenci, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczyli wypadku losowego lub choroby korzystają z funkcjonującego w UMCS [systemu zapomóg](#). W ostatnich latach, zostały uruchomione dodatkowo zapomogi dla studentów, których sytuacja życiowa pogorszyła się z powodu pandemii (utrata pracy) oraz dla studentów z Ukrainy. Na Wydziale został wskazany pracownik Dziekanatu, który na bieżąco monitoruje potrzeby i sytuację studentów pochodzących z terenów objętych wojną. Studenci z Ukrainy korzystają ponadto ze wsparcia rzeczowego (paczki, obiady) oraz

organizacyjnego (np. w postaci krótkoterminowych urlopów okolicznościowych). Od lutego 2022 roku wypłacono 26 zapomóg dla studentów z Ukrainy studiujących na Wydziale Pedagogiki i Psychologii. W kwietniu 2022 roku, z uwagi na zwiększającą się liczbę studentów obcokrajowców oraz trudną sytuację związaną z wybuchem wojny w Ukrainie została utworzona na Wydziale funkcja Opiekuna studentów zagranicznych, którą pełni dr Anna Tychmanowicz.

Wsparcie organizacyjne i administracyjne w zakresie skutecznej realizacji zadań związanych z przebiegiem studiów oraz dostosowaniem go do indywidualnych potrzeb i zainteresowań studentów, a także w zakresie rozwiązywania sytuacji problemowych zapewnia funkcjonujący w strukturze władz Wydziału Prodziekan ds. studentów. Studenci, na drodze formalnej kierują do Prodziekana wnioski wykorzystując dostępne na stronie Wydziału wzory pism, zaś od roku akademickiego 2022/2023 wykonują to za pośrednictwem modułu „Podania” dostępnego w systemie USOS, co znacznie usprawnia procedurę wnioskowania. Studenci mają również zapewniony bezpośredni kontakt z Prodziekanem na cotygodniowych stacjonarnych dyżurach dziekańskich oraz również cotygodniowych dyżurach zdalnych odbywających się w godzinach popołudniowych, umożliwiających kontakt studentom studiów niestacjonarnych oraz osobom pracującym. Prodziekan ds. studenckich ściśle współpracuje z opiekunami organizacji studenckich oraz opiekunami wyznaczonymi dla każdego roku studiów na poszczególnych kierunkach.

Opiekunami roku są powołani przez Dziekana Wydziału nauczyciele akademicy, realizujący zajęcia na kierunku Praca socjalna II stopnia, którzy udzielają studentom szerokiego wsparcia. W początkowym okresie studiów ułatwiają im proces adaptacji organizując spotkania, na których przedstawiają Regulamin studiów i inne ważne dokumenty oraz akty prawne obowiązujące w UMCS, zapoznają ze strukturą Wydziału i Instytutu Pedagogiki, przedstawiają osoby sprawujące merytoryczną i organizacyjną opiekę nad kierunkiem (prezentują koordynatora kierunku, kierowników Katedr, pracownika Dziekanatu obsługującego kierunek Praca socjalna, pracownika układającego plany zajęć). Opiekunowie roku organizują także wybór starosty roku i pozostają z nim w ścisłym kontakcie. Zapoznają również studentów z funkcjonującymi na Wydziale organizacjami studenckimi oraz Radą Wydziałową Samorządu Studentów. Opiekunowie roku ponadto są istotnym ogniwem w procesie rozwiązywania konfliktów i sytuacji problemowych (zgodnie z obowiązującymi na Wydziale zasadami), służą wsparciem przy rozwiązywaniu indywidualnych trudności studentów, rozpoznają społeczne i materialne potrzeby studentów, ale także motywują i inspirują aktywność naukową i kulturalną studentów oraz koordynują aktywność społeczną na rzecz Uniwersytetu i środowiska lokalnego. Na pierwszym spotkaniu z I rokiem opiekunowie zapoznają także studentów z funkcjonującymi na Uczelni usługami IT (USOSweb, Office 365, Wirtualny Kampus, Elektroniczna Legitymacja) oraz ze strukturą wydziałowej strony internetowej (w szczególności z zakładką STUDENT). Co do zasady, spotkania opiekunów ze studentami odbywają się przynajmniej raz w semestrze, jednak w okresie pandemii były one częstsze i realizowano je zdalnie w formie wideokonferencji na platformie Moodle lub MS Teams. Na koniec każdego roku akademickiego opiekun przedstawia Dziekanowi sprawozdanie z przebiegu realizowanych w danym roku zadań w związku z pełnioną funkcją.

Poza kontaktem z opiekunem roku studenci mają zapewniony **indywidualny kontakt z nauczycielami akademickimi** podczas regularnych konsultacji w wymiarze 2 godzin tygodniowo. W okresie pandemii odbywały się one zdalnie w formie wideokonferencji, zaś od semestru letniego 2021/2022 są realizowane w podziale na formę stacjonarną w siedzibie UMCS oraz formę zdalną z wykorzystaniem Wirtualnego Kampusu (jedna godzina stacjonarnie, jedna godzina zdalnie). Informacja dotycząca miejsca, terminu z wyszczególnieniem formy konsultacji jest zamieszczona na profilu osobowym pracownika na stronie UMCS oraz w miejscu odbywania konsultacji stacjonarnych. Dodatkowo, studenci korzystają z możliwości indywidualnego kontaktu z pracownikami poprzez służbowe skrzynki mailowe.

Studenci korzystają z szerokiej oferty **wsparcia psychologicznego i poradnictwa zawodowego**. W pierwszych tygodniach semestru zimowego na pierwszym roku studiów licencjackich uczestniczą w obowiązkowym wykładzie adaptacyjnym „[Życiozaradni – o problemach i radzeniu sobie z nimi](#)”. W ramach tego wykładu poznają specyfikę funkcjonowania osoby dorosłej, realizowania roli studenta, sposobów rozwiązywania problemów przez osoby dorosłe oraz dowiadują się na temat akademickiego systemu wsparcia UMCS.

Działalność edukacyjną, doradczą i informacyjną dla studentów, absolwentów UMCS na rzecz ich rozwoju zawodowego i osobistego prowadzi [Biuro Rozwoju Kompetencji \(BRK\)](#). Obszary jego działalności to: pośrednictwo pracy, staży i praktyk, organizacja praktyk poza tokiem studiów, szkolenia i warsztaty rozwijające kompetencje społeczne i zawodowe, programy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości, poradnictwo edukacyjne, zawodowe, współpraca z pracodawcami (realizacja projektów rekrutacyjnych, organizacja spotkań, prezentacji firm na Uczelni itp.), współpraca z instytucjami i organizacjami rynku pracy, budowanie relacji oraz współpraca z Absolwentami UMCS.

Na Wydziale działa [Punkt Wsparcia i Psychoedukacji dla Studentów SENSUM](#). Wykwalifikowani i certyfikowani w zakresie pomocy psychologicznej i psychoterapii pracownicy Instytutu Pedagogiki wspierają wolontarystycznie studentki i studentów doświadczających stresu, trudności adaptacyjnych i sytuacji kryzysowych, udzielają wsparcia osobom, które potrzebują ukierunkowania w wyborze dalszej ścieżki zawodowej i wsparcia w szeroko pojętym rozwoju osobistym. SENSUM mieści się w budynku Instytutu Pedagogiki, w gabinecie przeznaczonym i przystosowanym do tego typu działalności. To znacząco podnosi komfort studentów zgłaszających się po pomoc.

Na UMCS działa również zespół psychologów, psychoterapeutów i doradców zawodowych, którzy świadczą kompleksową pomoc psychologiczną. Ze wsparcia korzystają również obcokrajowcy, którzy nie posługują się językiem polskim. Unikatową propozycją skierowaną do studentów są działania [Akademickiego Centrum Wsparcia](#), którego członkami są przeszkoleni i przygotowani do udzielania wsparcia koleżeńskimi studenci ostatnich lat kierunku Psychologia. Pełnią oni regularne dyżury pomocowe, prowadzą akcje edukacyjne i profilaktyczne, a także aktywnie uczestniczą w szkoleniach i warsztatach stale podnosząc swoje kwalifikacje. Nad działalnością ACW czuwa opiekun. Zgodnie z zasadami przyjętymi na Wydziale [rozwiązywanie sytuacji problemowych lub konfliktów](#) odbywa się etapowo, z zaangażowaniem starosty roku, który reprezentuje interesy roku i pośredniczy w rozwiązywaniu problemów występujących między studentami. Student może zwrócić się również do przedstawiciela Rady Wydziałowej Samorządu Studentów z prośbą o pomoc w rozwiązaniu zaistniałej sytuacji trudnej. Osobą udzielającą pomocy jest też opiekun roku, który na bieżąco identyfikuje potrzeby i problemy swoich studentów oraz pośredniczy w kontakcie z władzami dziekańskimi w sytuacjach wymagających zaangażowania dodatkowych środków czy specyficznych rozwiązań. Student może również skierować skargę lub wniosek do Dziekana lub Prodziekana ds. studentów. Wszystkie kwestie problemowe, dotyczące poszczególnych studentów rozwiązywane są indywidualnie, podczas bezpośrednich spotkań z Prodziekanem lub Dziekanem, z zachowaniem poufności i nastawieniem na znalezienie najbardziej korzystnego dla studenta rozwiązania.

Studenci mają również dostęp do publikacji na stronie UMCS ukierunkowanych na podnoszenie jakości funkcjonowania społeczności akademickiej. Są to: [poradnik antydyskryminacyjny](#) „Szanuję siebie, akceptuję innych”, opracowany w ramach wdrażania Strategii HR Excellence in Research na UMCS, którego celem jest zwiększenie świadomości, poczucia bezpieczeństwa członków społeczności akademickiej, jak również zapewnienie wysokich standardów antydyskryminacyjnych na UMCS oraz [Broszura](#) Savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnościami, której celem jest dostarczenie praktycznej wiedzy na temat właściwych sposobów zachowania w stosunku do osób z różnymi niepełnosprawnościami.

W sprawach konfliktowych i spornych, studenci uzyskują wsparcie [Rzecznika Praw Akademickich](#), czy [Akademickiego Centrum Mediacji](#). Na Uniwersytecie wdrażany jest także [Plan Równości Płci](#).

W sprawach formalnych i organizacyjnych związanych z tokiem studiów, wsparcia udzielają także **pracownicy Dziekanatu** przeszkoleni w zakresie pracy ze studentem trudnym, będącym w kryzysie, jak też studentem z niepełnosprawnością. Pracownicy Dziekanatu stale podnoszą swoje kompetencje uczestnicząc w kursach i szkoleniach m.in. z zakresu obsługi różnych grup studentów, przeciwdziałania dyskryminacji, a także pracy na platformach USOS, SAP, obsługi spraw studenckich i dydaktycznych w systemie POLON. Pracownicy Dziekanatu pozostają do dyspozycji studentów od poniedziałku do czwartku w godz. 10.00-14.00 oraz w wyznaczone soboty w godz. 8.00-12.00. W przeprowadzonej w czerwcu 2022 r. [ankiecie](#), studenci wysoko ocenili kompetencje, życzliwość pracowników Dziekanatu oraz ich gotowość do wszechstronnej pomocy w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Istotnym wsparciem dla studentów są funkcjonujące na Wydziale **kanały informacyjne**. Na stronie Wydziału, w zakładce [STUDENT](#) znajdują się wszystkie najważniejsze informacje z zakresu kształcenia, organizacji studiów, pomocy materialnej, wsparcia psychologicznego, ale również działalności naukowej i funkcjonowania organizacji studenckich oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Bieżące, „pilne” wiadomości (np. rozkłady zajęć, zarządzenia i komunikaty Dziekana w sprawie organizacji zajęć czy sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej, harmonogram wniosku o stypendium Rektora, ogłoszenia w sprawie stypendiów zewnętrznych) umieszczane są na stronie wydziałowej w [aktualnościach](#), zaś dodatkowym kanałem informacyjnym jest konto facebookowe Rady Wydziałowej Samorządu Studentów oraz indywidualne konta studentów, na które pilne informacje przekazywane są za pośrednictwem systemu [USOSweb](#).

Studenci Wydziału mają realny wpływ na przebieg i program studiów, a także warunki, w których odbywa się kształcenie. Dzieje się to między innymi poprzez udział przedstawicieli studentów i doktorantów w posiedzeniach organów kolegialnych Wydziału, w pracach Kolegium Dziekańskiego, Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, zespołu programowego dla kierunku Praca socjalna, a także w Wydziałowej Komisji Stypendialnej. Ponadto studenci anonimowo biorą udział w przeprowadzanych pod koniec każdego semestru ogólnouczelnianych ankietach dotyczących jakości realizowanych zajęć. Wnioski z ankiet prezentowane są i omawiane przez Dziekana na ogólnym spotkaniu pracowników Wydziału, zaś w przypadkach nauczycieli akademickich otrzymujących niskie oceny lub krytyczne komentarze odbywają się rozmowy z Dziekanem, Prodziekanami, ukierunkowane na określenie konkretnych działań umożliwiających poprawę sytuacji. W przypadku braku poprawy jakości realizowanych zajęć, ich prowadzenie powierzane jest innemu pracownikowi. W przypadku kierunku Praca socjalna taka sytuacja nie miała miejsca.

W 2020 roku [Biuro ds. Analiz Jakości Kształcenia UMCS](#) przeprowadziło ankietę wśród studentów dotyczącą kształcenia zdalnego na poszczególnych wydziałach. Jej wyniki zostały przeanalizowane przez Kolegium Dziekańskie Wydziału i przedstawione pracownikom oraz studentom. Uwagi przekazane przez studentów przyczyniły się do wprowadzenia przez władze Wydziału wielu rozwiązań w celu poprawy jakości prowadzonych zajęć zdalnych. Między innymi rozbudowano system wsparcia pracowników w zakresie prowadzenia zajęć na Wirtualnym Kampusie UMCS (WK) poprzez opracowanie szeregu instrukcji tworzenia i realizacji kursów na WK, wprowadzono obowiązkową zasadę realizowania zajęć w formie synchronicznej na platformie Moodle (awaryjnie MS Teams), a także powołano grupę merytorycznego wsparcia koleżeńskiego „4P SUPPORT TEAM” w zakresie prowadzenia i uatrakcyjnienia zajęć zdalnych z wykorzystaniem WK. Na przełomie listopada i grudnia 2020 r. odbyły się spotkania władz dziekańskich ze starostami poszczególnych lat i kierunków studiów. Studenci zdecydowanie dostrzegli poprawę zajęć zdalnych

prowadzonych w nowym semestrze w stosunku do semestru letniego 2019/2020. Podkreślali przewagę zajęć realizowanych w formie wideokonferencji i taką formę uważali za najbardziej skuteczną. Wskazali również na cykliczność i planowość odbywanych zajęć jako pozytywne aspekty, działające motywująco, poprawiające organizację pracy, stymulujące do większej samodyscypliny i systematyczności. Podkreślali, że obecnie liczne zajęcia realizowane są z wykorzystaniem różnorodnych materiałów i form aktywizujących, co zwiększa ich atrakcyjność i zdecydowanie poprawia efektywność procesu dydaktycznego. Niektórzy wskazali również pozytywne strony pracy w małych grupach. Studenci zwrócili uwagę na poprawę komunikacji między studentami a wykładowcami.

Studenci wyrażają również swoją opinię w [wewnętrznych ankietach dotyczących warunków studiowania](#) na Wydziale. Wyniki ankiet dotyczących oceny funkcjonowania Dziekanatu oraz oceny infrastruktury (oddzielnie dla siedziby Instytutu Psychologii i Instytutu Pedagogiki) są prezentowane na Kolegium Dziekańskim, a także omawiane z Kierownikiem ds. administracji. Wnioski płynące z ankiet są podstawą wprowadzanych na Wydziale zmian (np. pojawienie się punktów gastronomicznych, dekoracje budynków).

Ciałem reprezentującym studentów jest [Zarząd Uczelniany Samorząd Studentów UMCS](#) (ZUSS), zaś na Wydziale [Rada Wydziałowa Samorządu Studentów](#) (RWSS). Pełni ona bardzo ważną rolę, dbając o interesy studentów i zapewniając ich wpływ zarówno na proces kształcenia, warunki studiowania, jak i rozwiązywanie sytuacji problemowych z udziałem studentów. Rada Wydziałowa Samorządu Studentów opiniuje programy studiów, opiekunów pierwszych lat, jak też wnioski dotyczące kształcenia, a także przeprowadza studenckie ankiety. Zapewnia wsparcie organizacyjne i formalne dla naukowych i kulturalnych inicjatyw studenckich, pomaga w zdobywaniu środków na różne projekty studenckie, dba o integrację studentów Wydziału poprzez organizację różnych wydarzeń wydziałowych (np. konkurs fotograficzny, konkurs poetycki, koncert noworoczny) oraz promocję wydarzeń ogólnouczelnianych (Adapciak, Zimowisko). RWSS poprzez [media społecznościowe](#) dodatkowo ułatwia studentom dostęp do aktualnych i ważnych dla nich informacji. Rada Wydziałowa Samorządu Studentów, podobnie jak studenckie koła naukowe działające na Wydziale, otrzymuje systematyczne wsparcie finansowe władz dziekańskich, jak też Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów.

System wsparcia studentów funkcjonujący na Wydziale podlega stałemu monitorowaniu przez Kolegium i władze dziekańskie. Na bieżąco analizowane są wnioski i propozycje zgłaszane przez Radę Wydziałową Samorządu Studentów, przedstawicieli studentów zasiadających w zespołach i komisjach działających na Wydziale, jak też opiekunów roku i pracowników Dziekanatu. Propozycje studentów są uwzględniane przez władze Wydziału w miarę możliwości organizacyjnych i formalnych, elastycznie z uwzględnieniem istniejącej sytuacji społecznej i edukacyjnej.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Dostęp do informacji dotyczących kierunku Praca socjalna cechuje szybkość i aktualność. Informacje przekazywane są sprawnie dwoma kanałami: osobowym i elektronicznym.

Kanał osobowy oznacza przekazywanie, w formie ustnej lub pisemnej informacji interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym poprzez osoby wyznaczone przez Dziekana Wydziału lub osobiście przez Dziekana. Niektóre wydarzenia z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych mają charakter cykliczny, np. spotkanie inauguracyjne nowego roku akademickiego (koniec września), którego celem jest podsumowanie roku poprzedniego i zaplanowanie kolejnego, a niektóre wynikają z aktualnych potrzeb np. przekazanie informacji o przejściu na kształcenie zdalne w marcu 2019 r. Studenci kanałem osobowym najczęściej uzyskują informacje od: opiekunów roku, opiekunów praktyk, opiekunów kół naukowych, Prodziekana ds. studenckich, koordynatorów ds. Erasmusa i współpracy międzynarodowej, nauczycieli akademickich pełniących dyżur stacjonarny raz w tygodniu oraz pracowników dziekanatu pozostających do ich dyspozycji od poniedziałku do czwartku w godz. 10.00-14.00 oraz w wyznaczone soboty w godz. 8.00-12.00. Interesariusze zewnętrzni (wśród nich są nasi absolwenci) w kontakcie bezpośrednim mają dostęp do informacji związanych z kierunkiem Praca socjalna, na przykład podczas stacjonarnych spotkań Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, zespołu programowego dla kierunku Praca socjalna, corocznych i okolicznościowych spotkań organizowanych z nimi przez Dziekana lub Pełnomocnika ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym, spotkań z praktykodawcami. Poza tym, opracowywane są ulotki, foldery, prezentacje dotyczące kierunku Praca socjalna, które mają służyć kandydatom na studia (Drzwi Otwarte, spotkania w placówkach interesariuszy zewnętrznych i w siedzibie Wydziału, przy okazji realizacji wspólnych przedsięwzięć). Ważne informacje o funkcjonowaniu UMCS, w tym kierunków realizowanych na Wydziale, przekazywane są w „Wiadomościach Uniwersyteckich” (czasopiśmie wydawanym w formie papierowej).

Drugi kanał – elektroniczny – jest zdecydowanie bardziej rozbudowany i obejmuje wiele różnorodnych form służących przekazywaniu informacji. Elementy tego kanału to:

[Strona internetowa UMCS](#) jest podstawowym źródłem informacji o studiach na Uniwersytecie, w tym o kierunku Praca socjalna. Dzięki tej formie komunikacji wszyscy interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni mają dostęp do aktualności. Na stronie UMCS jest zakładka dedykowana studentom. Również [kandydaci na studia](#) mają całoroczny dostęp do informacji dotyczących oferty dydaktycznej, sposobów prowadzenia rekrutacji, wymaganych dokumentów, informacji o Drzwiach Otwartych, materiałów informacyjnych, danych kontaktowych. Studenci posiadają własną zakładkę, z której czerpią aktualne informacje na wszystkie dotyczące ich tematy: kształcenia stacjonarnego i zdalnego, spraw organizacyjnych, socjalnych, wymiany studenckiej, aktywności naukowej, organizacji studenckich, rozwoju kompetencji i kariery zawodowej, czasu wolnego oraz szeroko rozumianego wsparcia. Dodatkowo doktoranci pozyskują wiedzę z zakładki „[Szkoly Doktorskie](#)”. Absolwenci na bieżąco informowani są m.in. o: absolutoriach, [Programie Absolwent UMCS](#), ofertach edukacji i pracy, możliwościach rozwoju kompetencji, konkursach. Studenci, doktoranci, absolwenci, pracodawcy i kandydaci mają również dostęp do wszystkich niezbędnych informacji na temat oferowanych [studiów podyplomowych](#) i Uniwersytetu III Wieku. Kolejna zakładka „[Pracownik](#)” dedykowana jest nauczycielom akademickim. Znajdują się tam wszelkie cenne informacje na temat: ich pracy dydaktycznej, badawczej, rekreacji i czasu wolnego, spraw socjalnych i kadrowych, obsługi systemów informatycznych, kształcenia zdalnego, współpracy międzynarodowej, zasad BHP oraz wsparcia. Kolejna grupa interesariuszy – pracodawcy, partnerzy - korzystają z informacji znajdujących się w zakładce „[Biznes](#)”. Tu zamieszczone są instrukcje, w jaki sposób mogą nawiązać

z UMCS współpracę oraz jak ją rozwijać. Wszyscy interesariusze mają stały dostęp do informacji o [Lublinie](#) i usługach [IT](#) w UMCS.

W kontekście jakości kształcenia istotne informacje znajdują się w zakładce „[System Jakości Kształcenia](#)”. Poza tym pracownicy Wydziału, prowadzący zajęcia na kierunku Praca socjalna, posiadają swoje profile, na których zamieszczane są kluczowe informacje o nich, ich dorobku naukowym, dydaktycznym oraz dane do kontaktu, w tym link do konsultacji zdalnych, na które umawiają się osoby zainteresowane spotkaniem z danym pracownikiem, w konkretnym terminie.

[Strona internetowa Wydziału](#) dedykowana jest wszystkim interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym Wydziału. W osobnych obszarach każdy z nich uzyskuje aktualne informacje na interesujące go tematy. Kandydatom na studia poświęcona jest zakładka „Rekrutacja” oraz „Prezentacja kierunków studiów”. Pracownicy mają na bieżąco zamieszczane wszelkie informacje w zakładce „Pracownik”, studenci „Student”, interesariusze zewnętrzni „Pracodawca”, a absolwenci „Absolwent”. Poza tym wszyscy zainteresowani czerpią wiedzę o kierunku Praca socjalna, studiach podyplomowych i szkole doktorskiej z informacji zawartych w aktualnościach oraz innych zakładkach, w których znajdują wiele cennych informacji o: strukturze i działalności organizacyjnej i dydaktycznej Wydziału (w tym Instytutu Pedagogiki i Instytutu Psychologii), kształceniu zdalnym, bibliotece i wypożyczalni testów, współpracy międzynarodowej, działalności naukowej. W kontekście jakości kształcenia ważne informacje znajdują się w zakładce Wydział- „[Jakość kształcenia](#)”.

Poczta uniwersytecka – interesariusze wewnątrzni i zewnątrzni przekazują sobie informacje przez pocztę uniwersytecką (domena emaila dla studentów i pracowników UMCS: @mail.umcs.pl).

[Uniwersytecki System Obsługi Studiów \(USOS\)](#) (także w wersji mobilnej) umożliwia szybki dostęp do najważniejszych informacji dotyczących kształcenia i obsługi studiów, w tym m.in. kontaktu studentów z nauczycielami akademickimi, sylabusów, ocen studentów, Ankiety Ocen Zajęć Dydaktycznych, wniosków do wypełnienia itd., protokołów z zajęć dla pracowników. Przez ten kanał pracownicy dydaktyczni i administracyjni przekazują informacje, zarówno indywidualne, jak i zbiorcze. [System Obsługi Praktyk](#) (SOP) (zapewnia komplementarną obsługę oraz źródło informacji dotyczące praktyk studenckich. [Archiwum Prac Dyplomowych](#) skierowane jest do pracowników. Jest źródłem informacji o pracach dyplomowych, ich recenzjach, raportach antyplagiato- wych, oraz narzędziem pracy wykorzystywanym w procesie dyplomowania (na etapie: oceny pracy, ustalania wskaźnika plagiatu, egzaminu dyplomowego). [Zintegrowany Informatyczny System Zarządzania Uczelnią \(SAP\)](#) przez pracowników wykorzystywany jest do samoobsługi w sprawach kadrowo- płacowych i socjalnych. [System Obsługi Rekrutacji](#) (SOR) skierowany jest do kandydatów, którzy tu uzyskują kompleksową wiedzę i obsługę planując oraz realizując proces rekrutacji na UMCS).

[Wirtualny Kampus](#) (WK) i MS Teams (MS T). Narzędzia te służyły interesariuszom do kontaktu i kształcenia od wielu lat (Wirtualny Kampus od 2004 r.), natomiast w czasie trwania pandemii zaczęły stanowić ważną przestrzeń edukacji zdalnej. WK prowadzony jest przez Uniwersyteckie Centrum Zdanego Nauczania i Kursów Otwartych. Umożliwia on prowadzenie zajęć w trybie synchronicznym i asynchronicznym, komunikację nauczycieli akademickich ze studentami (np. forum, czat), organizowanie różnych form oceny studentów, a także prowadzenie wideokonferencji dzięki modułowi BigBlueButton. Nauczyciele akademicy archiwizują prowadzone kursy m. in. wraz z prezentowanymi materiałami, logami uczestników i wytworami ich pracy, stanowiące potwierdzenie zrealizowanych efektów uczenia się. W czasie pandemii i zagrożenia epidemiologicznego, ale nie tylko, WK wykorzystywany jest do organizacji spotkań Kolegium Dziekańskiego, WZJK, zespołu programowego dla kierunku Praca socjalna i innych związanych z jakością kształcenia oraz obsługą studiów. MS T umożliwia sprawną organizację procesu kształcenia, planowanie harmonogramu

spotkań, wielostronną komunikację w formie wideokonferencji, udostępnianie materiałów. Warto podkreślić, że zdecydowana większość kursów zdalnych na Wydziale prowadzona jest na Wirtualnym Kampusie.

Informacje przekazywane interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostosowywane są do grupy odbiorców. Oznacza to, że np. informacje skierowane do obywateli innych państw niż Polska formułowane są w języku angielskim, ukraińskim (np. informacje rekrutacyjne, poradnik antydyskryminacyjny), a osoby z niepełnosprawnościami czerpią niezbędne informacje z dodatkowych zakładerek, np. (<https://www.umcs.pl/pl/zespol-ds-wsparcia-osob-z-niepelnosprawnościami,3222.htm>, <https://www.umcs.pl/pl/dla-osob-z-niepelnosprawnościami,147.htm>). W czasie pandemii UMCS i Wydział szczególnie zadbali o uaktualnienie informacji na temat kształcenia zdalnego (np. <https://www.umcs.pl/pl/ksztalcenie-na-odleglosc,20267.htm>, <https://www.umcs.pl/pl/organizacja-ksztalcenia-zdalnego-na-wydziale,19146.htm>) oraz [pandemii](#). Poza tym do przekazywania w sposób ustny lub pisemny informacji, delegowane są odpowiednie jednostki administracyjne (np. [Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego](#), [Biuro ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych](#)).

Studenci i pracownicy na terenie Wydziału i całego UMCS mają dostęp do **darmowego Internetu (Eduroam)**, co umożliwi im szybkie pozyskiwanie pożądanych informacji oraz poszerzanie wiedzy podczas zajęć dydaktycznych (np. dostęp do materiałów dydaktycznych z WK, biblioteki). Mają również dostęp do Mobilnego USOS UMCS oraz aplikacji UMCS Guide dedykowanej studentom zagranicznym.

Ważną rolę w publicznym dostępie do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach pełnią serwisy społecznościowe, takie jak **Facebook czy YouTube**. Na Wydziale bieżące informacje przekazywane są przez [Facebook](#) (ponad 3 tys. obserwujących).

Strony oficjalne są administrowane przez pracowników UMCS (zwłaszcza tych delegowanych w tym celu przez Dziekana Wydziału) w konsultacji ze studentami i interesariuszami zewnętrznymi. Zatem na bieżąco są one uzupełniane zgodnie z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych oraz potrzebami organizacyjnymi i wydarzeniami, które mają miejsce na UMCS i Wydziale. Na bieżąco monitorowane jest pozycjonowanie stron i serwisów dotyczących kształcenia i obsługi studiów na Wydziale w serwisach społecznościowych i stronach internetowych.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

W związku ze zmianami struktury organizacyjnej UMCS, zmianami [Statutu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej](#) i nowelizacją regulacji formalno-prawnych w UMCS, które nastąpiły po roku 2019 modyfikacji uległy między innymi uprawnienia zarządcze Dziekanów i Dyrektorów Instytutów. Badania naukowe zostały formalnie przesunięte do obszaru kompetencyjnego Dyrektorów Instytutów (kierują dyscyplinami) natomiast polityka kształcenia pozostała w gestii Dziekanów Wydziałów. Polityka jakości kształcenia prowadzona na Wydziale Pedagogiki i Psychologii wpisuje się w strategię rozwoju UMCS oraz stanowi kontynuację założeń przyjętych w kolejnych okresach planowania. W roku 2012 przyjęto pierwszy kompleksowy dokument dotyczący długofalowej strategii rozwoju uczelni/wydziału (lata 2012-2021). Jego aktualizację wynikającą ze zmian formalno-prawnych funkcjonowania uczelni wyższych zaktualizowano na lata 2015-2020 oraz na okres bieżący lata 2021-2025 [Strategii rozwoju Wydziału](#). Sformalizowany system zapewnienia jakości kształcenia wprowadzony został na Wydziale Pedagogiki i Psychologii w roku 2010, który w roku 2015 zaktualizowano i rozbudowano. Obecne regulacje dotyczące polityki jakości kształcenia zgodnie ze strategią Uczelni i Wydziału dostosowane są do warunków funkcjonowania uczelni wyższych obowiązujących po roku 2019. System jakości kształcenia na Wydziale jest cyklicznie aktualizowany i dostosowywany do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. W ramach obowiązującej strategii określone są cele polityki jakości kształcenia na poziomie taktycznym i operacyjnym, które mają swoje odzwierciedlenie w obowiązujących w Ministerstwie Edukacji i Nauki, w uczelni i na Wydziale regulacjach oraz dokumentacji dedykowanej [jakości kształcenia](#). Strategia rozwoju uczelni, a także polityka jakości kształcenia kaskadowana jest na poszczególne Wydziały oraz kierunki studiów.

Określenie standardów kształcenia, ich monitorowanie i stałe utrzymanie ich wysokiej jakości zapewnia Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK) w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zgodnie z wytycznymi zawartymi w:

- [UCHWALE Nr XXIV – 30.5/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia](#)
- [UCHWALE Nr XXIV – 30.6/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów](#)
- [UCHWAŁA Nr XXV – 19.28/22 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 28 września 2022 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXIV – 30.6/19 Senatu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 16 października 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących wymagań w zakresie tworzenia i doskonalenia programów studiów](#)
- [ZARZĄDZENIU Nr 62/19 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 29 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie](#)
- [ZARZĄDZENIU Nr 30/2020 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 22 kwietnia 2020 r. w sprawie prowadzenia badań jakości kształcenia w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie](#)

Zgodnie z obowiązującym Statutem **nadzór merytoryczny** nad działalnością dydaktyczną w zakresie kształcenia w skali całej Uczelni sprawuje Pion Prorektora ds. Studentów i Jakości Kształcenia, w skali Wydziału Pedagogiki i Psychologii – Dziekan Wydziału z funkcją pomocniczą Prodziekana ds. Jakości Kształcenia oraz funkcją opiniodawczą Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Zadaniem WZJK (komplementarny i przejrzysty zbiór świadomie zaplanowanych działań w zakresie poszczególnych obszarów procesu kształcenia, spójny z przyjętymi celami i strategią kształcenia) jest podejmowanie i koordynacja działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich kierunkach, formach i poziomach kształcenia; dążenie do osiągnięcia przez wszystkich odbiorców oferty dydaktycznej możliwie najwyższych wyników kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, stosownych do określonych warunków społeczno-ekonomicznych, przy stałym wzmocnieniu potencjału naukowo-dydaktycznego Uniwersytetu.

Doskonalenie jakości kształcenia jest cyklicznym procesem zapewniającym kształcenie na najwyższym poziomie, w szczególności poprzez: planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego, stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia, podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej, podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia.

Planowane są działania służące zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia na podstawie analiz potrzeb rynku pracy, zmiany przepisów prawa, opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Pozytywnie zaopiniowane, a następnie zatwierdzone regulaminy, wytyczne, plany wdrażane są i stale monitorowane w kontekście procesu kształcenia i obsługi studentów, a wyniki monitoringu są na bieżąco analizowane. Uzyskane wyniki pozwalają na przygotowanie kolejnych planów z wymaganymi zmianami, udoskonaleniami, a także wdrażanie działań naprawczych, jeśli jest to konieczne.

W efekcie postępowania zgodnie z wytycznymi WSZJK zwiększa się konkurencyjność i przejrzystość oferty edukacyjnej na Wydziale. Absolwenci posiadają kwalifikacje pożądane na rynku pracy dzięki innowacyjnym programom kształcenia, w których łączona jest dydaktyka z badaniami naukowymi oraz praktyką zawodową. Stale doskonalona jest jakość kształcenia dzięki efektywnemu procesowi zarządzania, w którym ważne miejsce zajmują: diagnoza, ewaluacja i modyfikacja z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych oraz szybka interwencja podejmowana w sytuacjach trudnych (np. zmiana przepisów prawa, pandemia, wojna na Ukrainie).

Osiągnięcie tych efektów możliwe jest dzięki ścisłej, owocnej współpracy: Władz UMCS, Senatu UMCS, Dziedzinowych Kolegiów Dydaktycznych, Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów, Biura ds. Analiz Jakości Kształcenia, Rady Szkół Doktorskich, Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia z podmiotami bezpośrednio związanymi z Wydziałem. Nową inicjatywą jest coroczna organizacja **Dnia Jakości Kształcenia UMCS**, która odbyła się w 2021 roku pod hasłem [„Kompetencje nauczycieli a potrzeby studentów w czasach ciągłej zmiany”](#). [Druga edycja](#) Dnia Jakości Kształcenia pod hasłem: [„Studia II stopnia – szanse i wyzwania”](#) odbyła się 7 grudnia 2022 roku na naszym Wydziale.

Doskonalenie jakości kształcenia prowadzone jest przez systematyczną ocenę, analizę i modyfikację procesu dydaktycznego; podniesienie rangi pracy dydaktycznej oraz powiązanie działalności dydaktycznej ze sferą badań; udostępnianie rzetelnych i kompletnych informacji na temat programów studiów, jakości kształcenia i kwalifikacji zdobywanych przez absolwentów; uzyskiwanie akredytacji krajowej i międzynarodowej. System zapewnienia jakości kształcenia jest dynamicznym układem, podlegającym stałej ewaluacji i zmianom, stosownie do potrzeb wynikających z uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych. Efektem jest regularne dostosowywanie planów nauczania do rynku pracy.

Doskonalenie jakości kształcenia realizowane jest poprzez:

- konstruktywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego,
- podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia,
- stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia oraz wskazywanie kierunków działań naprawczych,

- systematyczne dokonywania analiz i wyciąganie wniosków z funkcjonowania poszczególnych elementów procesu kształcenia,
- podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej.

Za nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów Praca socjalna, w tym nad zasadami projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów oraz dbałość o wysoką jakość kształcenia w różnych wymiarach odpowiada przede wszystkim Dziekan Wydziału oraz Prodziekan ds. jakości kształcenia, w ramach delegowanych mu zadań. Do zadań Dziekana należy m.in.: uzgodnienie w porozumieniu z pracownikami polityki jakości kształcenia, inicjowanie i popularyzację działań na rzecz doskonalenia procesu edukacyjnego i jego obsługi, opracowanie procedur zapewnienia jakości kształcenia zatwierdzonych przez Kolegium Dziekańskie, przygotowanie metod i narzędzi doskonalenia jakości kształcenia, organizowanie dla pracowników Wydziału zebrań i szkoleń doskonalących jakości kształcenia, opiniowanie programów kształcenia dla kierunków i specjalności nowotworzonych oraz zmian w programach, analiza wyników ewaluacji procesu kształcenia i jego obsługi oraz formułowanie wniosków i zaleceń w zakresie doskonalenia jakości kształcenia, monitorowanie funkcjonowania wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia, podnoszenie poziomu świadomości potrzeby doskonalenia jakości kształcenia.

Organem doradczym i opiniującym, wspierającym Dziekana w realizacji jego zadań jest [Kolegium Dziekańskie](#). W jego skład wchodzi: Prodziekan ds. jakości kształcenia, Prodziekan ds. studenckich, Dyrektor Instytutu Pedagogiki i Instytutu Psychologii, przedstawiciele Wydziałowego Samorządu Studentów (do roku 2022/23 również Samorządu Doktorantów). Dziekan Wydziału zaprasza również na Kolegium pracowników administracji i inne osoby, zgodnie z aktualnymi potrzebami. Skład taki umożliwia szybkie podejmowanie kluczowych decyzji, analizowanych z różnych perspektyw procesu jakości kształcenia. Na Kolegium opiniowane są wszystkie ważne propozycje: innowacji, zmian, oceny i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale (m.in. wprowadzane i modyfikowane regulaminy, zarządzenia, ogłoszenia Dziekana; zatwierdzanie nowych programów studiów i zmian w nich; nagrody i wyróżnienia dla studentów i pracowników, reagowanie w sytuacjach kryzysowych, zatwierdzanie tematów prac dyplomowych, ustalanie limitów rekrutacyjnych, powołania członków zespołów i komisji, ustalanie zasad procesu dyplomowania, ustalanie wykazu przedmiotów, których niezaliczenie uniemożliwia wpis warunkowy, ustalanie wykazu przedmiotów, na podstawie których wyliczana jest średnia ocen z przebiegu studiów itd.).

Na Wydziale prężnie działają **komisje i zespoły oraz osoby pełniące funkcje wspierające Dziekana** w realizacji zadań związanych z jakością kształcenia: Prodziekan ds. jakości kształcenia, Prodziekan ds. studenckich, kierownik administracji, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, zespół programowy dla kierunku Praca socjalna, kierownicy Katedr i Pracowni, Pełnomocnik ds. współpracy z otoczeniem zewnętrznym, koordynatorzy programu Erasmus+ i współpracy międzynarodowej, Wydziałowy Zespół ds. Dostępności dla Osób ze Szczególnymi Potrzebami, Wydziałowa Komisja Konkursowa „Złote Indeksy”, Wydziałowy Zespół ds. Sylabusów Przedmiotów, koordynatorzy przedmiotów, koordynator i opiekunowie praktyk zawodowych, opiekunowie roku, nauczyciele akademicy, studenci i interesariusze zewnętrzni. [Wydziałowy Zespół do Spraw Jakości Kształcenia](#) opracowuje i przedstawia Kolegium dziekańskiemu oraz Dziekanowi wnioski, plany, procedury dotyczące zapewnienia jakości kształcenia; wdraża opracowane procedury, inicjuje okresowe spotkania władz wydziału ze studentami oraz zebrania pracowników, opiniuje programy studiów oraz zmiany w tych programach przygotowane przez Zespoły programowe, analizuje wyniki oceny jakości kształcenia, w tym sporządzone przez zewnętrzne instytucje akredytujące, podejmuje działania naprawcze w przypadku stwierdzenia uchybień i zaniedbań. [Zespół Programowy dla kierunku Praca socjalna](#) – wykonuje zadania związane z programem studiów i jego realizacją poprzez opracowanie koncepcji kształcenia, dokumentacji do nowopowstających specjalności na kierunku oraz zmian w realizowanych programach studiów monitoring programu studiów, analizę

efektów uczenia się, opiniowanie zmian merytorycznych w sylabusach, wsparcie promocji kierunku studiów, diagnozę problemów związanych z realizacją programu w danym cyklu studiów; analizę wyników egzaminów i zaliczeń oraz dyplomów; analizę wyników badania losów zawodowych absolwentów kierunku. W realizacji tych zadań uczestniczą członkowie zespołu, w skład którego wchodzi pracownicy Wydziału, przedstawiciele studentów kierunku Praca socjalna oraz interesariusze zewnętrzni. Przewodniczący lub inny przedstawiciel Zespołu programowego jest jednocześnie członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i reprezentuje interesy kierunku w pracach na rzecz jakości kształcenia. Przewodniczący nadzoruje pracę Zespołu, a zwłaszcza zobowiązany jest do: reprezentowania Zespołu; opracowania koncepcji kształcenia na danym kierunku; organizowania spotkań Zespołu co najmniej raz w semestrze i wyznaczanie osób odpowiedzialnych za przygotowanie protokołu z ich przebiegu; przydzielania zadań członkom Zespołu oraz kontrolowania ich wykonania; zgłaszanie Dziekanowi i Prodziekanowi ds. Jakości Kształcenia propozycji zmian na danych kierunku studiów; inicjowania działań w Zespole dotyczących wprowadzania zmian w planach studiów; organizowania otwartych zebrań dotyczących kierunku studiów; gromadzenia informacji niezbędnych Zespołowi do realizacji zadań, w tym opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na temat określonego kierunku studiów; zarządzania procesem archiwizowania dokumentów potwierdzających efekty kierunkowe; przekazywania materiałów promocyjnych dla kierunku do zamieszczenia na stronie Wydziału i w Wiadomościach Uniwersyteckich; kierowania procesem przygotowania dokumentacji dotyczącej pracy Zespołu; gromadzenia dokumentacji dotyczącej pracy Zespołu; we współpracy z Prodziekanem ds. Jakości Kształcenia, do kierowania pracą Zespołu w procesie przygotowania raportu samooceny dla danego kierunku na potrzeby procesu akredytacji; hospitacji zajęć prowadzonych przez wykładowców spoza UMCS na danym kierunku studiów zgodnie z Regulaminem hospitacji zajęć dydaktycznych na Wydziale; wykonywania zadań Wydziałowej Komisji ds. potwierdzania efektów uczenia się; współpracy z Dziekanem Wydziału w procesie obsady zajęć na danym kierunku studiów.

Koordynator przedmiotu, którego zadaniem jest opracowanie i uaktualnianie programu nauczania przedmiotu (modułu) oraz wprowadzanie opisów modułów kształcenia do USOSweb; opracowanie sylabusu dla studentów; sprawowanie nadzoru nad realizacją programu nauczania przedmiotu, i ocenę realizacji programu nauczania przedmiotu po zakończeniu cyklu dydaktycznego; opracowanie procedury projektowania i modyfikacji złożonych efektów kształcenia i ich weryfikacji.

Koordynator i opiekunowie praktyk sprawują nadzór nad organizacją, przebiegiem, monitorowaniem i oceną praktyk realizowanych przez studentów na kierunku Praca socjalna.

Nauczyciele akademicki realizują efekty uczenia się prowadzonych przedmiotów zatwierdzone w programie kierunku studiów, mając prawo do autorskiego określania tematów zajęć oraz metod ich realizacji; publikują w każdym semestrze sylabusy szczegółowe prowadzonych przedmiotów w katalogu sylabusów USOS, ustalają warunki zaliczeń i egzaminów prowadzonych przedmiotów w sposób pozwalający na weryfikację wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Nauczyciele akademicki prowadzą zajęcia dydaktyczne zgodnie z wysokimi standardami jakości kształcenia, wykorzystując aktywizujące metody kształcenia, w tym zdalne. Omawiają ze studentami na kierunku Praca socjalna sylabusy oraz warunki zaliczenia przedmiotu, efekty uczenia się i treści kształcenia. Nauczyciele akademicki wchodzi w skład różnych zespołów i komisji, które służą zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia na kierunku Praca socjalna.

Studenci kierunku praca socjalna uczestniczą czynnie w procedurach związanych z jakością kształcenia czy też działaniach naprawczych, mają prawo do inicjatyw i propozycji zmian w programach studiów i organizacji kształcenia. Studenci mają możliwość oceny poziomu procesu kształcenia w trakcie dyskusji po rutynowo prowadzonych hospitacjach zajęć oraz poprzez ankiety w systemie USOS. Mają także dostęp do programów kształcenia, efektów uczenia się, sylabusów,

wyników ankiet i raportów ewaluacyjnych, związanych z jakością kształcenia. Proponują zmiany w programach studiów i organizacji procesu kształcenia, są tzw. interesariuszami wewnętrznymi. Dokonują oceny poziomu jakości procesu kształcenia. Przedstawiciele studentów uczestniczą w Kolegium Dziekańskim, WZJK i zespole programowym dla kierunku Praca socjalna. Studenci pozostają w stałym kontakcie z opiekunami roku, którzy ściśle współpracują z Prodziekanem ds. studenckich, szybko reagującym na wszelkie ich uwagi i podejmującym działania zaradcze w razie potrzeby.

Interesariusze zewnętrzni (wśród nich są również absolwenci kierunku Praca socjalna) wchodzi w skład WZJK, zespołu programowego oraz komisji konkursowej „Złote Indeksy Wydziału Pedagogiki i Psychologii”. Opiniują nowopowstające programy studiów, zmiany w nich, efekty uczenia się, i inne ważne dokumenty związane z jakością kształcenia. Uczestniczą w różnorodnych przedsięwzięciach dydaktycznych i naukowych (konkursach, konferencjach, projektach edukacyjnych itd.). Mają prawo do zgłaszania propozycji zmian w programach studiów, ich ewaluacji oraz inicjowania wydarzeń służących doskonaleniu jakości kształcenia. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych na kierunku Praca socjalna wywodzą się m.in. ze: środowiska administracyjnego, organizacji pozarządowych, kulturalnych, oświatowych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych itp. Katedra Pedagogiki Społecznej kooperuje m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Lublinie oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Janowie Lubelskim, Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, Centrum Aktywności Środowiskowej, Centrum Wolontariatu, Polskim Towarzystwem Gerontologicznym czy Stowarzyszeniem Agape. Spotkania między współpracującymi podmiotami o charakterze wymiany doświadczeń w aspekcie zachodzących przemian w zakresie pracy socjalnej, jak i obserwacji społecznych, mają na celu zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na kierunku Praca socjalna.

Na Wydziale działa wiele innych [zespołów i komisji](#) powołanych w celu [podnoszenia jakości kształcenia](#) na kierunku Praca socjalna.

Niezwykle cenne doświadczenia dydaktyczne uzyskują nauczyciele akademicy i studenci dzięki uczestnictwu w [projektach dydaktycznych](#) realizowanych na Wydziale, co niewątpliwie wpływa na podniesienie jakości kształcenia (m.in. pracownicy nabywają nowe kompetencje do prowadzenia zajęć), m.in.: Innowacyjne zasoby edukacyjne w kształceniu zdalnym (projekt międzynarodowy), Edukacja włączająca bez granic – Polska-Islandia, Edukacja włączająca bez granic – Polska-Norwegia, Uniwersalność +, Doskonałość Dydaktyczna oraz Program Erasmus +, dzięki wymianie doświadczeń międzynarodowych. Udział pracowników w tych projektach uwzględnia podnoszenie innowacyjności procesu kształcenia na ocenianym kierunku.

Projektowanie, monitorowanie programów studiów i dokonywanie w nich zmian stanowią zadania zespołu programowego. Corocznie realizowane programy Zespół programowy dla kierunku Praca socjalna analizuje pod względem: przepisów prawnych, potrzeb rynku pracy, opinii studentów, nauczycieli akademickich, absolwentów i interesariuszy zewnętrznych, praktykodawców. W razie konieczności, w sytuacjach nieprzewidzianych (np. pandemia), programy analizowane są kilkakrotnie. Wymagane zmiany wprowadzane są przez zespół do końca stycznia każdego roku, opiniowane przez WZJK i Kolegium Dziekańskie, Wydziałowy Samorząd Studentów, interesariuszy zewnętrznych oraz zatwierdzone przez Dziekana Wydziału, opiniowane przez Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów i zatwierdzone przez Senat UMCS. Dodatkowo po zakończonym cyklu kształcenia Zespół programowy na posiedzeniu dokonuje ewaluacji, która stanowi podstawę do planowania obsady zajęć, modyfikacji w programie studiów czy w ofercie zajęć wybieralnych w kolejnym cyklu kształcenia.

Przygotowanie nowego programu studiów oraz wdrażania zmian o charakterze zasadniczym ma następujący przebieg:

- spotkania ze studentami kierunku Praca socjalna – Prodziekan ds. studenckich, Przewodniczący Zespołu programowego i jego członkowie,

- praca Zespołu programowego kierunku Praca socjalna z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych (studentów kierunku Praca socjalna),
- analiza projektu przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia
- opiniowanie projektu przez Kolegium Dziekańskie,
- opiniowanie projektu przez Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS oraz Pełnomocnika Rektora ds. Studentów i jakości kształcenia,
- zatwierdzenie przez Senat.

Na kierunku Praca socjalna w celu podniesienia jakości kształcenia i dostosowania programów zajęć do rynku pracy regularnie prowadzona jest ewaluacja z uwzględnieniem analizy wymagań rynku pracy oraz opinii studentów i przedstawicieli pracodawców. Opinie studentów na temat programu pozyskiwane są poprzez ich przedstawicieli w Zespole programowym kierunku Praca socjalna. Poza tym, zgodnie z procedurami studenci mogą składać opinie i wnioski dotyczące programu studiów oraz przebiegu i sposobu realizacji zajęć do opiekuna roku lub Prodziekana ds. studenckich, lub bezpośrednio do Zespołu programowego. Ich sugestie są brane pod uwagę w opracowaniu zmian programowych. W efekcie proponowanych modyfikacji tworzone są nowe programy zajęć i specjalności. Również Zespół programowy kierunku Praca socjalna na bieżąco monitoruje proces kształcenia oraz okresowo przegląda programy studiów wraz z interesariuszami zewnętrznymi. Prowadzone są wówczas badania zgodności programów kształcenia poszczególnych przedmiotów z przypisanymi temu przedmiotowi efektami kształcenia, sposobami ich weryfikacji pod kątem uaktualniania przygotowania zawodowego dostosowanego do zachodzących zmian w polityce społecznej. Wprowadzane są działania korygujące, naprawcze lub doskonalące, których zadaniem jest modyfikacja procesu kształcenia w zakresie potrzebnych dodatkowych umiejętności kompetencji i wiedzy zawodowej.

Analiza przepisów prawa, potrzeb rynku pracy, wyzwań współczesności oraz opinie wyrażane przez interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, skłoniły do wprowadzania na kierunku Praca socjalna zmiany w programie studiów. W roku akademickim 2022/2023 nastąpiła aktualizacja programu studiów (w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym) i zostały zaproponowane dwie specjalności *Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej* oraz *Zarządzanie usługami społecznymi*. Zmiana wprowadzeniem specjalności podyktowana została pojawiającą się restrukturyzacją na rynku pracy wynikającą z polityki społecznej. W celu poszerzenia wiedzy studentów na każdej specjalności uzupełnione zostały plany studiów o nowe moduły (przedmioty). Na specjalności *Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej* wprowadzono przedmioty: Kryzysy życiowe, Modele i proces interwencji kryzysowej, Instytucje wsparcia dla osób w kryzysie, Metodyka terapii środowiska rodzinnego, Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży, Kompetencje interwenta kryzysowego, Metodyka wspierania samorozwoju, Kryzys utraty i żałoby, Praca z osobą i rodziną w sytuacji przemocy. Na specjalności *Zarządzanie usługami społecznymi* wprowadzono przedmioty: Teorie i metody organizacji, Zadania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Instytucje wsparcia społecznego, Metodyczne aspekty zarządzania usługami społecznymi, Planowanie inicjatyw społecznych, Kompetencje menadżerskie, Strategie zrównoważonego rozwoju w środowisku lokalnym, Społeczna odpowiedzialność w biznesie, Komunikacja marketingowa.

Ważnym elementem analizy programów studiów są [Losy absolwentów](#), wnioski z corocznych spotkań z przedstawicielami otoczenia zewnętrznego, wnioski ze spotkań opiekunów roku ze studentami oraz Władz Wydziału z pracownikami, organizowanych min. dwukrotnie w roku akademickim, analizy wyników osiągniętych przez studentów w sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej i podczas egzaminu dyplomowego.

Kolejnym istotnym elementem doskonalenia procesu kształcenia jest analiza wyników Ankiety Ocen Zajęć Dydaktycznych i innych badań prowadzonych przez Wydział i [Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów](#). Studenci na każdym poziomie kształcenia wypełniają po każdym semestrze [Ankiety Oceny Zajęć Dydaktycznych](#) w systemie USOS. Poza ocenami nauczycieli akademickich i prowadzonych przez nich zajęć (w skali od 1 do 6), możliwe jest zamieszczenie przez nich komentarzy w postaci wypowiedzi otwartych. Zespół ds. Analiz Jakości Kształcenia opracowuje uzyskane wyniki, upublicznia i przekazuje do wiadomości Dziekana Wydziału, który pogłębia uzyskane wyniki, przedstawia je na Kolegium Dziekańskim i na zebraniu z nauczycielami akademickimi (w formie uogólnionej z proponowanymi rekomendacjami zaproponowanymi m.in. przez WZJK). Szczegółowe wyniki ankiety przekazywane są w formie elektronicznej poszczególnym nauczycielom akademickim. Osoby, które uzyskały niskie oceny od studentów bądź komentarze zasługujące na uwagę, zapraszane są przez Dziekana Wydziału, Prodziekanów w celu ustalenia działań naprawczych (np. dodatkowe hospitacje zajęć, propozycja szkolenia czy warsztatów). Na uwagę zasługuje fakt, że corocznie Wydział Pedagogiki i Psychologii znajduje się w czołówce najlepiej ocenianych przez studentów Wydziałów i Jednostek.

W czasie pandemii, w ramach Ogólnouniwersyteckich Badań Jakości Kształcenia w UMCS, przeprowadzono badania wśród studentów i nauczycieli akademickich. Dotyczyły one oceny realizacji kształcenia zdalnego oraz potrzeb szkoleniowych nauczycieli i doświadczanych trudności w realizacji zajęć. Uzyskane wyniki zostały wykorzystane w działaniach obejmujących m.in. uruchomienie dodatkowych szkoleń dla nauczycieli, które stanowiły pomoc w prowadzeniu zajęć i pracy ze studentami czy [opracowanie instrukcji dla studentów do zdalnych egzaminów dyplomowych](#).

Monitorowanie jakości istniejących programów kształcenia odbywa się dzięki zasięgnięciu **opinii studentów także podczas regularnych spotkań z opiekunami lat** (co najmniej dwa razy do roku), za pośrednictwem przedstawicieli studentów uczestniczących w pracach Kolegium Dziekańskiego, Zespołu ds. Jakości Kształcenia, zespołu programowego, opinii zgłaszanych podczas dyżurów bezpośrednio Dziekanowi lub Prodziekanom.

Procedury związane z polityką jakości kształcenia są stale udoskonalane, a ich efektywność jest monitorowana zarówno na poziomie Wydziału (procedury i ich dostosowywanie do bieżących potrzeb), jaki i na poziomie Uczelni przez regularne audyty oraz poprzez interesariuszy zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Po restrukturyzacji Uniwersytetu i Wydziału inaczej zostały rozłożone poszczególne grupy kompetencji. Więcej uprawnień uzyskały na przykład zespoły programowe. Zmieniono także kartę hospitacji w celu zwiększenia efektywności prowadzonych zajęć. Sprawy związane z jakością Kształcenia, skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, kontakt do Zespołu - upubliczniane są na stronie [Wydziału](#).

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę: Uchwała Nr 690/2016 Prezydium PKA z dnia 8 grudnia 2016 r.

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	Brak zaleceń	

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

Czynniki	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony (należy wskazać nie więcej niż pięć najważniejszych atutów kształcenia na ocenianym kierunku studiów)</p> <p>1. Oparty na badaniach rozwój kadry. Awanse naukowe, intensyfikacja działalności naukowej związanej z realizacją projektów, aktywnością publikacyjną czy międzynarodową współpracą, składają się na szeroko rozumiany rozwój kadry dydaktycznej kierunku. Przekłada się to na aktualizację treści kształcenia: najnowsza wiedza, aktualne ustalenia empiryczne, prezentowanie najnowszych rozwiązań metodologicznych. Rozwojowi naukowemu towarzyszy rozwój kompetencji dydaktycznych dodatkowo wspierany licznymi szkoleniami, warsztatami, superwizjami i innymi formami rozwoju, organizowanymi przez UMCS. Przekłada się to na podwyższenie jakości w zakresie sposobów prowadzenia zajęć, wykorzystywanych metod czy modyfikacji treści.</p> <p>2. Monitorowanie i aktualizacja programu studiów. Systematyczność monitorowania i modyfikowania programu studiów, jego zawartości treściowej, a także metod ich realizacji i sposobów organizacji procesu kształcenia w odniesieniu do zachodzących zmian w przepisach ustawowych i na rynku pracy. Program kształcenia dopasowany jest do wymogów ustawowych dotyczących wykonywania zawodu pracownika socjalnego z jednoczesnym zachowaniem standardów kształcenia akademickiego. Absolwent kierunku uzyskuje kwalifikacje do wykonywania zawodu.</p>	<p>Słabe strony (należy wskazać nie więcej niż pięć najpoważniejszych ograniczeń utrudniających realizację procesu kształcenia i osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się)</p> <p>1. Niezadawalająca liczba kandydatów na kierunek Praca socjalna II stopnia. Pomimo regularnie prowadzonych akcji promocyjnych zarówno z poziomu Wydziału, jak i z oddolnej inicjatywy pracowników Katedr sprawujących opiekę nad kierunkiem, liczba kandydatów jest wciąż zbyt niska.</p> <p>2. Niski poziom mobilności studentów. Pomimo stwarzanych przez UMCS możliwości wyjazdów zagranicznych w ramach programu ERASMUS+, wciąż mała liczba studentów zainteresowana jest tą możliwością rozwoju.</p>

	<p>3. Rozwinięta współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wieloletnia współpraca z interesariuszami zewnętrznymi (np. z ROPS, MOPR, MOPS) przejawiająca się m. in. w konsultacjach odnośnie programu studiów i jego aktualizacji, wizytacjach w placówkach, umowach o realizację praktyk, organizacji wspólnych wydarzeń. Studenci mają możliwość poznania zadań pracownika socjalnego oraz podmiotów instytucjonalnych pomocy społecznej a także aktywnego działania na rzecz społeczności lokalnych.</p> <p>4. Dostosowanie do potrzeb rynku pracy. Kierunek odpowiada również na zapotrzebowania rynku pracy, czego skutkiem są dobre wskaźniki zatrudnienia absolwentów kierunku. Wprowadzane są nowe specjalności zgodne z potrzebami rynku pracy</p> <p>5. Nowoczesna infrastruktura. Znakomita infrastruktura w nowopowstałych budynkach Wydziału, dopasowana do różnorodnych potrzeb studenta i nauczyciela, odpowiednia liczba sal, wyposażenie techniczne, wysoko rozwinięta platforma e-learningowa Wirtualny Kampus UMCS - pozwala na optymalizację procesu dydaktycznego.</p>	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Czynniki zewnętrzne</p>	<p>Szanse (należy wskazać nie więcej niż pięć najważniejszych zjawisk i tendencji występujących w otoczeniu uczelni, które mogą stanowić impuls do rozwoju kierunku studiów)</p> <p>1. Intensywna współpraca z ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Możliwości podejmowania współpracy naukowej przez pracowników, związanej z programami ERASMUS+, NAWA i wejściem UMCS w struktury prestiżowego konsorcjum Uniwersytetów Europejskich – ATHENA, a także podpisaniem umów o realizowanie staży naukowych w ośrodkach krajowych. Wiąże się to z możliwością podnoszenia jakości kształcenia poprzez np. kształcenie za pośrednictwem prowadzonych badań, poznawania odmiennych rozwiązań w zakresie metod kształcenia, rozwiązań organizacyjnych czy technologicznych.</p>	<p>Zagrożenia (należy wskazać nie więcej niż pięć czynników zewnętrznych, które utrudniają rozwój kierunku studiów i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się)</p> <p>1. Niski prestiż społeczny zawodu. Nadal zbyt niski status zawodu pracownika socjalnego, a także niskie wynagrodzenia, nie przyciągają rosnącej liczby kandydatów, pomimo zapotrzebowania na pracowników socjalnych.</p> <p>2. Zmniejszająca się liczba kandydatów na studia – niż demograficzny, rezygnacja studentów na początku studiów.</p> <p>3. Podejmowanie przez absolwentów Pracy socjalnej I stopnia pracy i zakładanie przez nich rodzin.</p>

<p>2. Kontynuowanie tradycji efektywnej i stabilnej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.</p> <p>3. Wykorzystanie możliwości potencjału praktyków wspierających kadre dydaktyczną, łączenie pracy akademickiej z działalnością praktyczną w obszarze pomocowym przez akademików.</p>	
--	--

.....
 (podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
 (podpis Rektora)

Lublin, dnia 27.02.2023 r.

UMCS
 UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³.

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
II stopnia	I	18	25	19	16
	II	13	0	21	20
Razem:		31	25	40	36

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny.

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
II stopnia	2020	18	14	21	19
	2021	18	16	19	14
	2022	16	14	20	22
Razem:		52	44	60	55

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

CYKL KSZTAŁCENIA 2020/2021

Tabela 3a. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁴.

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry, 120 ECTS 1500 godzin – st. st. 1080 godzin – st. nst.
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁵	1140 godzin – st. stacj. 720 godzin – st. nstacj.
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	120 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	78 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	52 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	27 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych ⁶	360 godzin – 3 m-ce 1. 60 godz. 2 tyg. 2. 60 godz. 2 tyg. 3. 180 godz. 6 tyg. 4. 60 godz. 2 tyg.
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 1500/0 - W roku akademickim 2020/2021, w związku z sytuacją epidemiczną, większość zajęć była prowadzona w formule on-line. Zajęcia te nie były jednak uwzględnione w programie studiów jako zajęcia prowadzone zdalnie.
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2. 1080/0 - W roku akademickim 2020/2021, w związku z sytuacją epidemiczną, większość zajęć była prowadzona w formule on-line. Zajęcia te nie były jednak uwzględnione w programie studiów jako zajęcia prowadzone zdalnie.

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁵ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁶ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

CYKL KSZTAŁCENIA 2022/2023

Tabela 3b. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁷.

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 120 ECTS 1500 godzin – st. st. 1074 godzin – st. nst.
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁸	1140 godzin – st. st. 714 – st. nst.
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	120 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształującym umiejętności praktyczne	73 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	5 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	47 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	27 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych ⁹	360 godzin – 3 miesiące 1. 60 godz. 2 tyg. 2. 60 godz. 2 tyg. 3. 180 godz. 6 tyg. 4. 60 godz. 2 tyg.
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1. 1500/0
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ Łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2. 1074 / nie więcej niż 50% punktów ECTS

⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁸ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁹ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

CYKL KSZTAŁCENIA 2020/2021

Tabela 4a. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/ formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Wprowadzenie do zagadnień różnicowania kulturowego (P)	CA	30/18	3
Działalność pożytku publicznego i wolontariat (P)	CA	30/18	3
Ekonomia społeczna (P)	CA	15/9	1
Promocja zatrudnienia i instytucje rynku pracy (P)	CA	15/9	1
Animacja czasu wolnego (P)	CA	15/9	1
Metody i formy pracy w środowisku wielokulturowym (P)	CA	30/18	2
Prawne aspekty funkcjonowania III sektora w Polsce (P)	CA	15/9	1
Poradnictwo zawodowe (P)	WY, CA	45/27	4
Tworzenie i zarządzanie projektem socjalnym (P)	WY, CA	45/27	4
Geriatryka i opieka paliatywna (P)	CA	15/9	1
Metodyka pracy socjalnej (P)	WY, CA	75/45	6
Praca z rodziną z dysfunkcjami (P)	CA	15/9	1
Metodyka pracy z osobami skazanymi (P)	CA	15/9	1
Kompetencje społeczne pracownika socjalnego (P)	CA	15/9	1
Prawo rodzinne i opiekuńcze (P)	CA	15/9	1
Asystentura rodzin (P)	WY, CA	30/18	3
Zarządzanie w pomocy społecznej (P)	WY, CA	30/18	3
Praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi (P)	WY, CA	30/18	2
Prawo zabezpieczenia społecznego (P)	CA	15/9	1
Organizacja usług społecznych w gminie i powiecie (P)	CA	15/9	1
Superwizja w pomocy społecznej (P)	WY, CA	30/18	3
Alternatywne formy wsparcia społecznego (P)	CA	15/9	1
Profilaktyka stresu i wypalenia zawodowego (P)	CA	15/9	1
Przedmioty fakultatywne (P)	CA	75/45	5
Praktyka zawodowa (P)	CA	180/180	14
Praktyka metodyczna (P)	CA	180/180	13
Razem		Stacjonarne: 645 +360g. praktyk Niestacjonarne: 387+360g praktyk	78

CYKL KSZTAŁCENIA 2022/2023

Tabela 4b. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/ formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacj onarne	Liczba punktów ECTS
Działalność pożytku publicznego i wolontariat (P)	CA	30/18	2
Rodzaje usług społecznych (P)	CA	15/9	1
Promocja zatrudnienia i instytucje rynku pracy (P)	CA	15/9	1
Poradnictwo zawodowe (P)	WY, CA	30/18	3
Tworzenie i zarządzanie projektem socjalnym (P)	WY, CA	45/27	4
Zarządzanie w pomocy społecznej (P)	CA	15/9	1
Geriatryka i opieka paliatywna (P)	CA	15/9	1
Mediacje i negocjacje w pomocy społecznej (P)	CA	15/9	1
Metodyka pracy socjalnej (P)	WY, CA	75/45	6
Metody i formy pracy w środowisku wielokulturowym (P)	CA	15/9	2
Animacja czasu wolnego (P)	CA	15/9	1
Asystentura rodzin (P)	WY, CA	30/18	3
Praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi (P)	WY, CA	30/18	2
Superwizja w pomocy społecznej (P)	WY, CA	30/18	3
Alternatywne formy wsparcia społecznego (P)	CA	15/9	1
Profilaktyka stresu i wypalenia zawodowego (P)	CA	30/18	2
Metodyka pracy z osobami skazanymi (P)	CA	15/9	1
Przedmioty fakultatywne (P)	CA	30/18	2
Praktyka zawodowa (P)	CA	180/180	14
Praktyka metodyczna (P)	CA	180/180	13
Specjalności: Interwencja kryzysowa w pracy socjalnej / Zarządzanie usługami społecznymi			
Kryzysy życiowe (P) / Teorie i metody organizacji (P)	WY, CA	30/18	3
Metodyka terapii środowiska rodzinnego (P) / Metodyczne aspekty zarządzania usługami społecznymi (P)	CA	15/9	1
Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży (P) / Planowanie inicjatyw społecznych (P)	CA	15/9	1
Kompetencje interwenta kryzysowego (P) / Kompetencje menadżerskie (P)	CA	15/9	1
Metodyka wspierania samorozwoju (P) / Strategie zrównoważonego rozwoju w środowisku lokalnym (P)	CA	15/9	1

Kryzys utraty i żałoby (P) / Społeczna odpowiedzialność w biznesie (P)	CA	15/9	1
Praca z osobą i rodziną w sytuacji przemocy (P) / Komunikacja marketingowa (P)	CA	15/9	1
Razem:		Stacjonarne: 585 +360 g. praktyk Niestacjonarne 351 + 360 g. praktyk	73

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹⁰.

Nie dotyczy

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ¹¹
Razem:				

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych¹².

Nie dotyczy

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)

¹⁰ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹¹ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

¹² Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które dołączono do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia odpowiednio z podstaw opieki pielęgniarstwa lub podstaw opieki położniczej, sporządzoną wg następującego wzoru.
5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru.

